

XXI. ÉVFOLYAM.

18. SZÁM.

Magyarországi

IV. csoport.

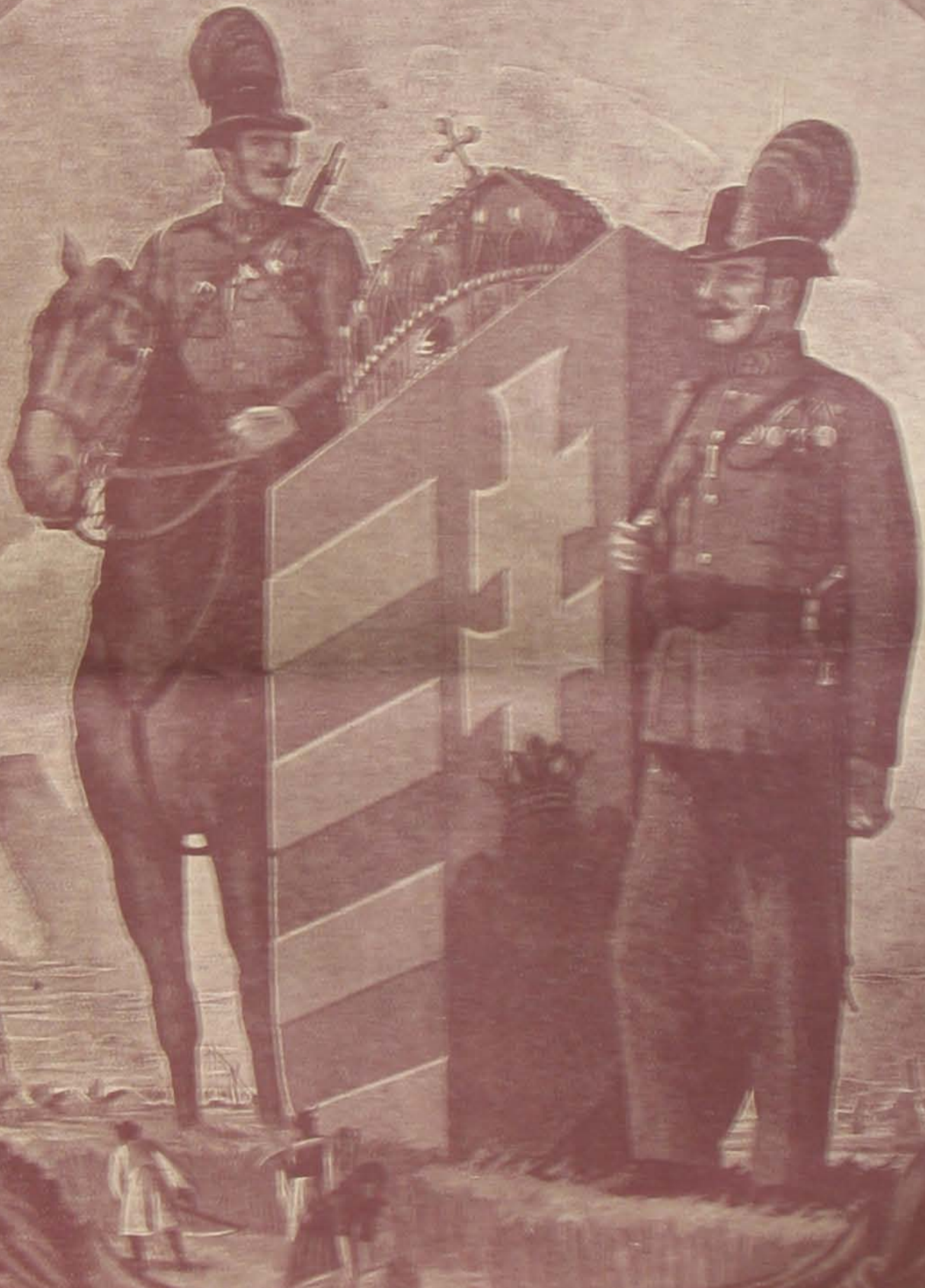
Nagykönyvtár

Budapest, VII. ker.

BUDAPEST, 1991.

JÚNIUS 20.

CSANADORSEGEI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:

PINCZÉS ZOLTÁN SZAZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:

MAHÁCS LAJOS SZAZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL: BUDAPEST, I., BŐSZÖRMÉNYI-UT 21. SZ. TELEFON: 501-90.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
havonta
háromszor

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefón:
501-90.

Postatakarékpénztári
cekszámla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Rendőr és autó.

Szeretjük a pesti rendőrt. Fegyelmezett, lelkiismeretes, szolgálatkész és udvarias. A szemnek is kellemes: katonásan rendes és tiszta. Megjelenése, ahogy az utcán áll, kifogástalan. Nagyvárosoknak nem lényegtelen jellegzetessége a rendőr. Ha az idegen Budapesten mindenről és mindenkiről olyan benyomást szerez, mint a rendőrrel, meg lehetünk magunkkal elégedve.

A szolgálata nem könnyű. A portyázáshoz, nagy menetteljesítményekhez szokott csendőr előtt kényelmesnek tetszik az olyan szolgálat, ahol az ember megáll egy utcasarkon, a napi tizenkét óra szolgálatát ott tölti el s ha az eső esik, behúzódik valamelyik kapu alá. Nem tudni azonban, hogy ha valaki ezt is, azt is megpróbálná, melyik mellett döntene. Természet dolga. Abban bizonyosak vagyunk, hogy csendőr bajtársaink közül nagyon sokan, akik a rendőrszolgálatot megkóstolnák, hamarosan lemondanának a kényelemről, amit abban a kis esőben kapualja nyújt s egy-kettőre visszakívánczónának a maguk örskörletébe, az országutakra, ösvényekre, erdőkbe s talán még a szántásokra is inkább, mint az aszfaltra.

Ami pedig a rendőri szolgálat veszélyeit illeti, az is van bőségesen. A szolgálatban, vagy szolgálatból folyóan életüket vesztett és megsebesült rendőrök száma nagyobb, mint a csendőröké. Lehet, hogy ebben szerepe van annak is, hogy a kettős járőr, a tökéletesebb fegyverzet, a szélesebbkörű fegyverhasználati jog stb. a csendőr személyének nagyobb biztonságot nyújt, a rendőr részéről meg viszont a nagyvárosi különleges viszonyoknak, amelyeknek az évenként néhány rendőráldozat mindenütt a világon szinte természetes velejárója. Az utóbbi években azonban ezenkívül jelentős szerephez jutott ebből a szempontból — az autó is.

Egy úr hajnalig szórakozik egy dunaparti csónakházban. Akkor felül az autójára és a főváros egyik legszélesebb körútján halálra gázol egy kerékpáros rendőralisztet, aki egy másik autóval együtt egyedüli „forgalmát” alkotta a hajnali Lipótkörútnak. Tavaly ugyanez történt a Margitszigeten, azzal a különbséggel, hogy akkor nem sikerült a gázoló autó kilétét megállapítani. Két-három esetről hallottunk ezenkívül, ahol a rendőr szerencsés volt: kisebb-nagyobb sérülések árán megmentette az életét. Azt pedig senki se tudná megszámlálni,

hányszor függött és függ hajszálon az élete, azon a hajszálon, amely a lábát, köpenyét, gallérját éppen csak hogy még elválasztja a mellette „nesztelenül elsuhanó” autótól, úgy, hogy nem is tud róla. Vagy ha észreveszi is az utolsó pillanatban a veszedelmet, legfeljebb utánacsóválja a fejét. Ezzel el is intézte s int, hogy jöhet a másik.

Mindig felháborodunk, amikor elbizakodott, hányaveti, bőrükbe nem férő, mindenesetre azonban a végletekig könnyelmű autósok merészségét vagy könnyelműségét valakinek az életével kell megfizetnie. Kétszeres volt azonban a felháborodásunk, amikor a szegény Kovács 21. József rendőrfelügyelő-helyettes tragédiáját olvastuk. Mert a dolgot nem lehet azzal elintézni, hogy a rendőr szolgálata veszélyes. Nem lehet természetesnek találni, hogy mert évenként egy bizonyos számú rendőr életét veszti, most Kovács 21. Józsefere került a szomorú sor. Ha egy csavargó szúrta volna le, mi is azt mondanók, hogy elkerülhetetlen volt. Megadnók emlékének a lehető legnagyobb tisztességet: a hősi halál glóriáját, de a tényt, hogy meg kellett halnia, olyan elkerülhetetlennek tartanók, mint hogy a harctéren elesett valaki. Ezt az esetet azonban nem tudjuk ilyen magátólértetődően tudomásul venni. Mert el lehet ugyan képzelni autószerencsétlenséget, amelyről senki sem tehet, de az esetek túlnyomó részében nem szerencsétlenségről van szó, hanem lelkiismeretlenségről, meg elbizakodottságról. Vannak, akik külön sportot üznek a hivatalos rendelkezések áthágásából abban a büszke tudatban, hogy nekik szabad. Pedig nem szabad. Főképpen pedig úgy nem szabad, hogy azzal a mások életét veszélyeztessék. Mert az emberélet teljesen egyformán drága, akár autón jár, akár gyalog vagy biciklin.

Ha ez így megy tovább, az autó legjobb úton halad, hogy ellenfelévé, sőt ellenségévé váljék a pesti rendőrnek. Nem olyanná, amelyre haragszik, csak olyanná, amelynek ezentúl jobban a körmére néz. Nem lesz baj. A rendőr szempontjából legalább semmiesetre. És talán a polgárokéból sem. Sőt az autó is hasznát fogja venni, ha egy kissé lelohasztják majd és azzá teszik, aminek lennie kell: békés közlekedési eszközzé. Nem kell sok példa hozzá, csak kettő-három. De az aztán kiadós legyen.

A mi működési területünkön a gépjárműforgalom még nem olyan nagy, hogy a csendőrök szempontjából is erről a legújabb veszedelemről beszélhetnénk. Gázolás, szerencsétlenség azonban akad a mi területünkön is bőségesen. Minden okunk megvan hát reá, hogy készséggel segítségére legyünk a rendőrségnek abban a törekvésében, hogy mindenkit leszállítson a volán mellől, aki nem oda való.

Csendőrség összpontosítása és fel nem fegyverzett tömegekkel szemben alkalmazása.

Írta: SCHRÉDL VILMOS őrnagy.

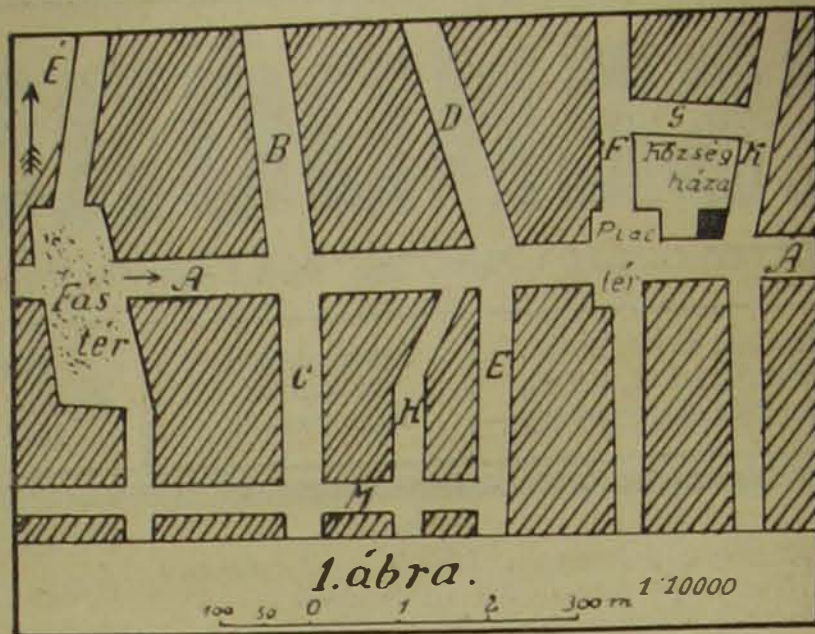
(Befejező közlemény.)

A kommunisták az első lövést a közbiztonsági szervektől igyekeznek kieroszakolni, hogy a mozgalom általuk előre kitervelt fejleményeiért a tömegek előtt a felelősséget a közbiztonság szerveire háríthassák és ezt agitációs célokra kihasználják. Ez természetesen cseppet se gátolja a csendőrt abban, hogy mielőtt a fegyveres erő tekintélyének megóvása ezt kívánja, fegyverét használja.

A fegyvertelen vagy annak látszó néptömeg szétosztásánál néhány körülménnyel kell számolnunk; ezeket példák keretében fogom ismertetni.

Tegyük fel, hogy a fás téren (1. ábra) engedély nélkül összeverődött mintegy 300 főnyi néptömeg bujtogatók felhívására március 15-én 10 órakor „A”-utcán át kelet felé indult abból a célból, hogy a község házában a hazafias érzésű lakosság március 15-i ünnepélyét megzavarja.

A csendőrőrs parancsnoka, aki a rend fenntartása végett 5 csendőrével a község házában teljesít szolgálatot, fentiekre egy kerékpáros polgári egyén útján értesülve, verekedések és más bűncselekmények elkövetésének megelőzése végett szükségesnek látja a néptömeget felosztani, mielőtt az a község házába elérhetné.

A felosztásra olyan helyet választ, melyet előbb elérhet, mint a szétosztandó tömeg és ahol a tömeg, melynek az „A”-utcában útját állja, az oldalutcákba letérhet.

Példánkban ilyen pontok: a Piac-tér keleti szégye, de itt a tömeg a téren összezsúfolódhatik, vagy ha letér is, az „F”, „G”-utcán át a község házába hamarosan elérheti; másik pont az „E”, „D”-utca keresztezése „A”-utcával, ahol a tömeg letérhet „D”- „E”- és „H”-utcák felé s csak nagyobb kerülővel juthat a község házára, de akkorra már az ünnepélyen résztvevők elszélednek.

Az őrsparancsnok tehát 4 bizalmi egyént véve magához, 5 csendőrével „A”-utcában „E”-, „D”- utcákhoz siet.

Manó.

Írta: SZÉKELY ISTVÁN tiszthelyettes
(Szombathely).

Jó példaszó az, hogy: sohse lehet tudni... Mi sem gondoltuk soha, hogy Manó valamikor az öreg ragyás Zsarukáczt csendőr alá kerülhessen — számtanból. Már pedig ez — akármilyen lehetetlennek látszik is — megtörtént.

Abban az időben az összes szomszédos őrsökön tudták, hogy a mi őrsünk e két tagját, nevezetesen a félelmetes öreg Zsarukácztól és a Manóból állott járőrünket „szenzációs járőr”-nek neveztük el. Ennek az elnevezésnek az alapját az képezte, hogy soha úgy be nem vonultak szolgálatból, hogy egy pár napra mulatni valót ne hoztak volna haza.

A megboldogult Haditermény Részvénytársaságra még nagyon jól emlékezünk. Tudjuk, kikből állott. Aki nem tudja, olvassa el ezt a tárcát.

A Haditermény Részvénytársaság a termény biztosítása érdekében korlátlanul rendelkezhetett a csendőrséggel, amit ki is használt alaposan. El lehet képzelni, milyen kellemetlen érzésekkel néztük az úgynevezett

gabonarekvirálást, amelyről a Haditermény-kiküldöttek azt állították, hogy a csendőrök rekvirálnak, ők csak számbaveszik. Be nem mentek egy faluba járőr nélkül, de a járőr árnyékában mérgesen rendelkeztek. Bizony, ez a foglalkozás nagyon sokat ártott a csendőrségnek. Belátom viszont, hogy szükség volt rá, mert a csendőrség nélkül három hónap alatt csödbe jutott volna az egész Haditermény.

A csendőrség igénybevétele úgy történt, hogy a Haditermény, ráruházott jogai alapján, felhívást küldött az őrsnek, hogy pl. „1917 október 8-ára Récefarak községbe kirendelt megbizottunk támogatására egy járőrt vezényeljen”. A hadijog alapján kiadott felhívást pedig a csendőr hűséggel teljesítette.

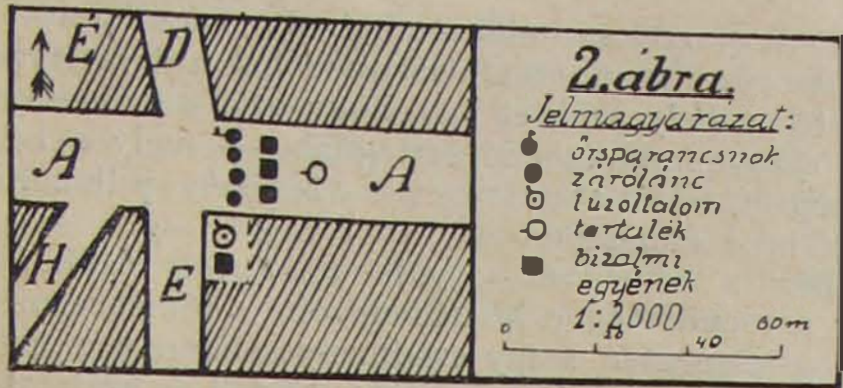
Ilyen felhívást kapott a mi őrsünk is az egyik októberi napon. Fogantatására Zsarukáczt és Manó csendőrökből állott járőr lett kivezényelve.

A járőr a megjelölt községben pontos időben megjelent, majd érdeklődött a kiküldött úr iránt, de az előjáróság semmit sem tudott felőle. A járőr tehát a községi bírónál várta a jövendőt.

Zsarukáczt egymásután szívta a cigarettákat unalmában, amikor úgy 10 óra tájban egy gyermek lépett be a bíróhoz:

— Tessenek a mi kocsmánkba jönni, mert Jakab úr hivatja — mondta és azzal sietve távozott is, mert a Zsarukáczt komor tekintete annyira igénybe vette bátorságát, hogy többet nem is tudott volna mondani. Ahogy az ajtón szerencsésen kiléphetett, örömeiben hazáig szaladt.

A járőr elindult, de Zsarukáczt magában végig dörögött: Micsoda úr lehet, aki hozzátok száll meg?... Nohát?!...

Ott két bizalmi egyént a néptömeg elé küld, hogy azt szétoszlásra és kisebb csoportokban a mellékutcákba való letérésre hívja fel, azzal a figyelmeztetéssel, hogy a csendőrök az „A”-utcán való továbbvonulást, ha kell, fegyverrel is megállítják.

4 csendőr útzárólánc (2. ábra), mely a vázlat szerint az utcát teljes szélességben elállja. Őrsparancsnok vagy a közepén, de előnyösebben az úttestnél magasabb szintben fekvő járdán, az egyik szárnyon áll fel. A visszamaradt 1 és az előről visszatérő 2 bizalmi egyén, közvetlenül a lánc hézagai mögé áll, hogy a fejleményeket lássa és szükség esetén a záróláncon való átlopódzás és a csendőrök hátbatámadásának megakadályozásában segédkezhessék. Egy csendőr a zárólánc közepe mögött 10 m-re áll, feladata a zárólánctól támogatni, foglyokat átvenni és megakadályozni, hogy a zárólánc térközein átfurakodott egyének a zárólánc csendőreit hátbatámadják.

A tömeg hangulata kiszámíthatatlan, esetleg elrejtett fegyverek és egyéb eszközök bármely pillanatban előkerülhetnek, annál inkább, mert kommunista hajlamúak lehetnek azok, akik a hazafias március

15-iki ünnepélyt meg akarják zavarni. Ezért tűzoltalomról kell gondoskodni.

Tűzoltalomra itt egy csendőr van leszállásban a vázlat szerint. Felállítási helye a földhöz közelfekvő ablakban legyen, mert ha túl magas van, előtte nagy holttér keletkezne, sőt a záróláncnak oldalozó tűzzel való támogatása is lehetetlenné válnék; de mégis olyan magasban, hogy a tömeget áttekinthesse. Mellette egy bizalmi egyén áll, aki a csendőrt esetleges orvtámadásra figyelmezteti.

A leszállásban levő csendőr az őrsparancsnok előre megállapított jelére, illetve akkor tüzelhet, amikor a Szut. 336. pontja alapján arra jogosult, esetleg kötelezve van.

Ha a tömeg a zárólánctól hallótávolságra megközelítette, az őrsparancsnok azt a Szut.-ban előírtak szerint a törvény nevében erélyes hangon szétoszlásra és csoportokban, a mellékutakon való letérésre szólítja fel. Ha a tömeg hajlik az engedelmességre, az őrsparancsnok 2 bizalmi egyénnel a zárólánc elé megy s onnan azokkal együtt irányítja a tömegnek csoportokra való szétoszlását és a mellékutákba való letérését. Mihelyt a csoportok a főútról letértek, egy kétfőnyi járőr a „D”-, kétfőnyi járőr pedig az „E”, „M”- és „H”-utcákban azonnal portyázzék utánuk, hogy az újbóli gyülekezést megakadályozza; 2 csendőrből álló járőr pedig az „A”- és „K”-utcában portyázik, hogy a község háza környékén való összegyülekezést megelőzze.

Mindegyik járőrhöz legalább egy bizalmi egyén csatlakozik.

A járőr kötelességtudóan ment, hogy eleget tegyen a felhívásnak. Amint a kocsmába lépett, egy fiatal, vézna kis ember állott eléjük és tudtukra adta, hogy ő az a bizonyos kiküldött, akinek támogatására az őrs felhívást kapott. Kövessék őt. Hogy hová mennek és miért, azt feleslegesnek tartotta megmondani, nyilván azért, nehogy a járőr az eredményt meghiusítsa. A kocsmárokkal és családjával kezét fogott, majd elindult, miközben a kocsmáros és családja többször is hangsúlyozta, hogy szívesen látják ebédre is.

Amíg ők így egymással beszélgettek, Zsarukác unalmában kinézett az ablakon, Manó ellenben boldog mosolygással juttatta kifejezésre, hogy mennyire otthon érzi magát. Közben pedig kereste a Zsarukác tekintetét, hogy szólhatna-e ő is valamit, de Zsarukác szigorú szeméi mindig beléje fojtották a beszélgetési buzgalmat.

A támogatandó kiküldött a kocsmatözsomszedságában lévő Viktorka uraságékhoz — így hívta mindenki — tért be, aki a kocsmának is tulajdonosa volt, mert azt a kocsmáros csak bérben bírta, viszont a kocsmáros az uraságnak ispánja is volt s így ezen minőségében a járőr után ballagott.

Az udvar közepén gyönyörű parkkal körülvett kastély hűs verandáján állott a meglepődött Viktorka uraság, aki már messziről kérdezte a csendőröktől: Csak nincs valami baj, hogy olyan gyorsan jönnek csendőrurak? Mire a csendőrök helyett a kiküldött válaszolt fölényesen: Nem, nem. Csak jöjjön a magtárba.

Viktorka egy kissé sértődöttnek látszott a nem udvarias válasz miatt, de azért mégis a kulcsok után sietett, majd pedig előzékenyen tessékelt be a magtárba a kiküldöttet, a járőrt meg az ispánját, aki, mint említetttem, a kocsmáros volt.

Viktorka mint mindig, most is finoman, előzékenyen, kedves egyszerűséggel beszélt s legelső dolga volt, hogy mihelyt a járőr közelébe juthatott, kezét fogott velük.

Mikor a magtárba értek, a kiküldött bemutatkozott Viktorkának, mondván: Jakab vagyok, a HTR-től kiküldött tisztviselő. Majd így folytatta:

— Feljelentés érkezett hozzánk, hogy ez a gazdaság a csépléskor bejelentett gabonájából már sokat eladott. Ezt fogom ellenőrizni. A terménybejelentőlap itt van nálam; amit azon bejelentettek, annak meg kell lennie.

— Az meg is van mind egy szemig — felelte Viktorka úr. — Tessék meggyőződni, mi abból nem adtunk el egy szemet sem. Igaz, hogy nincs idehaza édesapám, de én őt teljes joggal képviselem, csak parancsoljon Jakab úr. Mivel szolgálhatok?

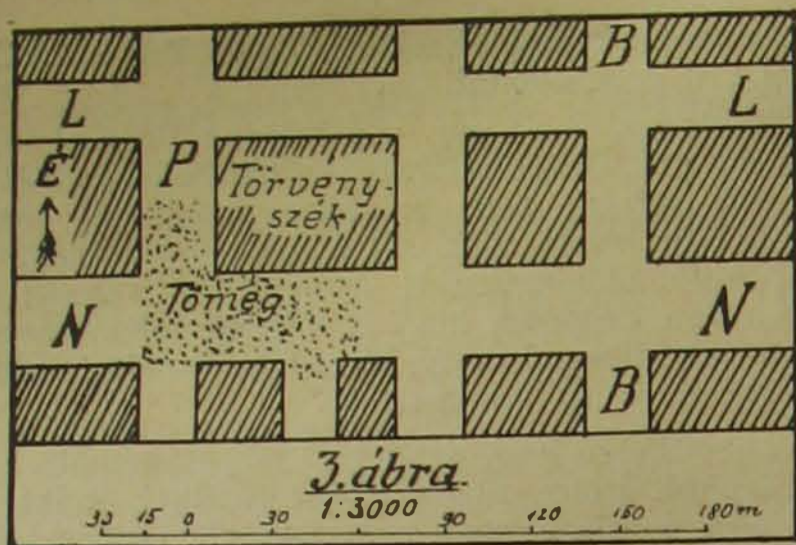
— Egy mérőszalaggal!

— Menjen, ispán bácsi, hozza gyorsan a szalagot.

Amíg az ispán a szalagot hozta, Jakab a kis urasággal és a járőr tagjaival megtekintette a magtárt. Úgy 100 méter hosszú, 20 méter széles lehetett és emeletes volt. Szinte roskadásig volt tömve mesterien csomókba rakott gyönyörű búza-, rozs-, árpa- és zabhalmokkal, úgyhogy közöttük csak egy-egy keskeny ösvényen lehetett közlekedni.

Az ispán hozta a szalagot. Az egyik végét az ispán, a másikat pedig a rugékony Viktorka fogta meg, hogy hamarabb menjen. Mérték kezdték az egyik csomót. Viktorka mondta be a számokat, hogy pl. 37.25 méter hosszú, 3.12 méter széles, 0.94 méter magas. Jakab mind a háromszor a szalag fölé hajolt s úgy ellenőrizte, hogy Viktorka igazat dikál-e? Azután pedig lemérték egy liter búzát, ami 70 dekát nyomott.

Jakab számolni kezdett. Tüntető ügyességgel szor-

Előfordulhat, hogy nem mozgó, hanem álló néptömeget kell felosztatni.

Tegyük fel, hogy N-utcában (3. ábra) a törvényszék épülete előtt, ahol kommunisták bűnperét tárgyalják, ma 10 órára minden irányból előretörő kisebb csoportokból, mintegy 2000 főnyi néptömeg verődött össze, mely agitátorok felhívására a vádlottak azonnali szabadlábrahelyezését követeli.

A tömeg az utcán a forgalmat megakasztotta és magatartása fenyegetővé vált.

A „B“-, „L“-utca keresztezésénél tartott egy lovas rajból és egy gyalog szakaszból álló csendőrosztagnak ma 10 óra 15 perckor azt a parancsot kapja, hogy a néptömeget fel kell osztatni és a város külső részei felé kell szorítani.

A néptömeg szétosztatásához célszerű tűzoltalomról gondoskodni, mert a tömeg magatartása fenyegető,

rejtett fegyverek is előkerülhetnek. Tűzoltalomra a golyószórós félrajt alkalmazzuk s azt a törvényszék épületében helyezzük el úgy, hogy az N-utcában kelet felől előnyomuló csendőrosztagnak — mely a tulajdonképeni felosztatást végzi — bármely pillanatban tűzoltalmat adhasson.

Bár a tömegbe vegyült agitátorok tudhatják, hogy a csendőrség a közelben van, a tömegre mégis meglepetésszerűen s így eredményesebben fog hatni, ha a csendőrosztagnak tűzoltalomra rendelt és szétosztató része egyidőben lép fel. Ezt a csendőrosztagnak parancsnoka szabályozza.

A golyószórós félraj L-utcán át a törvényszék épületébe megy, annak N-utca felőli részén — golyószóróval a földszint közepén — tűzoltalomra rejtőzve elhelyezkedik. 10 óra 25 perckor a golyószórós raj kinyitja a megszállt ablakokat, a golyószórót és a puszkákat a tömegre irányítja és kiáltja: „A törvény nevében oszoljanak szét, távozzanak innen, mert másként B-utca felől lovascsendőrök rohamoznak s ha azokkal erőszakoskodnak, löni fogunk.“

A csendőrosztagnak felosztatásra rendelt része B-utcából úgy fejlődik ki, hogy 10 óra 25 perckor a 4. ábra szerinti helyzetben legyen s ha a törvényszék épületében elhelyezett csendőröknek a tömeghez intézett felszólítása eredménytelen lenne, azonnal megindul nyugati irányba.

Az osztagnak felosztató részének első vonalába („osztatólánc“) a lovasrajt állítjuk, mert amíg a tömeg enged a nyomásnak, annak visszaszorítása csupán testi erővel történik, erre pedig a lovak mozgása különösen alkalmas.

zott, osztott. De amilyen gyorsan kezdte, olyan sokáig végezte. Unalmában Viktorka is papírt és írót vett elő, számolt jó sokáig, majd pedig, mintha nem is azt számolta volna, amit Jakab, egykedvűen, dudorászva tette el az írót és papírt. Végre megjegyezte:

— No, ha mindenik csomót ilyen gyorsan felmérjük, nem kell sokáig unatkozni a csendőr uraknak.

Jakabnak elvörösödtek a fülei, s mintha nem is halott volna semmit, tovább számolt. De az eredményt nem merte megmondani. A köbméterekből átszámított métermázsák száma olyan horribilis volt, hogy jobbnak tartotta elő sem állani vele. Majd csak lesz valahogy — gondolta. Aztán megszólalt:

— Gyerünk tovább, a másik csomóhoz.

— Na, hála Isten! Csak hogy már haladhatunk! — És Viktorka futott a szalag végével a másik csomóhoz. Alig hogy odaért, már mondta is a számokat.

Jakab kedvetlenül kezdte írni a bemandott számokat. Nem hajolt már a szalag fölé sem. Már nem volt kíváncsi semmire.

Egy-egy csomó lemérése alig tartott egy percig, de annál tovább aztán a számolás. Déli 12 óráig minden csomót lemérték, de az eredményből még senki sem tudott semmit. Csak azt látták, hogy Jakab úr minden papírját teleírta, pedig közben még az ispán is hozott neki két ív papírt, meg egy ceruzát.

Manó mindig a Jakab háta mögött ólálkodott, de nem mert beleszólni a számadásba, mert ő sem értett hozzá.

Zsarukác pedig távol, az ellenkező sarokban tartózkodott. Úgy tett, mintha semmi sem érdekelné, közben azonban mulatva szemlélgette a keservesen izzadó kis Jakabot. Felismerte, hogy Jakab úr nem más, mint

Szolnok-Doboka vármegyének egyik községében lakó izraelita, gazdag kocsmárosnak érettségizett, majd jogi pályára készülő 22 éves fia. Azért nem szólt semmit, ha ismerték is egymást. De hogy is szólt volna, inkább csak sajnálkozni tudott a fiatalember kínos vergődésén, aki nem győzte törölgetni homlokáról terhes verejtékeit. Suttymban aztán ő is papírt vett elő és számolt észrevétlenül, de persze csak úgy magának. Szerénytelenségnek tartotta volna tudását azok előtt fitogtatni, akik állítólag többet tudnak, mint ő. Unottan járkált és cigarettázott tovább. Nem neki való az ilyen eseménytelen szolgálat. Minek is kellett ide járór, hiszen egy ilyen szegény kis román falucskában meg nem mernének támadni egy nadrágos embert a világ minden kincséért. Ilyen gondolatokkal szórakozott Zsarukác.

Mikor 12 órakor az utolsó csomót is lemérték, Viktorka élcelődve kérdezte a már zavarodásig egyhelyben számoló Jakabtól:

— No, Jakab úr, most már én is kíváncsi vagyok ám az eredményre, mint érdekelt. Legalább azt mondja meg, hogy ebben az utolsó csomóban hány métermázsá van?

Jakab gyorsan meg akarta törölni a homlokát, de zavarában még a ceruzáját is leejtette. Csak annyit felelt most már szelídebb hangon:

— Ha én azt tudnám...

Viktorka, a kis földesúr, soha nem látott haragos arcot vágott:

— Akkor én egy percemet sem vesztegetem többet az urakkal. Drága két órát úgyis haszontalanul töltöttem el. Én nem szégyenlem, ha a csomókban a köbmétereket, a köbméterekben pedig a métermázsákat nem tudom megtalálni, mert nekem a gazdaság a mesterségem, nem

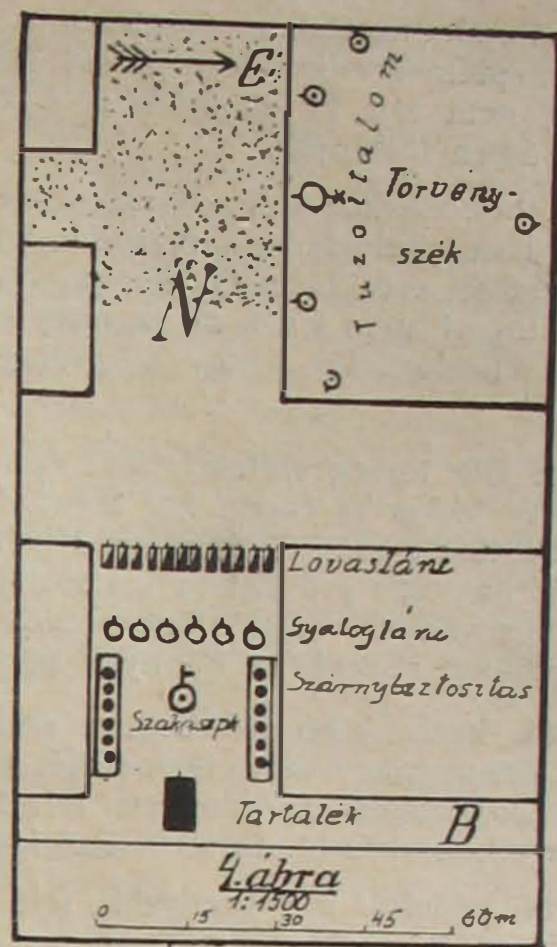
A csúszós, kövezett utcákon, aszfalton a lovak rendszerint csak lépésben haladhatnak, ezért a nyomás lassú lesz, amit még csökkent az is, hogy a lovasok által visszaszorított tömeg nyomása hátrább tömörülést okoz s ezeknek az összezsúfolt rétegeknek megmozdítása csak lassan történhetik. De ha a tömeg engedelmességet mutat, nem lép fel támadólag, a türelmet nem szabad elveszíteni, hanem a lovasok nyomásának lassan és folytonosan kell hatnia.

A lovasok lovaiknak késsel, törrel való megszurkálását karddal megakadályozhatják. Ne legyen azonban túl nagy térköz a lovasok között, mert akkor egymást nem támogathatják.

Megtörténhetik, hogy a lovasok között egyesek átférköznek s a lovasokat hátbatámadják. Ezek ártalmatlannátételére a lovasok mögött egy második sor: a „gyaloglánc“ halad, mely a lovasok között átjutottakat elfogja és hátrafelé, a tartaléknak továbbítja. A gyalogláncot mindkét szárnyon 1—1 félraj követi csatározásban. Ezeknek feladata megakadályozni, hogy a lovas- és gyaloglánc szárnyát a néptömeg benyomja és átkarolja.

A gyaloglánc közepe mögött egy raj tartalék van. Feladata a lovas- és gyaloglánc támogatása, foglyok összegyűjtése, továbbá az előnyomulásuk közben túlhaladott mellékutcáknak járőrökkel való leportyázása, illetve lezárása azért, hogy az oszladozó néptömeg újbóli gyülekezését, valamint az oszladozó csoport hátulról való megtámadását megakadályozza.

Ha a tömeget még P-utcán (3. ábra) túl is nyomunk kell, a tűzoltalmat fokozatosan, lépcsőzetesen előretoljuk, úgy hogy tűzoltalom mindig legyen.

Ha az utca talaja alkalmas arra, hogy a lovasok rajta ügetésben vagy vágásban mozogjanak, akkor a lassabban haladó gyalogsendőröket az utca mindkét oldalán, az utca közepének szabadonhagyása mellett, a lovasok elé kell tolni megfelelő távolságra úgy, hogy amikor az ügetésben (vágásban) a gyalogosnál gyorsabban haladó lovasok a tömeghez érkeznek, a 4. ábra szerinti alakzat képződjék.

a számadás. Én tudom, hogy mindenik csomóban hány métermázsá van, de ha Jakab úr nem tudja, arról én nem tehetek. Csináljanak, amit akarnak. A csendőr urakban megbízom s itthagynom az ispánomat is. Itt vannak a kulcsaim, örsvezető úr, legyen szíves tartsa magánál s ha végeznek, zárja be a magtárt, a kulcsokat pedig juttassa el hozzám, esetleg küldje el az ispánomtól, itt leszek hátul, a szeszgyár körül.

— Mielőtt azonban elmennék, elmondok szaporán az örsvezető úrnak egy adomát. Az egyik cirkuszban a bohóc sértődötten kérte ki magának, amikor a tudását kétségbevonja az istállómester. Tudomására adta a mesternek, hogy 12 évig járt iskolába, mégpedig mindig az első osztályba; amit tehát az első osztályban tanítanak, azt neki volt ideje alaposan megtanulni.

— Jól van — mondta a mester —, hát akkor számítsd ki gyorsan, hogy 3 rőf és 2 font mennyi összesen?

A bohóc fölényes hetykeséggel fogott a feladat megoldásához. Egy nagy fekete táblán számolni kezdett. Még létrára is állt s úgy írkalta tele a nagy táblát. Teleírta, letörölte, de végül is csak annyit tudott, mint amikor elkezdte. A mester, mikor már gondolta, hogy elég volt a közönség türelméből, megkérte a bohócot, hogy mondja meg már az eredményt, vagyis a végösszeget, mire a bohóc csak annyit felelt:

— Ha én azt tudnám...

A bohóc azzal védekezett, hogy ő mindent tud, csak éppen ezt az egyet nem. Erre a mester megjegyezte: Nagy könyv lenne még abból, amit te nem tudsz! De ha megengeded, hogy emeletes számárnak kereszteljelek, akkor megmondom helyetted a feladat összegét. A bohóc szégyenkezve bólintott, mire a mester megmondta, hogy három rőf, az másfél méter, két font pedig egy kiló, a kettő tehát összesen másfélkilométer.

— Hát most mi is ilyenformán vagyunk — mondta vidáman Viktorka és a Zsarukáczt kezét megszorítva, el-sietett.

Jakab kétségbeesetten nézett Viktorka után. Most már ő és az ispán fogták meg a szalag végét, Manó pedig írt és számolt kegyetlenül. Közben Jakab rászólt Zsarukáczt, hogy ha már semmit sem csinál, legalább a puskát vegye el ettől a fiatal csendőrtől, hogy könnyebben tudjon mozogni.

Manónak sem kellett több. Ledobta a puskáját a padlóra, hadd vegye fel Zsarukáczt. És olyan hangosan kezdett számolni meg rendelkezni, mintha máris megtalálta volna a köbméterekben a métermázsák titkos kulcsát és mintha biztos lett volna abban, hogy soha többé nem lesz alárendeltje Zsarukáczt.

Zsarukáczt felvette a Manó puskáját, majd a két puskával szó nélkül újra távolabb ment.

A három izraelita most már együtt mért és számolt. Olyan zivajt csaptak, mintha mindenik el akarta volna adni, vagy meg akarta volna venni az egész magtárt. Újra végigmérték az összes csomókat. Manó számolt rendületlenül. Gondolta, majd csak rájön valahogy a helyes útra s akkor Zsarukáczt úgyancsak szemébe fogja mondani a véleményét, mint a csiki ember az ökörnek.

Délután 4 óra lehetett, mikor az utolsó csomót is felmérték. Manó annyira belevegyült a számolásba, hogy se látott, se hallott, csak izzadt és vörösödött.

— No, Manó úr — kérdezte végre Jakab —, mondja meg már az eredményt. Nemsokára este lesz és még semmit sem tudunk.

Manó is csak annyit felelt:

— Ha én azt tudnám...

Az ispán arra kérte Jakabot, mutatná meg számítá-

A lovasoknak üggetésben (vágóban) való megindítása a néptömegre erkölcsi hatást érhet el, de ha a tömeg nem fejt ki ellentállást, a szétozlatás ekkor is lépésben történjék.

Ha a feloszlatáshoz nincs lovascsendőrünk, akkor az első lánc gyaloglánc, a második láncot pedig tömör alakzatban erős tartalék pótolja, mert a néptömeg a gyalogost, nem lévén olyan nagy súlya, mint a lovasnak, elsodorhatja s így a gyalogláncot áttörheti.

Tereken álló tömeg szétozlatását éppen így végezzük, illetve akkor is éppen így tagozódunk, mint az utcán álló tömeg szétozlatásához. Minél szélesebb a tér, annál nagyobb erő kell a szétozlatáshoz. Ha túlnagy térköz van az oszlató lánc csendőrei között, őket a néptömeg egyenként könnyen körül foghatja.

Ha a tér keskenyebb oldaláról a szélesebb felé nyomjuk a tömeget, az oszlató lánc erejét a tér szélességének megnagyobbodásához mérten növelnünk kell, ami a szárnyakon erősebb tartalékokat igényel.

Szélesebb oldalról a keskenyebb felé való előnyomulásnál a felszabaduló erőkből tartalékot képezhetünk.

Általában a lassan mozgó tömegnek állóhelyből való feloszlatására elvben kevesebb erő kell, mint az álló tömegnek nyomás útján való feloszlatására, mert utóbbi esetben a helyben makacsul kitartó tömeg megmozdítására erős mélységi tagozással képezett, nagy és szívós lökőerő kell, előnyomulásunk közben

sait és mondaná meg, hogy például ebben az utolsó csomóban számítása szerint hány métermázsza van?

Jakab készséggel tett eleget a kérdésnek. Megmagyarázta a számítását, amely szerint a kért csomóban több, mint egymillió métermázsza van, ennyit pedig összesen sem jelentettek be, s ezért vannak aggályai. Most az a kérdés, hogy tényleg van-e annyi, vagy nincs?

Az ispán kínos nevetéssel jegyezte meg, hogy annyi még az egész vármegyében sem terem. Majd Manóhoz fordult, hogy ő is mutassa meg számításait. Manó meg is mutatta, de ő meg aztán semmiféle összeget nem tudott kihozni.

Erre Jakab úr felmentette Manót mindennemű közreműködéstől, mondván: Maga még nagyobb számár, mint én!

Manó szégyenkezve sompolygott vissza Zsarukáczhoz. Puskáját átvéve, lesujtva törölgette a homlokát, topogott egyik saroktól a másikig, közben pedig éhsége csillapítására sűrűn harapdálta és rágcsálta a búzaszemeket.

Jakab dühösen földhözsapta a papírjait. Ingerülten kezdett fel s alá sétálni a keskeny ösvényeken. Még csak egy jó óra s aztán lemegy a nap.

Az ispán mindenáron segítségére akart lenni. Mikor a Jakab ingerültsége kissé lecsillapodott, melléje lépett és sugott neki valamit. Halkan váltottak néhány szót, mire Jakab igyekezett leküzdeni önmagát, majd kiegyensúlyozott és Zsarukáczhoz ment, — mondván:

— Adjon valami tanácsot, kedves örsvezető úr, mit csináljak?

Zsarukácz először úgy tett, mintha nem tudná, mire adjon tanácsot.

Jakab elmagyarázta, mit akar kiszámítani. Zsarukácz

oldalunk és hátunk biztosítása sok erőt igényel s a tűzoltalmat is lépcsőzetesen előre kell tolnunk, hogy az arevonalunk elé bármely pillanatban hathasson.

Az állóhelyből való feloszlatásnál sem nélkülözhetjük azonban a mélységi tagozást, mert csak így állhatunk ellen a tömeg néha rendkívül nagy nyomásának. Az álló zárólánc ellenálló képességét azonban mesterséges akadályokkal (drótakadály, üttesten keresztbe állított kocsik stb.) fokozhatjuk, ha a forgalom a tömeg jelenléte folytán már amúgy is megakadt, vagy annak korlátozása a helyzet folytán szükségessé válik.

Leleményességre, meglepetésre tág tér nyílik. Ezeknek helyes alkalmazásával a tömeg magatartását könnyen megváltoztathatjuk. Magunk is óvakodjunk azonban attól, hogy a „rendező” tervei útját állhassák sikeres fellépésünknek.

Tartsuk kézben erőinket, mozgékonyágunkról gondoskodjunk, hogy cselekvési szabadságunkat minden körülmények között megőrizhessük.

Megemlítem még, hogy tömegek feloszlatására tehergépkocsikat eredményesen alkalmazhatunk; lassan, nagy erővel érvényesülő nyomásuknak a tömeg engedni kénytelen. A tehergépkocsik szorosan egymás mellett az utca (tér) teljes szélességében nyomuljanak elő. A gépkocsivezető mellett feltűzött szuronyral csendőr üljön, aki azt támadások ellen megvédi. A gépkocsikat tartalékok kövessék, hogy a néptömeg támadása esetén beavatkozhasanak, oldalra és hátra biztosítsanak.

csak annyit mormogott rá: Az semmi. Aztán megkérdezte:

— Hogyan számoltak, tessék előbb megmondani.

— Így ni. Ez a csomó pl. 37.44 méter hosszú, 6.24 méter széles és 0.92 méter magas.

Most a hosszúságot megszoroztam a szélességgel és kijött 2,336.256. Ezt a szorzatot megszoroztam a magassággal s kijött: 214,935.552. Most ezt az összeget elosztottam ezerrel.

— No, akkor ne is tessék tovább mondani, mert itt volt a baj — felelt Zsarukácz. — Mert akkor ebben a csomóban 214.935 köbméter volna. Most aztán ha vesszük, hogy egy köbméterben átlag 7 métermázsza van, hát akkor ebben a csomóban 1,504.545 métermázsának kellene lennie. Hát persze, hogy az egész vármegyében sem terem ennyi! Hanem másképp van ez:

— A szorzások jók voltak, mert ebben a csomóban tényleg 214,935.552 köbcentiméter van. Ezt most tehát nem 1000-rel, hanem egymillióval kell elosztani, mert egy köbméterben nem 1000, hanem 1,000.000 köbcentiméter van. Ebből tehát egyszerűen elvágunk hat számjegyet s akkor megtudjuk, hogy ebben a csomóban kereken 214 köbméter van. Ezt a 214-et megszorozzuk 10.000-rel, mert minden köbméterben 10.000 liter van. Kijön akkor 2,140.000 liter. Ezt megszorozzuk 70-nel, mert egy liter búza 70 dekát nyomott. Kijön akkor: 149,800.000 dg. Ebből elvágunk egy számjegyet, a többit pedig elosztjuk 100-zal, mert minden kg-ban 100 dg van. Marad: 149.800 kg. Ezt megint elosztjuk 100-zal, mert minden métermázsában 100 kg van.

Ebben a csomóban tehát kereken 1498 métermázsza van. Azt is megtudhatjuk ezek után, hogy ha egy liter búza 70 dekát nyom, akkor egy köbméterben 7 métermázsza van,

A kikérdezésről.

Irta: vitéz PAKSI-KISS TIBOR százados.

Eddig csak a kikérdezések fogantatásáról és annak eredményéről, a vallomásokról beszéltem. Rá kell azonban térnem arra is, hogy aki a kikérdezést eszközli, vagyis a csendőr, milyen ember legyen. A kikérdezőnek nincs olyan könnyű dolga, mint ahogy sokan hiszik. Ismernie kell az egész ügyet, tudnia kell, hogy mit hogyan, milyen módon vehet ki a tanuból, gyanúsítottból anélkül, hogy őket valamely irányban befolyásolja, a bűnvádi perrendtartással vagy az utasítással ellenkezésbe ne jusson és olyat el ne áruljon, ami a nyomozásnak kárára lehetne. Mert sokszor juttatta már kátyuba az egész nyomozást a helytelen kikérdezés; a helytelen kérdésekből megtudta a gyanúsított, hogyan védekezzék és az ügy kiderítését meg-hiusította.

A kikérdező csendőr is tanu. Tanuja annak, amit a kikérdeztet tesz és előad, így ő is alá van vetve ugyanazoknak a lélektani hibaforrásoknak, amelyeknek minden más tanu: ezek az észrevevés, felfogás és emlékezés.

A kikérdező csendőrnek ép, egészséges, megfelelő szellemi képességgel és képzettséggel bíró embernek kell lennie. Így az észrevevés tekintetében könnyű dolga lesz, mert gyakorlott és éppen ebben az irányban fejlesztett érzékeivel helyesen tudja érzékelni a látottakat és hallottakat, ideje annyi, amennyit akar, a figyelmét teljesen a kikérdezésre összpontosíthatja és ha ezenfelül még érdeklődik is az ügy iránt, csupán

---

Jakab most már reményteljes örömmel fogta meg a szalag végét és az ispánnal újra mérték az összes gabona-csomókat. Zsarukácztól írt és számolt, de komolyan és hangtalanul. Minden csomó gabona mellé a padlóra 1-gyel kezdődő és felfelé folytatott számjegyet írt, egy külön papíron pedig feltüntette, hogy pl. az 1. csomóban 1498 mm, a 2. csomóban 70 mm van és így tovább.

Még le sem nyugodott a nap, Jakab boldog örömmel küldte el az ispánt az uraság után, szíveskedjék jönni, mert készen van minden.

Jött is Viktorka azonnal. De amíg jöttek, az ispán elmondta a történeteket. Viktorka a magtárban egyenesen Zsarukácztól ment és a legmelegebben gratulált neki, hogy többet tudott, mint a többi három együttvéve.

Zsarukácztól végigvezette Viktorkát a magtárban. Gyorsan mondta be, hogy melyik csomóban hány méter-mázsa van, amire Viktorka mindig helyeslően bólintgatott. A végösszegben a bejelentés és a jelenlegi állapot között csak annyi különbség volt, mennyit a gabona száradása folytán veszíteni szokott. Pedig jó párezer méter-mázsa volt szó.

Viktorka hintóba fogatott és a járőrt azzal küldte haza a 6 km távolságra lévő csendőrörsre. Jakab úr pedig, miután Zsarukácztól a legszívélyesebb kézzorítással elbúcsúzott, betért az ispánhoz a kocsmába ebédelni vagy talán inkább vacsorázni.

Zsarukácztól az örsön büszkén mesélte el az eseményt. A lelke kötötte mindenkinek, hogy a legkrucifántosabb számtani feladatot is igyekezzen megfejteni, s ha a megfejtés nehéznek látszik is, ne zúgolódjanak — mint ahogy ő is tette ez előtt —, mert sohasem lehet tudni, hogy hol veszik jó hasznát annak, amit tudnak.

Manót egy hétig a búzával bosszantottuk.

csak izgatott állapot vagy optikai csalódás befolyásolhatja hátrányosan.

Az emlékezést a kikérdezésekről vezetett feljegyzések annyira alátámasztják, hogy e téren sem fordulhat elő nagyobb hiba.

Jó a tanu vallomását úgy, ahogy előadja, élet-hűen leírni, mert akkor nem fordulnak elő olyan dolgok, hogy a főtárgyaláson a vádlott vagy a tanuk azt mondják, hogy ők azt, ami a csendőr jelentésében van, sohasem mondták. Ez a tévedés onnan eredhet, hogy a járőrvezetők csak nagyjában a főbb vezérszavakat jegyzik fel és ezekből kombinálják ki az előadás tartalmát. Emberi gyengeség, hogy ilyenkor mindig azt az oldalát veszi a dolognak az ember, ami az ő szempontjából előnyösebb. Így kerülhetnek bele olyan dolgok a vallomásba, amelyekre a tanu azt mondja, hogy ő azt nem adta elő, vagy nem úgy értette.

Itt veheti a csendőr nagy hasznát annak, ha a gyorsírást elsajátította, mert annak segítségével mindent a legapró részletekig, idővesztés nélkül feljegyezhet magának és tévedések nem állhatnak elő.

Amilyen könnyű a kikérdező csendőr dolga észrevevés és emlékezés szempontjából, olyan nehéz a vallomás felfogása tekintetében. Figyelnie kell a kikérdeztet, viselkedését és előadását, észleleteit fel kell jegyeznie, fel kell ismernie a kikérdezendő egyéniségét, gondolatvilágát és abba beleilleszkedve kell az előadottakat úgy felfognia, ahogy azt a kikérdeztet gondolta. Emellett az egész ügy minden mozzanatával tisztában kell lennie, hogy a hallottakat a már meglévő adatokkal összehasonlítva, azonnal megállapíthassa, mit szükséges még megtudnia, hogy így ki tudjon a gyanúsítottból, tanuból mindent venni, amit az ügyről tud.

Sok függ a csendőr modorától is: a minden helyzetbe alkalmazkodó, simulékony, jómodorú és magát minden helyzetben feltaláló csendőr mindig meg fogja találni a helyes utat és munkája sokkal eredményesebb lesz, mint egy durva, dőrebbmodorú emberé, aki ahelyett, hogy a kikérdezendőben a vallomásra való hajlandóságot felébresztené, csökönyössé teszi őt és elriasztja.

Hogy mindezeket a kellékeket elsajátíthassa valaki, az nagy szorgalmat, türelmet és gyakorlatot kíván. Csak abból lehet jó nyomozó csendőr, csak az fog tudni jól kikérdezni, aki fáradságot nem ismerő buzgalommal, állandóan képezi magát, hogy idővel minden követelménynek, amit ez a szép hivatás vele szemben támaszt, megfelelhessen. De mindez még nem elég, mert lehet az a csendőr akármilyen ügyes és jól képzett, ha nincs meg benne a kitartás, a türelem és a teljes függetlenség, eredményt csak véletlenül fog elérni.

A kitartás abban áll, hogy a csendőrnek, ha fáradságának eredménytelenségét látja is, nem szabad kedvét veszítenie és belefásulnia a dologba, mert ezáltal az érdeklődése is csökken, amiáltal pedig az előadottak azonnali felfogása, értékelése és felhasználása nem lehet tökéletes. Mindig az lebegjen szeméi előtt, hogy talán éppen a következő pillanatban ejt el egy olyan szót a kikérdeztet, amely az egész ügyre döntő fontossággal bírhat, de ha ez nem történik is meg és a tanu vallomása semmivel sem viszi előre az ügyet, ez sem baj: majd a második vagy a tizedik tanu fog használható vallomást tenni.

Ha ezt szem előtt tartjuk, akkor a türelem sem

fog hamar elfogyni és nem vezet olyan viselkedéshez és cselekményekhez, amelyek, ha mást nem, a tanunak a vallomástételre való hajlandóságát veszélyeztetik. A türelmetlenség vezet legtöbbször a tanu befolyásolására és végül az eléggé el nem ítéhető gorombaságokra és bántalmazásokra.

A nyomozó csendőr teljes függetlensége elengedhetetlen követelménye az eredményes, minden külső befolyástól mentes és igazságos megállapításoknak. Függetlenség alatt nemcsak az anyagi, hanem a szellemi és jellembeli függetlenséget is kell érteni. Az anyagi függetlenséget a csendőr úgy éri el, ha addig nyújtózkodik, ameddig a takarója ér; illetvekeiből kijön, kölcsönt, szívességet senkitől sem kér és nem fogad el, mert sohasem tudhatja, nem kell-e egyszer szolgálatilag fellépnie azzal szemben, aki neki szívességet tett. Szellemi függetlenséget pedig csak úgy érhet el, ha önképzésén fáradozhatatlanul működik s nem hiszi, hogy azzal, amit eddig tanult és tapasztalt, már mindent tud. Nemcsak a jó papnak, de a jó csendőrnek is akad holtig tanulnivalója.

A jellembeli függetlenség alá sorolom a csendőr józan, becsületes, erkölcsös életmódja mellett még azt is, hogy jól válassza meg a társaságát, barátait, nehogy a jó cimborá, szerető stb. a nyomozati cselekményeknél befolyásolhassák és elnézésre vagy túlkapások elkövetésére rábírassák.

Szükségesnek tartom végül, hogy egyet-mást megemlítsék a feltűnés nélküli kikérdezésről.

Ez alatt a kikérdezési mód alatt azt az eljárást értjük, amikor a csendőr kilétének elhallgatása mellett tudja meg a tanutól vagy a gyanúsítottól, amit akar. Ez természetesen csak polgári ruhában lehetséges. A gyakorlatban a nyílt kikérdezés sokszor nem fog eredményhez vezetni. Az eredménytelenség oka lehet a gyanúsított körmönfontossága, vagy a tanukat befolyásoló különböző körülmények, például: a tanu nem vall a hivatalos személy előtt, mert fél a törvénybe járástól, sajnálja a kikérdezésekkel járó idővesztést, nem akar senkivel sem rosszban lenni és inkább azt mondja, hogy nem tud semmit, — a hivatalos személyekkel szemben ellenszenvet érez, bosszútól, vagy attól fél, hogy az ügybe belekeveredik, azért hallgat, hogy hallgatásával a gyanúsítottnak ártson vagy fordítva, hogy használjon neki stb. stb.

Ilyen esetekben hiába próbál a csendőr hivatalos minőségében kikérdezést eszközölni, nem ér el semmit, legfeljebb az orránál fogva vezetik és a nyomozást téves útra terelik. Vannak bűncselekmények, amelyeknek nyomozásánál el sem lehet képzelni, hogy a nyomozó nyíltan valamit is megtudhasson, hacsak a bűncselekményben való részvételre rá nem akarják bírni. Más bűncselekményeket csak titokban és folyamatosan hajtanak végre és ezért tanu is csak a legritkább esetben akad, mert aki be van avatva, az már a legtöbb esetben részese is a bűncselekménynek. Az ilyeneknek az igazságszolgáltatás kezébe való juttatása csak úgy lehetséges, ha a ravaszsgot ravaszsgal, az ügyességet még nagyobb ügyességgel küzdjük le és a felállított csapdákat kikerülve, mi csaljuk csapdába a büntettest.

A rátermettség és ügyesség mellett nagy szerepe van itt a gyakorlatnak, a különböző gyakorlati fogások ismeretének. Minél több esetet ismer az ember, annál több mód fog rendelkezésére állni, hogy az azokból leszűrte tanulság alapján eredményesen működhessék. Célszerű tehát minél több nehéz és bonyo-

lult ügyet megismerni, tanulmányozni, oktatni, mert ezekből látja az ember, hogy milyen körmönfont, ravasz és ügyes fogásokat alkalmaznak a bűnözők és tanulja meg, hogy velük szemben hogyan kell eljárni, hogyan kell őket leküzdeni.

A kikérdezés rejtett módjánál a nyomozónak ügyes fogásokat kell kitalálnia, hogy az embereket nyilatkozatra bírja; sokszor teljesen átalakulva kell megjelennie, igazolványokkal kell ellátva lennie, hogy szükség esetén, pl. ha gyanút fog az illető, magát igazolni is tudja. Persze az alakított személyt tökéletesen kell megszemélyesíteni tudni, ismerni kell az alakított egyének szokásait stb. és érteni is kell ahhoz a mesterséghez vagy foglalkozáshoz, amit a csendőr állítólag üz. Tisztában kell lenni az alakított személy magánviszonyaival is vagy ha az alakított személy csak koholt, akkor elfogadható magánviszonyokat (családi, vagyoni stb.) is koholni kell. Részletes és mindenre kiterjedő gondos előkészületet igényel ez a kikérdezési mód és megköveteli, hogy a csendőr jó színész is legyen, mert ha nem jól játsza szerepét, a kikérdező gyanút foghat, a csendőr pedig eredmény helyett gorombaságokat kaphat, életét, testi épességét veszélyeztetheti, vagy a legjobb esetben kinevetik.

A türelem és kitartás itt is megtermi gyümölcsét: nem szabad elkeseredni, ha azonnal nem tudja meg az ember, amit akar, mert sokszor hetekbe telik, míg eredményt lehet felmutatni.

Eddig is előfordult, hogy egyenruhás csendőrök beszélgetés közben, nem hivatalos minőségben tudtak meg valamit, ami bűncselekmények felderítéséhez, vagy a későbbi nyomozáshoz adatokat nyújtott. Az adatgyűjtésnek ez a módja még nem felel ugyan meg a feltűnés nélküli adatgyűjtésnek, de közel áll ahhoz. Most aztán, hogy a nyomozó alakulatok révén meg van adva a mód, hogy a csendőr kilétének teljes eltitkolásával is tudjon megállapításokat eszközölni, szükség esetén a kikérdezésnek ezt a módját is igénybe lehet venni, de természetesen csak a nyomozó alakosztályok erre kiképzett és felszerelt nyomozó csendőreinek igénybevételével.

A tanuk feltűnés nélküli kikérdezésénél első teendő, hogy meg legyenek állapítva a személyek, akik az esetről tudnak vagy tudhatnak. Ha ezek megvannak, következik annak a megállapítása, hogy milyen módon lehetne ezeket a személyeket megközeleltetni, s a titkukat belőlük kiszedni. Mert csakis így tudja a csendőr megállapítani, hogy milyen szerepet kell alakítania. Ha eredményt akar elérni, ne hirtelenkedje el a dolgot és a kikérdezésnek ezt a módját addig el ne kezdje, amíg ki nem puhatolja a tanu családi körülményeit, vagyoni helyzetét, szokásait, barátait, a helyiségeket, családokat, ahova jár, esetleges szenvedélyeit, mert a megismerkedés csak ezek részletes ismerete mellett lesz feltűnés nélkül lehetséges.

A feltűnés nélküli kikérdezést, annak helyes és tervszerű előkészítésénél más feltűnés nélküli adatgyűjtésnek, megfigyelésnek és ha szükséges, más személyek kikérdezésének kell megelőznie. Pl. ha tudja a csendőr, hogy az, akitől meg akar tudni valamit, valamelyik vendéglőben étkezik, családokhoz nem jár és így vele csak ott lehet megismerkedni, akkor ő is oda megy és alkalmat keres, hogy vele feltűnés nélkül megismerkedjék. Olyankor megy, amikor minden asztal el van foglalva, tanácstalanul körülnéz a helyiségben, lehetőleg közel ahhoz az asztalhoz, ahol az em-

bere ül, majd szerényen odafordul az illetőhöz és engedelmet kér az asztalához való üléshez. Ha engedélyt kap, megköszöni és álnevén bemutatkozik. Nem kell minijárt barátkozni, hanem úgy kell mutatni, mint-ha egyáltalán nem érdeklődnek az illető iránt. Ha az illető kezd el beszélgetni, a csendőr szerényen válaszol és ha olyan témára talál, ami az illetőt érdekli, arról beszél. A megtudni szándékolt dolgot azonban távolról sem szabad érinteni, mert az érdekelt gyanút fog és akkor minden fáradság hiábavaló volt. Egyelőre csak azon kell dolgozni, hogy a kikérdezendő bizalmát megnyerjük és amikor ez már többszöri együttlét után sikerül, csak akkor jön a tulajdonképeni kikérdezés. Mintegy véletlenül a dologra tereli a csendőr a beszédet; ha a tanu nem nyilatkozik, hagyja a dolgot érni és más alkalommal próbálkozik más módon. Volt eset, amikor a csendőr a megtörtént bűncselekményhez hasonló dolgot eszelt ki és ezt a koholt dolgot adta elő új barátjának, hogy milyen érdekes. A tanu léprement és megmondta barátjának, hogy ő már tud ilyen esetről és a csendőr — a hitetlent adva — mindent ki tudott belőle venni, amire a nyomozáshoz szüksége volt, anélkül, hogy a tanúnak sejtelme lett volna, hogy ki előtt beszélt.

Ha az illető nem mutat hajlandóságot a beszélgetésre, akkor a csendőrnek kell hangsúlyoznia, hogy hálás a neki nyújtott helyért, vagy egy ott látott nőről kezd beszédet, a kiszolgálást, az adót, a mindenkori kormányt szidja, ujsághírekről kezd beszélni, rendőrségi híreknél szidja vagy fitymálja a rendőrséget, csendőrséget stb. Fel sem lehet sorolni a sok módot, ahogy egy ügyes csendőr bárkivel szóba tud állni; a megismerkedés sohasem az alkalmon, hanem az illető csendőr ügyességén fog mulni.

Más megismerkedési mód, hogy a csendőr a szomszédasztalhoz ül s ha látja, hogy embere az ujságot leteszi, megkérdezi udvariasan, hogy elveheti-e? Esetleg az ujságban lévő dolgokról beszélgetést kezd, ha ez nem sikerül, másik csendőr próbálja meg a megismerkedést, hátha ő szimpatikusabb neki, vagy ügyesebb ürüggyel tud hozzáférközni. Ha barátai vannak a tanúnak, esetleg azokkal kell megismerkedni, ha családokhoz jár, a csendőr is igyekezzék bejáratosnak lenni ahhoz a családhoz, ha eladó leány van, esetleg udvarolhat is (ehhez persze nem öreg alhadnagy, hanem fiatal csendőr kell), de itt is csak a célt kell szem előtt tartani és például a lányt az elkerülhetetlen mértéken túl bolondítani, komoly ígéreteket tenni stb. nem szabad.

Nőkkel szemben udvarlással, férfiakkal szemben pedig azzal lehet célt érni, ha a csendőr egy női besugója ismerkedik meg az illetővel és hozza őket mintegy véletlenül össze. (a nő honorálható). Ha az ismerkedés megvan, könnyű a kikérdezendő gyengéit kipuhatólni és felhasználni. (Kártya, lóverseny, iszákosság, nő stb.)

Az ilyenmódon szerzett tanuvallomások azonban a bíróság előtt nem használhatók fel, mert az érdekeltek úgy is letagadnák, a nyomozó ügyeskedése, eljárása pedig nyilvánvalóvá válnék s a más esetekben való eljárást megnehezítené.

Ezek az adatok csak arra valók, hogy a további nyomozáshoz felhasználjuk s révükön más bizonyító, lehetőleg tárgyi adatokat tudjunk gyűjteni, amelyek alapján a tettest a bíróság elítélheti.

Igen fontos és jól használható eszköz a pénz. Régi dolog, hogy a pénz sok zárt és szívet megnyit. Különösen alkalmazottak (cselédek, pincérek, portások

stb.) egy kis borralalóval mindjárt beszédessé tehetőek, természetesen ezeknek sem kell tudniok, hogy miért firtatjuk a kért adatokat, elfogadható ürügyet kell kitalálni. Pl. a leányának udvarol az illető, ezért szeretné tudni, hogy milyen ember; adósa és újra pénzt kér tőle, ezért szeretné ismerni a körülményeit és életmódját; rokona és adósságait akarja rendezni stb. Vigyázni kell azonban, hogy a felhozott indokok a valószínűség látszatával bírjanak.

A pénzzel nem szabad túlságba menni; mindig meg kell nézni a személyt, akinek adunk és azt, hogy mit ér nekünk az, amit a pénzért kapunk. A személyt is tekintetbe kell vennünk, abból a szempontból, hogy vajjon nem bántjuk-e meg azzal, ha neki pénzt kínálunk, továbbá, hogy milyenek a vagyoni viszonyai, tudjuk-e azok szerint fizetendő összeg nagyságát szabályozni stb. Minden haszontalan kis adatért semmit sem adunk; az összeget mindig az adat használhatósága és fontossága szerint szabjuk meg. Az indoklatlan bőkezűség káros, nemcsak, mert ezzel a kincstárt károsítjuk, hanem azért is, mert az emberek ránk kapnak s a végén nem tudjuk az igényeiket kielégíteni.

Vannak emberek, akiknél egy pohár pálinka, bor, dohány is megteszi, lesznek esetek, ahol a szerelem és így tovább; ezeket megszabott korlátok közé szorítani nem lehet, csak azt kell mindig szem előtt tartani, hogy bármilyen súlyos büntett kiderítése érdekében sem szabad a csendőrnek soha büntetendő vagy erkölcstelen cselekményt elkövetnie, valakit tönkretennie, vagy egy ártatlan valakinek ártania. Erkölcstelen vagy meg nem engedett eszközök alkalmazása szigorú büntetést von maga után.

Alább felsorolok néhány példát, hogyan sikerül ügyes nyomozóknak adatokat szerezniök, anélkül, hogy az azt szolgáltató tudta volna, kinek szolgáltatja azokat és hogyan lehetett ezeket az adatokat az ügy felderítése érdekében gyümölcsöztetni. (Vidoc két esete.)

A nyomozó veszélyes bűnözőt keresett, de nem tudta megtalálni. Sikerült megállapítania a lakást, ahol azelőtt lakott — egy öregedő, púpos varrónőnél —, de attól semmit sem lehetett megtudni. Maga próbálkozott végre. Elment a varrónőhöz s bizalmát igyekezett megnyerni. Mikor már látta, hogy a nő érdeklődik iránta, kirukkolt vele, hogy ő már nős ember és azért jött ide, mert a feleségét egy fiatalember megszöktette és most ott áll egyedül a gyermekeivel. Kutatása közben a nyomok idevezettek. És most az ő jó szívéhez fordul segítségért. Elmondta feleségének és a szöktetőnek személyleírását, mely a keresett bűnözőnek és szeretőjének személyleírása volt. A varrónő, ki előtt a panaszkodó, szerencsétlen, elhagyott férj szimpatikus lett, megsajnálta őt és megmondta neki, hogy csakugyan ott laktak a keresettek, de ekkor és ekkor (pontos dátum) elköltöztek ismeretlen helyre. Vidocnak mit volt mit tenni, elment nagy síránkozó sok és hálálkodások között.

De nem nyugodott. Megállapította, hogy kik költöztették azon a napon az illetőket. Az egyik munkástól a kocsmában borozás közben kivette, hogy hová költöztették őket. Így sikerült a bűnöst szeretőjével együtt hurokra keríteni.

Egy másik esetben gonosztevőt keresett, akiről tudta, hogy egy társaságbeíi nővel viszonya van. A nővel megismerkedett és egyszer csak azzal állt elő, hogy nem hallott-e az ő unokaöccséről? Itt persze a

keresett egyént nevezte meg. Mert ő voltaképen azért jött be a vidékről, hogy ezt az unokaöccsét, aki neki egyedüli rokona és örököse, megkeresse, adósságait kifizesse és őt a rossz társaságból, amelybe keveredett, kiemelje. A nő ennek nagyon megörült és annyit árult el, hogy a gonosztevő rövidesen hűvösre került.

Előfordult már, hogy a nyomozók hiába keresték egy bűnözőt. Gyanították, hogy annak hollétéről egy köztisztviselőben álló személy tud, de attól semmit sem lehetett megtudni. A nyomozó megismerkedett a szakácsnéval, majd amikor már jobban összemeglekedtek, kérdezősködött többek között gazdájáról. A szakácsné gyanútlanul elmondta, hogy a gazdája újabban gyakran kijár egy közeli vidéki birtokára, ahova azelőtt nem igen járt, úgy tudja, hogy most valami rokona van ott. Ezen a nyomon kiindulva, megtalálták a keresett bűnözőt, aki az illető úrnak elzüllött rokona volt és akit ő nevének kimélése végett rejtegetett.

Egy verekedés alkalmával egy embert agyonütöttek. Az esetről többek voltak jelen, de mindnyájan azt állították, hogy nem tudják, ki a tettes.

Csak úgy lehetett eredményt elérni, hogy a polgári ruhás csendőr odaköltözött a faluba, munkát vállalt, vasárnaponként azokat a kocsmákat kereste fel, ahová a kérdéses esetről jelen voltak jártak, velük megismerkedett, megbarátkozott és borozás közben megtudta, hogy ki a tettes. A bűnjelt képező vasbot is előkerült és az illetőt el is ítélték.

Számtalan esetet lehetné felsorolni, amikor a nyomozó különböző ügyes fogásokkal és ürügyek alatt — a valamely okból háttérbe húzó tanutól — megtudta a további nyomozáshoz szükséges adatokat szerezni.

Mivel azonban az esetek nagyszámban való felsorolása e helyen nem lehetséges, azoknak, akik e téren eredményeket akarnak elérni, azt ajánlom, hogy minden esetet, amely tudomásukra jut, beszéljenek meg a bajtársaikkal, tanulmányozzanak ilyen nyomozásokkal foglalkozó könyveket és előre készüljenek el azokra a szerepekre, amelyekre képességet éreznek, hogy adandó esetekben azokat tökéletesen és eredményesen alakítani tudják.

A jó csendőr mindig tanulva nyomozzon. Ezalatt azt értem, hogy a lefolytatott nyomozás tanulságait ne feledje el, hanem jegyezze meg magának és későbbi nyomozásainál használja fel. Ez ne vezessen azonban sablonossághoz; tapasztalatait változatosan és a szükséghez mérten, úgy használja fel, hogy gondolatának, nyomozásának menetét ne lehessen kiismerni, mert így ellenfeleit bizonytalanságban tarthatja és sokkal eredményesebb működést tud kifejtteni.

Sokszor előfordul, hogy a tagadó gyanúsítottól sem tudjuk meg tettének körülményeit, különösen a bűncselekmények egyes fajainál.

A gyanúsított feltűnés nélküli kikérdezésének követelményei:

A gyanúsított személyes ismerete, életkörülményei, szokásai, érintkezési köre, barátai, szeretője, rokonai, hozzátartozói előélete mind a csendőr előtt kell, hogy feküdjenek, mert csak így tud megfelelő ürügyet találni, hogy hozzáférközhessék.

Az ürügy helyes megválasztására azért van szükség, nehogy a gyanúsított észrevegyen valamit, gyanút fogjon és így a kikérdezést meghiusíthassa, vagy ő kerüljön felül és a nyomozást tévútra terelje. Az ürügynek mindig természetesnek kell lennie, az

egyszerű, a természetes dolog majdnem mindig eredményes, a mesterkéltnél, komplikált dolgok rendszerint rosszul sülnek el. Hogy milyen ürügyet kell felhasználni, arról itt nem beszélhetek, mert annyi van, hogy azt elmondani nem is lehet.

Az egyik mint mulató cimbora, a másik mint munkástárs, a harmadik mint szerető, udvarló tud az illető bizalmába férközni. Az ürügy mindig a kikérdezendő körülményeitől, természetétől, szokásaitól, a helyzettől, a rendelkezésre álló eszközöktől és a kikérdező egyéniségétől, tudásától, külsejétől is függ. Ha egy bankhivatalnokot mint kartárs akarok megközelíteni, csak úgy foghatok a dologhoz és vétethetem fel oda magamat, ha a bankmunkákhoz értek; így van ez mindenféle szaktudást igénylő alkalmazásnál. Aki fél a lovaktól vagy nem tud hajtani, az nem alakíthat kocsist, aki nem tud autót vezetni, nem lehet soffőr stb.

Egy nyomozó, aki távolról jött és éppen akkor érkezett egyént alakított, olyan ruházatban ment el, amelyben helybeli cégjelzések voltak; szegénynek csak akkor jutott eszébe, hogy baj van, mikor már késő volt. Lélekjelenléte azonban megmentette: az egész idő alatt sem a kabátját, sem a kalapját nem tette le és feladatát igen jól megoldotta.

Sok esetben szükséges — ha másképp nem lehetséges — a dologba idegen személyeket is belevonni, de ezt lehetőleg úgy kell csinálni, hogy az illető ne tudja róla, hogy hatósági személynek dolgozik. Ennél az eljárásnál sem lehet merev szabályokat nyújtani, mert mindig az eset minémúsége, a gyanúsított személye és a többi közrejátszó körülmények fogják azt megszabni.

Egy postalopás esetében egy ember 10.000 pengőt ellopott a postazsákból. A gyanu meghatározott személy ellen irányult, de a tettesség bizonyítására elegendő bizonyítékot nem lehetett beszerezni s ezért az ügyészség az elfogott gyanúsítottat szabadlábra helyezte. A szabadonbocsátott egyént attól a pillanattól kezdve, hogy a fogházat elhagyta, polgári ruhás csendőrök megfigyelték. Egyikük megismerkedett és jóbarátságba keveredett vele. Rövid idő múlva a gyanúsított titokzatosan megkérte új barátját, a polgári ruhás csendőrt, hogy legyen segítségére 1000 pengő felváltásánál, majd annak ügyes kérdezősködésére elmondta neki tettét és részt ígért a zsákmányból, ha forgalombahozatalánál segédkezik. A polgári ruhás csendőr ekkor az illetékes örs egyenruhás járőrét az adatokról értesítette, ezek házkutatást tartva, a pénz megtalálták és a gyanúsított is beismerte tettét.

Másik esetben a csendőr a gyanúsítottához szolgálatba lépett, mint kocsis és gazdája bizalmát megnyerve, rövidesen le tudta leplezni.

Igaz, ez hosszas munka, nagy türelmet és ügyességet kíván meg, de ha csak valami előre nem látott akadály közbe nem jön, az eredmény rendszerint nem marad el. Besúgók igénybevétele is eredményre ve-

KI TUDTA?

A görögök *EPIGÓNOKNAK* nevezték a Thébát ostromló hét vezér hős fiait. A város ostrománál mind a hét vezér elesett. Fiaik, atyjuk halála miatt, véres bosszút álltak a thébaiakon. Mai értelemben epigónok a nagy írók, költők, művészek, politikusok kisebb tehetségű követői, illetve utánzóik.

zethet, de bizonytalanabb; a besúgóról sohasem tudhatjuk, hogy nem kétkulacsos-e és nem az-e a célja, hogy a nyomozást félrevezesse. Inkább feláldozza egy-pár társát, hogy maga iránt teljes bizalmat ébresszen és zavartalanul dolgozhassék.

Ezzel leírtam mindazt, amit úgy a nyílt, mint a feltűnés nélküli kikérdezésről a csendőröknek tudniok kell. Ha esetleg nem tudtam is a cikksorozatomban mindent felölelni, állíthatom, hogy az a csendőr, aki a cikkeimet figyelmesen elolvassa s az azokban foglaltakat megjegyzi, eleget fog tudni ahhoz, hogy nagy hibákat el ne kövessen.

A megelőzött forradalom.

Írta: VELE TIVADAR ny. törzsőrmester (Eger).

A világháború alatt a máramarosmegyei dolnai őrsön teljesítettem szolgálatot, mint alörmester-örsparancsnokhelyettes. Őrsparancsnokom egyben járásparancsnok is volt és gyakran helyettesítette a huszti szakasparancsnok urat. Ilyenkor én vezettem az őrsöt; igyekeztem a helyemet megállani.

Az összeomláskor is rám hárult az örskörlet rendjének s biztonságának felelőssége. Az újságokból értesültem róla, hogy mindennek vége, a háborút elvesztettük. Idegességgel és nagy keserőséggel fogadtam ezt a híradást, amikor azonban arra gondoltam, hogy most jönnek reánk a legnehezebb idők s most kell legjobban vigyázni arra, hogy a lakosság biztonságában kár ne essék, az idegességem elmúlt. Nem gondoltam másra, mint a kötelességemre.

November 2-án, a hajnali órákban, feleségem azzal költött fel, hogy az utcán lövöldöznek. Igyekeztem megnyugtatni, hogy csak képzelődött. A puska lövések azonban megisméltődtek, most már hallottam én is. Gyorsan felöltöztem és a szemben volt laktanyába siettem. Bajtársaim — Schöffler Antal, Hideg Bertalan, Kovalcsik János, Tapolcsányi Ernő csendőrök, Gajdics János népfelkelő-szakaszvezető, Horkai Mihály és Béres János népfelkelők — ébren, felöltözve vártak reám, éppen jelenteni akarták a lakásomon a lövéseket. Már azt is tudták, hogy hajnalban különvonattal többszáz fegyveres katonára érkezett a községbe. A katonák részegek, lövöldöznek és ki akarják fosztani a kereskedéseket és a kocsmákat.

Kardosan kimentem az utcára, hogy magam tájékozódjam: mi van? Bajtársaimnak meghagytam, hogy szereljenek fel. Tisztában voltam azzal, hogy az én helyzetem aránylag könnyű, mert a többi őrsök átlagos 2—3 csendőrlétszámával szemben nekem — magammal együtt — öt csendőröm volt s a népfelkelőimre is számíthattam; nyugodt voltam, hogy tőlem nem fognak megszökni.

Mire a község főterére érkeztem, egy lelket sem láttam ott. A katonák akkor már kilövöldözték magukat és siettek haza, hogy a rég látott családot üdvözljék. Tudtam, hogy reggelig nem lesz most már semmi baj, a megérkezés örömeiből addig az emberek nem ocsudnak fel.

Az volt az első gondolatom, hogy vér nélkül kell levezetnem a rendkívüli napokat, ha erre lehetőség lesz. Programom két legfontosabb pontja volt: megelőzni a lerészegedést és elvenni a fegyvereket. Végigjártam azonnal az összes kocsmákat és figyelmeztettem a kocsmárosokat, hogy rejtsék el az italkészletüket, vagy akár semmisítsék is meg, mert ezekben a napokban úgyszemint mindenki ingyen italt fog követelni s ha az emberek

lerészegszenek, a legnagyobb bajba jut a község. A kocsmárosok megértették a dolgot és megígérték, hogy az italkészletek eltüntetésére gondjuk lesz.

Megnyugodva tértem vissza a laktanyába, miután előbb még a főszolgabíró úrnál jelentkeztem, aki az eddig tett intézkedésemet helybenhagyta és felhívott a leg-erélyesebb rendfenntartásra.

A laktanyából telefonon jelentést tettem a szárnyparancsnokságnak. Azt a parancsot kaptam, hogy a hazatért harctéri katonákkal szemben csak akkor lépjek fel, ha bűncselekményt követnek el vagy akarnak elkövetni, különben hagyjam őket az otthonukban, mert a háborúnak vége. Ez akkor felsőbb rendelkezés volt s a legtöbb helyen az őrsök tétlenségét eredményezte.

A község polgári lakossága körében érthető pánik tört ki. Mindenki tőlünk várta a segítséget és a biztonságot a másutt már bekövetkezett és nálunk is várt eseményekkel szemben. Igyekeztem mindenkit megnyugtatni és bátorítani, hogy a fejéi el ne veszítse senki.

Mikor ezzel is készen voltam, erős járőrrel kimentem a községbe. Magamhoz vettem Koszím György községi bírót és Kovács Demeter esküdtet s hozzáfogtam a fegyverek összeszedéséhez. Sietnem kellett, hogy az első komolyabb csoportosulást megelőzzem, mert tudtam, hogy akkor már senki sem fogja simán ideadni a puskáját. Az érkező vonatknál nyomban elvettem hát tőlük a puskákat, ami ment is könnyen, mert a most már csak szórványosan érkezett katonák az erős csendőrijárral szemben az ellenállást meg sem kísérelték. Közben végigjártam a házakat és figyelmeztettem az embereket, hogy a puska az állam tulajdona, azt be kell szolgáltatni, de ettől függetlenül sem helyes dolog az, hogy minden házban, ahol gyermekek is vannak, a puskák szanaszét heverjenek. De ha nem adják szép szóval, akkor is elveszem erőszakkal. Az asszonyok nagy segítségemre voltak a puskák összeszedésénél s a vonakodó katonákat is leszereltem azzal, hogy nyugodtan otthonmaradhatnak, nem lesz semmi bántódásuk, de csak, ha a fegyvereket ideadják. Hamarosan összeszedtem így vagy száz puskát és a község háza vasajtós kamrájában elzártam, de őriztettem is. Mire a harctérről hazaözönlött katonák a megérkezés első örömeiből felébredtek és csoportosulások kezdődtek, már nem volt fegyverük.

Ezzel a csatát meg is nyertem, mert a fegyvertelenül csoportosulókat a járőrök megjelenése azonnal lehűtötte. Most már az volt a főgondom, hogy éjjel-nappal a nyomában legyenek ezeknek a kezdődő csoportosulásoknak s hogy a kocsmákban italt tényleg ne mérjenek ki. Egy percnyi lankadás is végzetes lehetett volna, mert a szenvedélyek még mindig nem nyugodtak meg, a sarkukban kellett tehát lennünk.

Ebből a munkából derekasan kivette minden bajtársam a részét. A népfelkelők is. Meg is jegyezte az egyik, hogy innen megszökni nem lehet, de most már nem is akar, mert látja, hogy hamarosan nyugalom lesz s akkor szépen hazamehet. Azt ugyanis megígérttem nekik, hogy a leszerelési parancs számukra hamarosan megjön s akkor elmehetnek, a csendőrség pedig büszke lesz rájuk, hogy a nehéz napokban ilyen szépen tartottak.

Komolyabb csoportosulás csak egy esetben fordult elő. November 3-án 11—12 óra között teljes csend volt a községben, csak úgy kardosan sétálgattam az utcán, amikor Eglis József vasgyári igazgató jött felém és elmondta, hogy a gróf Teleky-uradalom kastélybejárata előtt többszáz ember csoportosult össze és csak percek kérdése, hogy betörjenek a kastélyba.

Gyorsan a laktanyába mentem és az otthon ebédelő bajtársaimmal felszerelve, a kastélyhoz futottunk. A helyi járőr a község másik sarkában járt akkor s az emberek ezt az időt használták fel a kastély előtti csoportosulásra. Szerencse volt, hogy nem ittak és nem volt fegyverük. Amikor bennünket megláttak, szét akartak futni, de egynéhány vezérember szidni kezdte a csendorséget s erre a többiek is vérszemet kaptak. Nem használt a felszólítás sem, erre szuronytszegezve nekimentünk a tömegnek. Csak úgy ropogott a kerítés, amint az emberek egymás hegyin-hátán ugráltak át rajta. Kinyomoztuk, hogy Lőrinc Ferenc — még akkor is bujkáló — katonaszökevény okozta bujtotgatásával a hirtelen csődületet. Hetek multak el, míg elfogtuk.

Öt napon át teljesítettünk egyfolytában, éjjel-nappali szolgálatot. A délelőttök aránylagos nyugalmát használtuk fel arra, hogy ruhástól pihenjünk s együnk valamit. Meggyőződésem, hogy ennek a folytonos megfigyelésnek, az ital eltüntetésének és a fegyverek elszedésének köszönhetjük, hogy a legnehezebb napokat minden baj nélkül sikerült levezetnünk. A lakosság köréből eljutottak hozzánk azok a megállapítások, hogy ebben a községben nem lehetett csinálni semmit, mert „rosszul fogtak hozzá”. Nem tudták, hogy inkább mi fogtunk hozzá jól. Bajtársaim összetartottak s minden erejüket és figyelmüket összeszedve támogatták egymást és ezzel a közös célt. Ez az útja minden sikernek.

A község vezetőségének és az intelligens lakosságának a hálája olyan köszönetekben nyilvánult meg, hogy hivalkodás látszata nélkül nem is lehetne azokat leírni.

Kútbólmentés.

Irta: CSEPKÉ GYÖRGY őrmester (Demecser).

A tiszalöki őrs laktanya legénységi szobájának lakói mélyen aludtak 1924 december 26-ra virradó éjjel, amikor a csendet hangos ablakzörgetés törte meg. Felriadtam. Ledobtam magamról a takarót, az ablakhoz siettem.

Egy nő jajveszékelt az ablak alatt. Kapkodó, zavaros előadásából csak annyit vehettem ki, hogy ha Istent ismerünk, siessünk segítségére a szerencsétlen nővéreinek, aki beugrott a kútba. Akkor már ébren voltak a bajtársaim is. Mielőtt azonban egyikük odajöhetett, vagy magam is megkérdezhettem volna, hogy kiről van szó tulajdonképpen, a nő már nem volt az ablak alatt. Elrohant. Sietve öltöztünk. Én új ember voltam az őrsön s így a bajtársaim személyi ismereteire kellett bíznom, hogy abból, amit hallottam, a kútbaugrott nő kilétét megállapíthassuk. Bajtársaim hamarosan rájöttek, hogy bizonyosan Ondi Vilma zörgetett az ablakukon. Az Ondi-család közel lakott a laktanyához s az egyik leány már évek óta súlyos betegségben szenvedett. Valószínűleg vele történt valami.

Néhány perc alatt készen voltunk és futva igyekeztünk az Ondiék háza felé, tudva, hogy minden percnyi késedelem végzetes szerencsétlenség okozója lehet. A futás különben jól is jött, mert a meleg ágyból minden átmenet nélkül toppantunk a csikorgó, havas éjszakába.

Az Ondiék kapuja tárva-nyitva állott, az udvaron lámpavilág mellett emberek futkostak a kút körül. Pillanatok alatt a kút kávája mellett termettünk, nagy megkönnyebülésére a tehetetlenül bámészkodó embereknek, akik lámpával próbálgatták, hogy belátnak-e a kútba. A sötét, ködös téli éjszakában persze ez a kísérlet még akkor is meddő maradt volna, ha egyébként az ilyen gyenge fény a 10—12 m mély kút fenekéig talán

el is juthatott volna. Az emberek azonban, ennek ellenére, azt mondták, hogy látják a kútbaugrott lányt, egyesek még a lélekzetvételeit is hallani vélték. Mindez, természetesen, csak a felizgatott képzelődés műve volt.

Felszólítottam a házbelieket, hogy gyorsan kerítsenek egy hosszabb kötelet, ha egy darabban nincsen, összetoldozva is jó lesz. Megkérdeztem a férfiakat, ki vállalkozik arra, hogy a kötéllel leereszkedjék a kútba és a leányt felhozza onnan. Senki sem vállalkozott. Sőt, eloldalogtak a kút mellől, újabb feszültségemre pedig kijelentették, hogy egy örült leány megmentése kedvéért az életüket nem teszik kockára.

A leány ugyanis elmebajos volt már évek óta, a család azonban a legnagyobb gonddal és szeretettel ápolta.

Láttam, hogy nem boldogulok az emberekkel, vesztegetni való idő pedig nincsen. Mikor a kötelet odahozták, sietve a derekamra kötöttem s bajtársaimra bíztam, hogy leereszkedésemnél a kötelet tartsák. Kerekess kút lévén, felhasználtam a vödört tartó láncot is. Beálltam a vödörbe és az egyik bajtársam zsebvilágyával leereszkedtem a kútba. Ereszkedés közben az a gondolatom támadt, hogy odalent örültem lesz dolgom s ha van még benne élet és erő, esetleg még küzdelemnek is nézek eléje.

Mikor a vödör vízhez ért, kiáltottam a bajtársaimnak, hogy lent vagyok s szétvilágítottam a zseblámpával.

Olyasmit éreztem akkor, amihez hasonlót sem azelőtt, sem azóta soha. Pedig átszenvedtem a világháborút, láttam halottakat százával, láttam, mint csendőr, meggyilkolt, megcsönkített emberi hullákat hivatásom teljesítése közben, de amit ez a látvány kiváltott bennem, az az érzés ismeretlen volt számomra. Azt hiszem, akkor tudtam meg, mit jelent az — félni. Negyedórával előbb még békés csöndben, mély álmot aludtam s most, ime, itt vagyok egy kút mélyén egy örült leány társaságában. Bizonyos, hogy ez a tudat hatott reám legerősebben s ez forgatta ki ennyire az idegeim nyugalmát.

Az örült leány teljesen meztelen volt és akkor már halott. Amint a vízből kiemeltem, arca felém fordult s magamon éreztem a nagy, nyitott szemek ráammeredő és halálában is tébolyodott tekintetét. Láttam sovány, beesett, fehér arcát, a nyitott ajkak közül kivicsorgó, görcsösen összeszorított fogait, csontvázzá soványodott karjait, elaszott lábszárait, amelyek kiemelésközben hozzámverődtek. Nem volt kellemes közvetlenül magam mellett érezni, átölelve tartani ezt a szörnyű, csupasz hullát s amikor magam mellé állítottam a vödörbe és szorosán hozzásimultam, hogy a szűk, betonosfalú kútban felhúzhassanak bennünket, ettől a rettenetes összefonódástól majd elveszítettem az eszméletemet. Nagyot kiáltottam felfelé, hogy húzzák meg a láncot, vonják fel a vödört, mert benne állunk mind a ketten.

Néhány próbálkozás után kitűnt azonban, hogy két testet a szűk kútban egyszerre nem lehet felhúzni. Leoldottam a kötelet a derekamról, a halott leányt a hóna alatt a kötélhez erősítettem, ami bizony akkor már nehezen ment, sok munkát adott magamat is fenntartani s a hullát is rendesen odakötözni.

Igy aztán felhúztak bennünket. Amikor a halott lányt az anyja s a testvérei meglátták, elájultak, az idegenek pedig riadtan szaladtak szét.

Orvosért küldtem, közben magam kíséreltem meg az életrekeltést, a leány azonban halott volt. Az orvos megállapította, hogy a halált fulladás okozta, a leány öngyilkossága kétségtelen volt. A kútban kétméteres volt a víz. Közvetlen tisztii előljáróm és a főszolgabíró úr annakidején szóbelileg megdicsérték.

Az országos csendőrtiszti vívóverseny résztvevői.

Országos csendőrtiszti vívóverseny Szombathelyt.

Az idei országos csendőrtiszti vívóversenyt június 5-én és 6-án Szombathelyt, a szombathelyi csendőrkerületi parancsnokság rendezésében tartották meg. A verseny színhelye a Sabaria-szálló nagyterme volt, amelyet előkelő és nagyszámú közönség töltött meg.

A m. kir. csendőrség felügyelőjét *Monostori Erreth Aladár* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese képviselte. Megjelentek még *Mikes János* gróf megyéspüspök, *vitész Shvoy István* altábornagy, vegyesdandárparancsnok, vezérkari főnökével: *Szászhídvégi Major Miklós* vkszt. ezredessel, *vitész Kükemezei és Topolylucskai Bánó Kálmán* vezértanácsnok, a szombathelyi III. testnevelési kerület vezetője, *Giczi Absa* és *Abaláncúrtyi Ghiczy Miklós* tábornok, vámőrkerületi parancsnok, helyettesével: *Szártory Géza* ezredessel, *vitész Végyváry Elek* főtanácsnok, a 3. vegyesdandárparancsnokság közigazgatási osztályának vezetője, *dr. Zankó Géza*, a szombathelyi rendőrkerületi főkapitány helyettese, *Oroszlány Endre* rendőrtanácsos, a rendőrkapitányság vezetője, a Szombathelyi Vívó Klub több hölgy- és férfi tagja, nagyszámú polgári közönség, a helyőrség és rendőrség tisztikara nagyszámban, idegen kerületbeli csendőrtisztek, a helyben állomásozó csendőrtisztkar *Szopkó Győző* ezredes, csendőrkerületi parancsnok vezetésével teljes számban, hozzátartozóikkal együtt. A versenyen

24 tiszt indult. Ebből 24 kardban, 4 párbajtőrben (epée) és 7 tiszt törben.

A zsüri elnöki tisztét *vitész Somogyi Pál* ny. tábornok töltötte be.

A párbajtőr és törverseny 5-én, 17 órától 19 óra 30 percig bonyolódott le, a kard-előmérkőzések 6-án délelőtt, a kard-döntő pedig 6-án 16 órától 19 óra 30 percig, melybe a legjobb eredményt elért nyolc vívó jutott be.

Eredmények: A párbajtőrben: 1. *vitész Bakó László* százados, 3 győzelemmel. 2. *Kontra Kálmán* szds. 2 győzelemmel. 3. *Posszert Jakab* szds. 1 győzelemmel. 4. *Plávenszky Ferenc* szds. 0 győzelemmel.

A törversenyben: 1. *Kontra Kálmán* szds. 6 győzelemmel. 2. *vitész Zsengellér József* szds. 5 győzelemmel. 3. *vitész Bakó László* szds. 4 győzelemmel. 4. *Posszert Jakab* szds. 3 győzelemmel. 5. *Plávenszky Ferenc* szds.

A gyalogság zártrendű felállítására a XVII. században befolyással volt az akkori gyalogsági fegyverek (muskéta és lándzsa) használati módja. Ehhez képest az egyes emberek és az egymás mögött álló sorok között nagyobb tér- és táv-
közöknek kellett lenni. Hogy a fegyverek akadálytalanul használhatók legyenek, a tág felállításon kívül még komplikált mozdulatokra is volt szükség. Az egyik egykorú katonai író csak kanyarodást 48 félét jegyzett fel.

2 győzelemmel. 6. *Orendi Norbert* szds. 1 győzelemmel. 7. *Purth József* szds. 0 győzelemmel.

A kardversenyben: 1. *Cammerle Raymond* szds. 6 győzelemmel. 2. *Kontra Kálmán* szds. 5 győzelemmel, 3. vitéz *Baky László* szds. 5 győzelemmel. 4. *Fetter Ferenc* szds. 5 győzelemmel. 5. *Posszert Jakab* szds. 3 győzelemmel. 6. *Csepi Béla* szds. 2 győzelemmel. 7. *Plávenszky Ferenc* szds. 2 győzelemmel. 8. vitéz *Temesvári Endre* szds. 0 győzelemmel.

A pontozás alapján első a szombathelyi csendőrkerület, mely így az 1931. évre a belügyminiszter vándordíját védi.

Tiszteletdíjban 11-en részesültek. A honvédelmi miniszter értékes aranyóráját *Cammerle Raymond* szds., a belügyminiszter és a csendőrség felügyelőjének 1—1 díszes ezüstserlegét *Kontra Kálmán* szds. nyerte el.

Hatodikán este 80 terítékes bankett volt a Sabaria-szálló nagytermében, melyen vitéz *Shvoy István* altábornagy, vegyesdandárparancsnok, a helybeli katonai méltóságok, a versenyen résztvevők, valamint a helybeli csendőrtisztikar tagjai, nejeikkel együtt, vettek részt.

A példásan megrendezett verseny a teljes siker jegyében folyt le és bizonyítást tett arról, hogy nemes nemzeti sportunk — a vívás — fejlesztéséből testületünk is kiveszi az öt megillető részt.

Az országos csendőrtisztvi vívóverseny tiszteletdíjai.

CSENDŐR LEKSZIKON.

102. kérdés. Ha fiatalkorú a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó kihágással van gyanúsítva, melyik hatósághoz kell a feljelentést megtenni?

Válasz. A Szut. 460. pontjának f) alpontjában foglalt az a szabály, hogy a közigazgatási (állami rendőrségi) hatóságok, mint rendőri büntetőbírók hatáskörébe utalt kihágások esetében az illetékes közigazgatási hatóságokhoz kell a feljelentést megtenni, akkor is érvényes, ha fiatalkorú gyanúsítottól van szó.

A fiatalkorúak bíróságának hatáskörébe a fiatalkorúaknak csak azok a kihágási ügyei tartoznak, amelyeket a Szut. 460. pontja által idézett 1913:VII. t.-c. 3. §-a felsorol; tehát közveszélyes munkakerülés a koldulás és a tiltva visszatérés kihágása (1913:XXI. t.-c. 1. §. Kbtk. 66—68. és 70. §.).

103. kérdés. A Szut. 64. pontja értelmében (18. alpont) a vámöralkulatok által csempészetten tettenért s átadott idegenhonos jogtalan határátlépőket a csendőr a tényleírással együtt a kir. ügyészséghez továbbítja. A Szut. 492. pontja értelmében pedig a csendőr köteles a vámjövédéki kihágáson (csempészetten) tettenért egyént, tényleírás mellett, a legközelebbi vámhivatalnak átadni. Mi a két ellentétesnek látszó rendelkezés magyarázata? Miért nem továbbítja a csendőr is az általa csempészetten tettenért egyént közvetlenül a kir. ügyészséghez?

Válasz. A Szut. idézett két rendelkezése között nincs ellentét. A vámjövédéki kihágások elbírálása ugyanis a jövédéki büntetőhatóságok (kir. törvényszékek) hatáskörébe tartozván, a vámörség által ily címen átadott egyéneknek továbbítása a kir. törvényszékek mellett működő vádhatóságokhoz (kir. ügyészségekhez) helyes és törvényszerű, mert a letartóztatást csak a kir. ügyészségek felügyelete alatt levő bírósági fogházakban szabad foganatosítani.

Viszont ha a csendőr ér tetten csempészt, bár tényleírást kell szerkesztenie, nem fordulhat egyenesen feljelentésével a jövédéki büntetőbírók mellett működő kir. ügyészséghez, mert a vámtörvény (1924:XIX. t.-c.), valamint a jövédéki kihágási eljárás (31.000. I. M. 1928. sz. rendelet) szerint a vámjövédéki kihágások esetében a vizsgálat a pénzügyi hatóság hatáskörébe tartozik s a vádképviselőt is az a hatóság látja el. Hatáskörében áll tehát a pénzügyi hatóságnak a feljelentett cselekményt belátása szerint minősíteni (esetleg csak egyszerű szabálytalanságnak), a vizsgálatot megszüntetni s a vád képviselőt megtagadni. Ha a csendőr jövédéki kihágási ügyben közvetlenül a jövédéki büntetőbírókhoz fordul, az lesz kénytelen a pénzügyi hatóságnak megküldeni a feljelentést. Ha a csendőr a gyanúsítottat elfogta, szintén a pénzügyi hatóság elé kell őt állítani, mert annak kötelessége gondoskodni arról, hogy az elfogott egyén 48 órán belül a bíróság elé állíttassék.

Ha a csendőrnek tényleírás nélkül ad át a vámörség csempészt a kir. ügyészséghez továbbítás végett, a csendőr nem köteles a foglyot átvenni annyival is inkább, mert ki van téve annak, hogy ilyenek hiányában tőle sem veszik át a kir. ügyészségen. Ily esetben a vámörség kísérő iratának mindenesetre olyannak kell lenni, hogy abból a gyanúsított elkövette tényálladék, valamint az elfogás alapjául vett ténykörülmények kitűnjenek. Valami szűkszavú szolgálati jegy tehát nem elegendő.

Ha tiltott határátlépésen ér tetten a csendőr valakit s vámjövédéki kihágás gyanuja nem forog fenn, az ilyen egyént csavargásban leltnek tekinti s az 1913:XXI. t.-c. 1. §-a értelmében, mint közveszélyes munkakerüléssel gyanúsítottat tényvázlat mellett közvetlenül a közigazgatási hatóságnak, mint rendőri büntetőbírók adja át.

104. kérdés. Négy egyén éjjel összeverekszik az utcán. Egymáson könnyű testisértéseket ejtenek, de magánindítványt emiatt egyikük sem tesz. Feljelenthetők-e a Kbtk. 74. §-ába ütköző, nyilvános verekedéssel elkövetett kihágásért közrend ellen?

KI TUDTA?

Magyarországgal Trianonban, Németországgal Versaillesben, Ausztriával St. Germainben, Bulgáriával Neuillyben és Törökországgal Sèvresben kötötte meg az antant az úgynevezett „BÉKESZERZŐDÉSEKET”.

Válasz. Semmi jogi akadálya nincs annak, hogy a verekedésben résztvevők kihágásért feleletre vonassanak, mert a könnyű testisértés esetén is, a közrend ellen való kihágás esetén is más-más tényálladékról, más-más jogérdek büntetőjogi védelméről van szó.

105. kérdés. A tanyán lakó gyanúsítottnál a községi elöljáróság kiküldöttét zálogolás végett megjelennek s udvaráértéseket visszakergeti anélkül, hogy bármily kijelentést tenne vagy a hatósági személyeknek egyébként ellenállana. Következik-e ebből a gyanúsított büntetendő cselekmény?

Válasz. A hatósági közeg ellen való erőszak nem jelenti szükségképpen a hatósági közeg személye ellen közvetlenül intézett erőszakot. Erőszak az is, ha a gyanúsított tárgyakon fejt ki oly cselekményt, amely megakadályozza a hatósági eljárás sikerét.

Ily szempontból nézve a gyanúsított cselekménye alkalmasnak látszik az 1914:XL. t.-c. 4. §-ának 2. bekezdésébe ütköző hatósági közeg ellen való erőszak vétségének megállapítására.

A nyomozásnak ily esetben aprólékos részletekre kiterjedőnek kell lennie vagyis teljesen világosan kell kidomborodnia annak, mily tevékenységet fejtett ki a gyanúsított az eljárás megghusítása végett. Miben állt különösen a visszakergetés ténye? Miért hiúsult meg az eljárás, noha a kiküldöttek többen voltak s a sertések elhajtása az egyetlen gyanúsítottnak a sertéseket visszaűző magatartásával szemben kellő módszerrel könnyen sikerülhetett volna? A gyanúsított ugyanis előreláthatólag azzal fog védekezni, hogy az ő cselekménye nem erőszak, hanem csak „passzív ellenállás”, ami nem büntethető. A passzív ellenállásnak azonban nem szabad semmiféle helyváltoztatató mozgással járó cselekedetből állania.

106. kérdés. Az 1930:III. t.-c. (Kbtk.) Hűtlenség büntetett követi el, aki háború idején a magyar állam vagy szövetséges fegyveres erejének vagy a velük közösen működő fegyveres erőnek szándékosan hátrányt okoz. Mily esetben fordulhat elő, hogy a magyar állam fegyveres erejével oly fegyveres erő működik együtt háború idején, amely nem szövetséges?

Válasz. Ha a magyar állam valamely más állammal háborúba keveredik s a háború folyamán ugyanennek az államnak egy harmadik állammal is fegyveres bonyodalma támad, ez a harmadik állam kétségtelenül keresni fogja az alkalmat, hogy az ellenségével már hadban álló magyar hadsereggel felvegye az érintkezést. Ily esetben fegyverbarátság jön létre, anélkül, hogy szövetség létesülne, aminek folyománya egyébként az, hogy az ilyen fegyverbarátság megszűnik akkor, amikor az egyik fél háborús célját elérte. A világháborúban erre több példa volt. Az északamerikai Unió szövetségi szerződés nélkül lépett fel hadviselő félként az antant oldalán, míg nálunk a megszállott Lengyelország területén alakult külön lengyel fegyveres erő az osztrák-magyar-német seregekkel közös működésre, anélkül, hogy szövetségesünk lett volna.

107. kérdés. Az 1930:III. t.-c. (Kbtk.) 65. §-ának 1. bekezdésében meghatározott bűncselekménnyel csaknem azonos tényálladékat tartalmaz a Kbtk. 33. §-ában meghatározott állam ellen való kihágás. Mily irányelv szerint történik az idézett törvényhelyek gyakorlati alkalmazása?

Válasz. Az 1930:III. t.-c. 101. §-a a Kbtk. 33. §-át hatályon kívül helyezte. Hatályon kívül helyezte az 1912:LXIII. t.-c. 26. §-át is, amely vétséggé minősítette ezt a kihágást, ha háború idején követik el.

108. kérdés. A Szut. 450. pontja szerint a csendőr élelmisszerhamisítás gyanúja esetén mintát vesz, ezt az illetékes vegykísérleti állomáshoz, a feljelentést pedig az illetékes közigazgatási hatósághoz küldi be. Csak kihágás esetére érvényes-e ez a szabály, vagy akkor is, ha az élelmisszer meghamisítása büntett vagy vétség tényálladékat állapítja meg?

Válasz. Abból a rendelkezésből, hogy a vegykísérleti állomáshoz való megküldés után a feljelentést a közigazgatási hatóságnál kell megtenni, nyilvánvaló, hogy a Szut. idézett rendelkezése csak azokra az élelmisszerhamisításokra vonatkozik, amelyek a közigazgatási hatóságok (államrendőrség) hatáskörébe utalt kihágások. A Szut. sehol sem tartalmaz olyan rendelkezést, hogy a csendőr a feljelentést ne az illetékes hatóságnál tegye meg, tehát nyilvánvaló, hogy ha az élelmisszerhamisítás tényével például a Btk. 314. §-ába ütköző vétség vagy valamely büntett gyanúja forog fenn, akkor úgy kell eljárni, mint általában a kir. bíróságok hatáskörébe tartozó bűncselekmények esetében, vagyis szem előtt kell tartani, hogy vegyészeti kérdésekben a bíróságnak az orsz. bírósági vegyész ad szakvéleményt. Ilyen esetben tehát a hamisítványt oda kell beszolgáltatni, ahova az összfeljelentést (tényvázlatot) megtette.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Postai lopás kiderítése.

Nyomozta: A valkói örs.

A valkói postamesternő 1928 december 11-én 7 órakor a valkói örsön bejelentette, hogy aznap 4 órakor Enyedi Imre* postaküldöncnek, mint rendesen, most is átadta a Gödöllőre szállítandó postaküldeményt, mely 3 csomagból és 2 postaszákból állott. Enyedi a csomagokat és a postaszákokat a postahivatalban történt átvételük után egy fehér házivászonabroszba kötötte és a lakása közelében lakó Bajza István udvarában álló kocsijára tette. Enyedi ugyanis a kocsiját állandóan ezen udvarban tartotta. A kocsit ezután felügyelet nélkül hagyva elment a 44 lépés távolságban levő lakására, honnan lovát, felszerszámozva, Bajza udvarára vezette és a kocsiba befogta. A kocsival anélkül, hogy a postacsomag meglételéről meggyőződött volna, a gödöllői vasútállomásra hajtott, hova 7 óra tájban érkezett meg. A postaküldeménynek a mozgópostára való feladása alkalmával vette észre, hogy csomagjából az egyik post zsák és egy üres vaskazetta hiányzik. A postaszák leveleken kívül 14.020 pengő készpénzt tartalmazott.

Hét óra tájban Enyedi anyja a postahivatalban megjelent s egy Budapestre címzett postaszákokat adott át a postamesternőnek azzal, hogy azt Jobbágy József valkói lakos találta. A postaszák oldala fel volt hasítva, ezért azt Enyedinével együtt érintetlenül az örsre vitték, hogy a hiányt ott megállapítsák. Ez alkalommal az örsparancsnokkal egyetemben megállapították, hogy a zsák tartalmából a 14.020 pengő készpénz hiányzott, míg a pénz csomagolásához használt 2 darab vászonzacskó a zsákba vissza volt téve.

A feljelentés alapján Orbán th. isaszegi szakasparancsnok, Baláska Miklós és Mészöly István tiszthelyettesek, Griffel Mihály örmester, Végh József, Radics András és Puszkás György valkói örsbeli csendőrökből állott járőrök a nyomozást megejtették, melynek során megállapítást nyert, hogy Enyedi postaküldönc tényleg úgy járt el, mint azt a postamesternő előadta s a küldemény hiányát csak Gödöllőn, a vasútállomáson vette észre. Nem sikerült tisztázni, hogy a lopást már a Bajzáék udvarában követték-e el, az alatt az idő alatt, míg a postaküldönc a kocsit felügyelet nélkül hagyta vagy pedig a postaszákokat útközben lopták-e le a kocsiról.

Bajza István udvarában, a kocsiallás körül megejtett helyszíni szemle alkalmával nyomokat nem lehetett találni, mert a kocsi elindulásának és a lopás elkövetésének tudomásulvétele között nagy záporosó volt, mely minden nyomot megsemmisített. Az ellopott postaszákokat Valkó község szélén, a Bajza lakásától 108, Enyedi lakásától pedig 71 lépés távolságra találták meg december 11-én, valamivel 7 óra előtt. A zsák teljesen száraz volt. Ebből a tényből arra lehetett következtetni, hogy a tet-

* A neveket megváltoztattuk. Szerk.

tes a zsákot fedett helyem ürítette ki és azt csak az eső megszűnése után dobta el.

Az ellopott zsák feltalálási helyétől 117 lépés távolságra, a temető déli sarkán, sikerült a sértetlen vaskazettát is megtalálni. A zsák és vaskazetta lelőhelye között fekszik a valkói cigánytelep, ahol 25 cigánycsalád lakott.

A cigányokról bűncselekmények elkövetését mindig fel lehet tételezni. A cigányt azonban a bűnözésre való hajlamán kívül ravaszsága és óvatossága jellemzi. Nagyon valószínűtlennek látszott az, hogy a tettes — ha közülük való volt — ilyen ostobaságot kövessen el. Ha cigány a tolvaj, úgy az a postazsákot és kazettát elássa, a kútba dobja, elégeti, de semmi körülmények között sem helyezi azokat jól látható helyre, a cigánytelep közvetlen közelébe. Kézenfekvő volt tehát a feltevés, hogy a tettest mások között kell keresni, ki a két tárgyat csak azért dobta el a cigánytelep környékén, mert ezzel a lopás gyanuját annak lakóira akarta terelni. A nyomozó járőrök ennek dacára a cigányok ellen is lefolytatták a nyomozást, de eredményt nem értek el. Ez a negatívum a tettes kilétére és viselkedésére vonatkozó feltevésünk mellett szólott. A nyomozás további lépését annak megállapítása képezte, hogy ki ismerte a postaküldemények Gödöllőre való továbbításának részleteit és kinek állott leginkább módjában a lopás elkövetése. Ezen az alapon elindulva, a járőrök figyelme Bajza Istvánra terelődött.

A postaküldönc kocsiját állandóan a Bajza udvarában tartotta. Hajnali 4 órakor naponta rendszerint oda vitte a csomagokat, hova azonban csak Bajza vagy valamelyik családtagja közbejöttével juthatott be, mert az udvar kapuja zárva volt. Bajza és családja így tudta, hogy Enyedi, míg lováért megy, őrizetlenül hagyja kocsiján a postacsomagot és alkalma is volt arra, hogy Enyedi távollétében a postaküldeményeket megdézsmálja.

Az ő tettességükre utalt a postazsáknak száraz állapotban való feltalálása is. Ezeket a körülményeket mérlegelve, a járőrök Bajza Istvánt és családját gyanuba vették és ellenük a nyomozást lefolytatták. A nyomozás során kiderült, hogy Bajza 1928 tavaszán házat vett, melynek árába a turai takarékpénztárból 1600 P kölcsönt vett fel, mellyel most is tartozik. A vele egy házban lakó veje, Farkas Sándor az ősz folyamán szintén házat akart venni, azt 50 pengővel le is foglalta, de mivel a ház vételére fejében fizetendő 500 pengőt jótálló hiánya miatt a turai takaréktól nem kapta meg, a házvétel elmaradt s a foglaló is elveszett. A család rossz anyagi viszonyai újabb gyanuokat szolgáltatottak, ezért nevezettek gyanúsítottként kikérdeztettek. A cselekmény elkövetését úgy Bajza, mint családtagjai határozottan tagadták, azt azonban beismerték, hogy a lopás elkövetése idején otthon tartózkodtak és Enyedit Bajzané eresztette be az udvarra. Látták, midőn Enyedi a postacsomagot a kocsira tette, majd azt őrizetlenül hagyva, lováért eltávozott, mert ébren voltak. A megtartott házkutatás eredménytelenül végződött.

Mivel az összes körülmények arra mutattak, hogy a lopást Bajza István és veje, Farkas Sándor követhették el, bár tettüket tagadták s náluk az ellopott pénzt sem sikerült megtalálni, december 20-án a valkói őrök által elfogva, a kir. ügyészségnek átadották. A kir. ügyészség a gyanúsítottakat december 23-án szabadonbocsátotta s ezért Orbán tiszthelyettes, szakaszparancsnok 1929 január 8-án a pótnyomozást megejtette, melynek során előbb újból a cigányok ellen, majd egy ottani kereskedő ellen nyomozott eredménytelenül. Az őrök abból a feltevésből kiindulva, hogy a lopás tettese magát előbb-utóbb el fogja

árulni költekezőbb életmóddal, adósságok kifizetésével vagy vásárlásokkal, ilyen irányban állandóan puhatolt és figyelt. Ez az eljárás helyesnek is bizonyult, mert az őrök tudomására jutott, hogy Bányai Péter valkói lakos, közműves, utóbbi időben nejével együtt sűrűn jár Pestre s különböző vásárlásokat eszközöl. A pótnyomozást folytató járőr Bányaiék kikérdezése, részben puhatolások révén megállapította a bevásárolt tárgyak értékét, a kifizetett adósságok összegét, valamint a vásárlások és adósságfizetések időpontját. A vásárlások és az adósságok kifizetése mind a lopás elkövetése után történtek. Ezután a járőr felszólította Bányaiékat annak igazolására, hogy az elköltött pénzt hol szerezték. Bányai ezt nem tudta igazolni, végre hosszas tagadás után a lopás elkövetését beismerte.

Elmondotta, hogy megezőleg egy héttel, este 18 óra tájban a postahivatalban megjelent és látta, midőn a postamesternő pénzt csomagolt ki, azt egy kis zsákba tette és lepecsételte. Másnap Enyedi küldönc levelet vitt a lakására, kitől érdeklődve megtudta, hogy a postaküldeményt naponta 4 órakor ő vezzi át a postahivatalban s azt a lakásáról kocsival 4 óra 30 perckor szállítja Gödöllőre. Így tájékozódva, elhatározta, hogy a postai pénzszállítmányt szállítás közben Enyeditől ellopja. A cél érdekében a postajáratot megfigyelte s alkalmas időt várt a lopás elkövetésére.

1928 december 10-én éjjel sötét, esős idő volt, ezt felhasználva, 11-én 4 óra 30 tájban, esőben és nagy sötétségben lakásáról elindulva, a Gödöllőre vezető törvényhatósági útnak a községtől 660 méter távolságra fekvő azon pontjára ment, melynél a postakocsi egy mellékútról jövet rátér a gödöllői útra. Itt az útszélén levő akácfák mellé meghúzódva, a postakocsi érkezését bevárta. A postakocsi pár perc múlva odaérkezett és lassan, lépésben haladt fel a törvényhatósági útra. A sötétség és a zuhogó eső leple alatt észrevétel nélkül a kocsi mögé húzódott, hátulról, a saroglyán keresztül a kocsiba benyúlt és a kocsi derekában elhelyezett batyuból a postazsákot és a kis vaskazettát kihúzta. Mindkettőt kabátja alá rejtve, lakására vitte. A konyhában a postazsákot zsebkésével felhasította, abból 2 darab kis postazsákot kivett, a pénzeszsák kötözsínörját, levágta, tartalmát kiürítette s azután az üres pénzeszsákokat a postazsákba visszatette. Ezek után a pénzt olvasatlanul ujságpapírba göngyölve, az udvarán levő félszer alatti vályograkásban elrejtette.

Hogy a lopás elkövetését a község szélén lakó kóborcigányokra terelje, a postazsákot és vaskazettát még a sötétség leple alatt a cigányok lakása közelébe vitte. A vaskazettát a cigánytelep északi szélén, a postazsákot déli szélén eldobta. Ekkor az eső már nem esett. Azután hazament lakására és a pénzt lakása padlásán a vályogburkolat alá rejtette.

December 16-án a pénzből 9650 pengőt magához vett, kerékpáron az isaszegi határban levő Mántonberek erdőbe ment, hol a pénzt bádogdobozba csomagolva, egy bokor alján, egy ürgelyukban elrejtette.

Ezt a helyet, mely a cselekmény színhelyétől $7\frac{1}{2}$ km távolságra fekszik, Bányai a járőrnek megmutatta s a pénzt a járőr meg is találta.

Gyanúsított lakásán megtartott házkutatás alkalmával a járőr 1560 pengő 76 fillér készpénzt talált, így összesen 11.216 pengő 76 fillér készpénzt tudott bűnjelként biztosítani. A házkutatás alkalmával őrizetbevette ezenkívül a járőr 611 P 40 fillér értékben a lopott pénzen vásárolt holmikat is. A még hiányzó 2181 pengő 84

fillért részben különböző adósságok törlesztésére fordította, részben elmulatta.

Bányai elfogva, a bűnjelekkel együtt 1929 január 12-én a pesvidéki kir. ügyészségnek átadatott.

Gyanúsított a községben igen jó hírben álló kőművesmester volt, senki sem mert volna arra gondolni, hogy ő lehet a lopás tettese.

*

Ennél a nyomozásnál részben a hibákból, részben a helyes eljárásból tanulhatunk. A nyomozás helyesen indult meg. Helyesen járt el a járőr akkor, mikor a lopás elkövetési helyeként vagy az udvart, vagy az utat képzelte. Az udvar volt kettő közül a minden tekintetben alkalmasabb, ebbe kapcsolódott be a járőr, ebből indult ki és ezen a könnyebb úton igyekezett a véít siker felé haladni. Ezután teljesen lekötötte a figyelmét, az eredetileg elgondolt másik lehetőség a maga göröngyösségével már nem jutott eszébe. Pedig a nyomozást mindkét irányban, mindkét feltevésből kiindulva kellett volna megejteni. (Szut. 411.) Gyengébb nyomozók már a cigányoknál megakadtak volna. Igen helyes volt a járőr feltevése, mely a szemnek tolakodóan kínáló bizonyítékokban (bűnjelek a cigánytelep körül) felismerte a félrevezetési szándékot, a helyszín „beállítását”. A postaküldönc alaposabb szakszerűbb kikérdezése meghozta volna ennél a nyomozásnál legrövidebb időn belül az eredményt. Őt kellett volna kérdezni, faggatni, hogy ki ismerhette a postai szállítás részleteit, nem beszélt-e erről valakivel stb. Így ejuthatott volna a nyomozó a gyanúsított személyéhez, kinek óvatos megfigyelésével hamar célhoz lehetett volna érni. Az őr élt ugyan a megfigyeléssel, de csak elkésve.

Kormányzó Úr Öföméltósága születésnapjának megünneplése. Június 18-án töltötte be Kormányzó Úr Öföméltósága 63. életévét. A honvédség és csendőrség ezt a napot istentiszteleten való megjelenéssel és díszbédék rendezésével ünnepelte meg. A m. kir. csendőrség tábormokai a Tiszti Kaszinóban, a Budapesten állomásozó csendőr tisztikar tagjai pedig a Bősörményi-úti csendőrlaktanyában rendezett díszbédén vettek részt. Utóbbi díszbédén Kormányzó Úr Öföméltóságát Rományai lovag Czögler Gusztáv ezredes köszöntette fel. A Budapesten beosztott csendőr altiszti kar laktanyabeli díszbédjén dr. Szücs István őrnagy és Ditrói Zoltán g. százados is résztvettek.

Előfizetőinkhez. Azon előfizetőink részére, kiknek előfizetése lejárt, mai számunkhoz esekklapot mellékelünk. Kérjük, hogy az előfizetéseket idejében megújítani sziveskedjenek, hogy a lapot zavartalanul kiadhessük. Külön felszólítást senkinek sem küldünk.

Csendőrtiszti vizsga Budapesten. A multévi szeptember hó 15-én kezdődött csendőrtiszti tanfolyam vizsgáját május 13-án tartották meg a budapesti Bősörményi-úti csendőrlaktanyában. A vizsgán megjelentek: Schill Ferenc tábormok, a m. kir. csendőrség felügyelője, Fischer József tábormok, a belügyminisztérium VI. c. osztályának vezetője, Schönher Károly ezredes, a belügyminisztérium VI. b. osztályának vezetője. A vizsgabizottsághoz tartoztak még dr. Valló József alezredes — tanfolyamparancsnok — vezetésével a tanfolyam tanárai: Preyer László őrnagy, vitéz Csörgey László őrnagy

dr. Haraszkievicz Károly hadb. őrnagy, dr. Halasi Károly törzsállatorvos, dr. Hrabár Endre százados, Milvius Attila százados, Halbich László százados, vitéz Náray Jenő százados, Kontra Kálmán százados, Mariska György százados, Vargha László g. százados, dr. Wietrich Antal, a Pázmány Péter Tudományegyetem Törvényszéki Orvostani Intézete tanársegéde is. A vizsga bőséges anyagában a hallgatók kiváló jártasságról s képzettségről tettek bizonyosságot: a tanfolyam a legszebb eredménnyel ért véget. Különösen az tűnt fel, hogy az oktatás gyakorlati irányban mutatott szép eredményeket, aminek tábormok felügyelő úr meleg elismeréssel adott kifejezést. A levizsgázott hadnagyok a következők: 1. dr. Balló István (II. ker.), 2. Bakonyi István (III. ker.), 3. dr. Boda József (IV. ker.), 4. Szakács József (I. ker.), 5. dr. Vad Imre (V. ker.), 6. Kovács Ignác (V. ker.), 7. Prettenhoffer László (VI. ker.), 8. dr. Tóth József (VI. ker.), 9. dr. Taubert Ernő (III. ker.); 10. Szili István (IV. ker.), 11. Reiz János (II. ker.), 12. Zwikler Sándor (VII. ker.). A hadnagyok az elméleti vizsga után illetékes kerületeiknél gyakorlati próbaszolgálatra nyertek beosztást.

Az őrparancsnokképző iskola vizsgája. Folyó hó 15-én tartották meg a szombathelyi őrparancsnokképző iskola 1930/31. évi hallgatóinak vizsgáját. 157 őrmester és törzsőrmester számolt be 10 hónap megfeszített tanulásának eredményéről s az eredmény a magyar csendőr altisztnek minden tekintetben becsületére válik. Az iskolát 27 hallgató kitünő, 67 jeles, 50 jó, 13 hallgató pedig elégséges eredménnyel végezte. A vizsgán megjelent katonai és polgári előkelőségek nagy elismeréssel hallgatták a hallgatók szép feleleteit. A vizsgán a m. kir. csendőrség felügyelője, Schill Ferenc tábormok elnöklése mellett megjelentek: Fischer József tábormok, a belügyminisztérium VI—c. osztályának vezetője, Schönher Károly ezredes, a belügyminisztérium VI—b. osztályának vezetője, a szombathelyi vegyesdandárparancsnok képviselőjében vitéz Véghváry Elek főtanácsnok, Szopkó Győző ezredes, a szombathelyi csendőrkerület parancsnoka, Lipcsei Szárty Gyéza ezredes, vámörkerületi parancsnok-helyettes, dr. Nyírlaki Tarányi Ferenc főispán, dr. Ujváry Ede polgármester, dr. Steffler Lajos járásbíró elnök, dr. Csorba Gáspár pénzügyigazgató, dr. Oroszlány Endre rendőrfőtanácsos, a rendőrkapitányság vezetője. A vizsgaközben tartott szünetben a hallgatók 80 főnyi vegyes énekkara szerepelt Jarisch János, a szombathelyi Máv. dalárda karnagyának vezénylete alatt, igen szép sikerrel. A vizsgák befejezése után Szopkó Győző ezredes, kerületi parancsnok a belügyminiszter rendelete és az illetékes kerületi parancsnokok hozzájárulása alapján tiszthelyettesé nevezte ki a hallgatókat, majd a vegyesdandárparancsnok megbízásából vitéz Véghváry Elek főtanácsnok üdvözölte őket. Végül Schill Ferenc tábormok, a m. kir. csendőrség felügyelője intézett beszédet a hallgatókhoz, rávilágítva a becsületnek, a törhetetlen hűségnek és önfeláldozó kötelességtudásnak arra az útjára, melyen minden csendőrnek haladnia kell. Elismerését fejezte ki a hallgatóknak nagy szorgalmukért, az oktató tisztikarnak és segédoktatóknak pedig odaadó, eredményes munkásságukért. A vizsgát a hallgatók énekkara a Himnusszal fejezte be.

Próbacsendőrök vizsgája. A szekszárdi gy. tanalosztálynál 1929 szeptember 15. óta kiképzés alatt álló próbacsendőrök elméleti kiképzése befejezést nyert. A tanfolyamot végzett 47 fő próbacsendőr f. hó 12-én vizsga keretében adott számot a csaknem kétéves kiképzés gyakorlati és elméleti eredményéről. A vizsgán megjelentek Klemm László ezredes kerületi parancsnokon kívül Széwald Oszkár alispán, Gaál Dezső kir. ügyészségi elnök, Szongott Edvin főszolgabíró, Bordás Árpád rendőrkapitány. A próbacsendőrök elméleti és gyakorlati vizsgája minden tekintetben jól sikerült. A kerületi parancsnok a tanalosztályparancsnoknak és a beosztott tisztnek, mint pedig a segédoktatóknak és a próbacsendőröknek dícséretét és teljes meglegedését fejezte ki a látottak és hallottak felett, a megjelent polgári előkelőségek pedig azzal a jóleső tudattal távoztak a próbacsendőrök vizsgájáról, hogy a fiatalabb csendőrnemzedék is meg fogja állani a helyét a tudást és képzettséget igénylő közbiztonsági szolgálatban és méltó akar lenni elődeihez. A tanfolyamot 11 próbacsendőr kitünő, 19 jeles, 13 jó és 4 elégséges eredménnyel végezte. Első: Vojnovics János kaposvári III. osztályhoz tartozó mesztegnyői őrbeli próbacsendőr.

A gödöllői szárny tanulmányi kirándulása. A gödöllői szárnyparancsnok — felismerve annak fontosságát, hogy a legénység a modern közbiztonsági intézményeket közelebbről is megismerje — a kerületi parancsnokság engedélyével május 11-én tanulmányi kirándulást vezetett Budapestre, amelyen

az egyik szakasparancsnok, minden őrsparancsnok és őrsparancsnokhelyettes és a szolgálatmentes járőrvezetők, összesen 46-an vettek részt. Elsősorban a belügyminisztérium rádió-adóállomását tekintették meg. A gyakorlati oktatás és a felhozott példák alapján a csendőrök tiszta fogalmakat szereztek arról, amit eddig csak elméletileg, parancsokból ismertek. Ezután a Böszörményi-úti csendőrlaktanyában kaptak a kirándulók a rádió felhasználásáról még részletesebb oktatást, utána pedig a nyomozó alosztály, sajtóiroda, összeközi tiszt, nyilvántartás, bűnügyi laboratórium stb. működésébe nyilott alkalmuk részletesebben és közelről betekintést szerezni. Megtekintették a közlekedési őrsöt is. Mindez reggeltől a délutáni órákig tartott s a gödöllői szárny legénysége sok új ismerettel és hasznos tapasztalattal gazdagabban vonult be őrsreire.

Dicséretetek. A m. kir. pécsi IV. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Thálcevic Ferenc törzsőrmestert, mert egy 1922. évben elkövetett gyilkosság tetteit igen nagy körültekintéssel és szakértelemmel párosult nyomozás során kiderítette, elfogta és az igazságszolgáltatás kezére juttatta; **Fülöp Mihály őrmestert,** mert egy 1922. évben elkövetett gyilkosság tettei után folytatott nyomozásnál járőrvezetőjét igen nagy szorgalommal és teljes odaadással támogatta; **Szántó József I. tiszthelyettest,** mert mint ideiglenes szakasparancsnok, egy templombetöréses lopás tettei után folytatott nyomozást 192 órán át igen nagy körültekintéssel vezette, nyomozó alárendeltjeit szakértelemmel és előrelátással irányította és ezáltal a nyomozás eredményes voltát elősegítette; **Pujsek Sándor tiszthelyettest,** mert mint őrsparancsnok egy templombetöréses lopás tetteinek kiderítésénél 168 órán át folytatott, igen fárasztó nyomozásban résztvéve, alárendeltjeit igen nagy szakértelemmel, körültekintéssel vezette és irányította és ezáltal a nyomozás eredményes voltát elősegítette; **Máté György őrmestert,** mert egy templombetöréses lopást 168 órán át igen nagy körültekintéssel és leleményesen teljesített fárasztó nyomozás során kiderítette, a tetteket elfogta és az igazságszolgáltatás kezére juttatta.

Nyilvánosan megdicsérte: Válint István őrmestert, mert egy templombetöréses lopás tetteinek kiderítésénél és elfogásánál 168 óráig folytatott igen fárasztó nyomozás során járőrvezetőjét nagy buzgalommal és eredményesen támogatta.

A szegedi V. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Zalai György tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban, de különösen 1927 óta, mint kerületi segédtiszt segédmunkás, mindenkor nagy szorgalommal, lelkiismeretes pontossággal és szakértelemmel párosult működéséért, előjáró parancsnokainak hathatós támogatásáért és igen jó magaviseletéért; **Biacsi Sándor g. tiszthelyettest,** hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző irodai beosztásban, de különösen 10 éven át törzsgazdasági hivatali segédmunkási minőségben a gazdaságtudományi, számviteli és számellenőrzési szolgálat ellátásában mindenkor kifejtett igen buzgó, pontos és igen eredményes tevékenységéért, előjáróinak hathatós támogatásáért és igen jó magaviseletéért; **Tamási Lajos g. tiszthelyettest,** hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen 10 éven át törzsgazdasági hivatali segédmunkási minőségben gazdaságtudományi és számellenőrzési szolgálat ellátása körül mindenkor kifejtett igen buzgó, pontos és igen eredményes tevékenységéért, előjáróinak hathatós támogatásáért és igen jó magaviseletéért; **Holpert Antal tiszthelyettes,** őrsparancsnokot, **Filákovics Mátyás és társa,** heregyszántói lakosoknak 4 rendbeli pénzhamisítás büntette és 4 rendbeli hamis pénz forgalombahozatalának vétsége tetteinek fáradságot nem ismerő buzgalommal, szakértelemmel és igen nagy körültekintéssel történt kiderítéséért, a terhelő bizonyítékok és bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére történt átadásáért, a nyomozásban résztvett másik járőr helyes irányításáért; **Bertók Pál, Boga György, K. Szabó Lajos, Lajos Dénes, Dávid József és Papp Sándor tiszthelyetteseket,** hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért, mint őrsparancsnokok, őrsüknek mint a rendben tartásáért, alárendeltjeiknek helyes és célirányos vezetése, nevelése és befolyásolásáért, előjáróiknak hathatós támogatásáért és igen jó magaviseletükért; **Simon Lajos I. tiszthelyettest** hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnok őrsüknek mint a rendben tartásáért, alárendeltjeinek helyes és célirányos befolyásolásáért, előjáróinak hathatós támogatásáért, igen jó magaviseletéért, — több éven át a mezőhegyesi állami birtokon, Nagymágoacson és Bán-

kúton az udvari vadászatok alkalmával a Kormányzó Úr Ófőméltósága magas személye körül teljesített kiváló szolgálataiért; **Szécsi Ignác és Nagy Mihály törzsőrmestereket** hosszabb csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért, előjáróiknak hathatós támogatásáért, — több éven át a mezőhegyesi állami birtokon Nagymágoacson és Bánkúton az udvari vadászatok alkalmával a Kormányzó Úr Ófőméltósága magas személye körül teljesített kiváló szolgálataikért és igen jó magaviseletükért; **Szörnyű Imre törzsőrmestert** hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, előjáróinak hathatós támogatásáért és igen jó magaviseletéért; **Köszeghy Ferenc g. tiszthelyettest,** gazdasági hivatali segédmunkási minőségben a gazdasági és számviteli szolgálat ellátása körül mindenkor kifejtett igen buzgó, pontos és igen eredményes tevékenységéért és igen jó magaviseletéért.

Nyilvánosan megdicsérte: Barabás G. Sándor tiszthelyettes, járőrvezetőnek **Filákovics Mátyás és társa,** heregyszántói lakosok 4 rendbeli pénzhamisítás büntette és 4 rendbeli hamis pénz forgalombahozatalának vétsége, tetteinek fáradságot nem ismerő buzgalommal, szakértelemmel és igen nagy körültekintéssel történt kiderítéséért a terhelő bizonyítékok és bűnjelek összegyűjtésében a nyomozást vezető őrsparancsnokának hathatós támogatásáért; **K. Molnár József őrmestert,** **Pángert Péter és Rácz József csendőrt,** mint járőrtársakat, mert **Filákovics Mátyás és társa,** heregyszántói lakosok ellen 4 rendbeli pénzhamisítás büntette és 4 rendbeli hamis pénz forgalombahozatalának vétsége tetteinek kiderítésében, a terhelő bizonyítékok és bűnjelek összegyűjtésében, járőrvezetőiket fáradságot nem ismerve teljes odaadással támogatták és így buzgó szolgálatukkal nagy mérvben hozzájárultak ahhoz, hogy a tettek a bűnjelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére kerüljenek; **Páncz István tiszthelyettest** hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen az utóbbi időben a közbiztonsági szolgálatban kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnokot, őrsüknek jó rendbentartásáért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetése és neveléséért; **Berkó János, Török László és Szöllösi Mihály tiszthelyettest,** hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért, mint őrsparancsnokhelyettes őrsparancsnokának hathatós támogatásáért és igen jó magaviseletéért; **Sipos István, Bán Lajos, Horváth András és Turi János törzsőrmestert** hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában tanúsított buzgó és eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnokhelyettes őrsparancsnokának hathatós támogatásáért és jó magaviseletéért; **vitéz Pusztaszeri Pál, Végh Sándor, Kerekes András és Cs. Kis Mihály törzsőrmestert,** hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában tanúsított buzgó és eredményes tevékenységéért, több éven át a mezőhegyesi állami birtokon, Nagymágoacson és Bánkúton az udvari vadászatok alkalmával a Kormányzó Úr Ófőméltósága magas személye körül teljesített kiváló szolgálataiért és jó magaviseletéért; **Juhász Péter törzsőrmestert, Sándor János II. törzsőrmestert és Hoffelner Pál őrmestert** hosszabb csendőrségi szolgálati ideje alatt tanúsított kiváló szorgalmáért, igen jó magaviseletéért, odaadó és fáradhatatlan ügybuzgóságáért s mint járőrvezető, eredményes szolgálatteljesítéséért; **Kiss Kálmán és Sebe Márton tiszthelyetteseket, Borcsik József, Zaleszák János, Baranyai István, Izsó Ambrus és Marusák József törzsőrmestereket** csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, de különösen, mint a nyomozó alosztály nyomozói helyszíneléseknél, nyomozásoknál és feltűnés nélküli adatgyűjtéseknél fáradságot nem ismerő buzgalommal, körültekintéssel és leleményességgel végzett eredményes tevékenységükért, előjáróiknak hathatós támogatásáért; **Csapó Antal és F. Kiss János törzsőrmestereket** csendőrségi szolgálati idejük alatt általában tanúsított odaadó és fáradhatatlan ügybuzgóságukért, de különösen, mint a nyomozó alosztály nyilvántartói, az átlagon messze felülemelkedő szorgalommal és szakavatottsággal végzett nyilvántartói szolgálataikért, előjáróiknak hathatós támogatásáért; **Szűcs János törzsőrmestert** csendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági, mint irodai szolgálatban teljesített odaadó és fáradhatatlan ügybuzgóságáért, de különösen, mint nyomozó alosztály fényképész és daktiloszkópusa, a helyszíneléseknél szerzett nyomok azonosítása, a helyszínek és adatainak helyes és tetszetős feldolgozása körül kiváló szakértelemmel kifejtett tevékenységéért; **Huszthy**

László törzsőrmestert hosszas csendőrségi szolgálata alatt igen odaadó és fáradhatatlan ügybuzgóságaért, igen jó magaviseletéért, utóbb, mint szárnysegédmunkás, igen pontos, szakszerű és fáradságot nem ismerő szorgalommal párosult működéséért, előjáróinak hathatós támogatásáért.

Oktatófilm az autóról. *Blázy János* ny. százados, a Viktória soffőriskola tulajdonosa e hó 18-án filmbemutatóelőadást tartott az autóról, amelyre a Budapesten állomásozó csendőrséget is meghívta. Az autó sokszáz alkatrésze és komplikált működése meglehetősen nehéz anyagot jelent annak, aki meg akarja tanulni az autóvezetést. Ezeket a nehézségeket segít keresztül a film, amely érdekes, eleven egyszerűséggel mutatja be és magyarázza meg az egyes alkatrészeknek külön-külön és együtt való működését. A filmelőadást végignézte dr. vitéz *Damasy Farkas* őrnagy, a budapesti nyomozóosztály parancsnoka, a közlekedési őrs szolgálatmentes legénysége is. A sok magánérdeklődőn kívül résztvett az előadáson testületileg a m. kir. államrendőrség tanosztálya.

A csendőrség szakkönyvtárának új könyvei. A szombathelyi csendőrségi szakkönyvtár újabban a következő műveket szerezte meg: I. csoportban: Dr. Blaha Sándor stb.: Közigazgatási kis lexikon. Dr. Malatinszky Jenő: Államrendészet (gyülekezési, egyesülési és sajtójog). Finkey Ferenc: A politikai bűncselekmények és a büntetőtörvénykönyv. Zehery Lajos: A vád alá helyezés. Ráday Miklós: Bevezetés a magyar rendőri jog aaptanaiba. Dr. Csuha Sándor: Kihágások és a rendőri büntető bírások rövid ismertetése. Laky Imre és Strausz László: A rendőri szolgálati szabályzat tankönyve. Vitéz Barcza Pál: A m. kir. állami rendőrség szervezete és ügyvitele. Dr. Balogh Arthur: Az állam tudománya. Szabályzat a rendőri büntetőeljárásról.

Fegyverhasználatok. A pápai őrs állományába tartozó *Pétek Ferenc* törzsőrmester folyó hó 7-én 23 óra 25 perckor Kup községben *Pintér József*, kupi lakos ellen ellenszegülés miatt szolgálatban löfegyvert használt. *Pintér* sérülése életveszélyes. — *Kardos János* törzsőrmester és *Pétek Ferenc* törzsőrmester ütések és fogások által könnyebb sérülést szenvedett.

A vaszari őrs állományába tartozó *Fabian Béla* tiszthelyettes és *Molnár József* próbacsendőr folyó hó 7-én 4 óra 10 perckor rendes szolgálat alkalmával Vaszar községben és Csuha-puszta között elhúzó dűlőúton 3 ismeretlen orvvadászt üldözött. Üldözés közben az orvvadászok egyike a járőrre fegyvert fogott, erre a járőr mindkét tagja az orvvadászra egy-egy eredménytelen lövést tett. A tettesek elmenekültek, kilétük eddig nem volt megállapítható. A járőr tagjai nem sérültek meg.

A hajmáskéri őrs állományába tartozó *Poós József* őrmester Hajmáskér községben folyó hó 10-én 1 óra 15 perckor szolgálaton kívül, *Szép József*, a m. kir. „Klapka György” 2. honv. tüzérszázalék 2. aknavető ütegbeli főtüzért gyalogtiszti hardjával fején kétszer megvágta, mert az szuronyával *Poós* őrmestert ismételten megtámadta. *Szép* főtüzér sérülése súlyos, de nem életveszélyes. *Poós* őrmester nem sérült meg.

Folyó hó 12-én 19 órakor báró *Prónay György* képviselőjelölt Tiszaluc községben, a községháza udvarán programbeszédet tartott. A beszéd alkalmával *Zákány Imre*, 32 éves, tiszaluci lakos állandó közbeszólásokkal a rendet megzavarta. *Rádicsi György* főszolgabíró felszólította, hogy távozzék el. A felszólításnak *Zákány* nem engedelmeskedett, mire a főszolgabíró a jelen levő járőrt annak eltávolítására felhívta. *Zákány* a járőr felszólításának sem engedelmeskedett, mire *Schekk Lajos* tiszthelyettes erőszakos kézzátétellel a községháza udvaráról eltávolította és az ott jelen levő *B. Tóth* János csendőrnek adta át. A rendező *B. Tóth* csendőrnek sem engedelmeskedett, hanem azzal szembehelyezkedett és szuronyát megfogta. Ezt látva, a csendőr segítségére ment *Szabó Lajos* I. tórnagy és *Vass József* tiszthelyettes, hogy *Zákány* eltávolítsák. Az eltávolítás közben *Zákány* a járőr felé hadonázva, kezével *Vass* tiszthelyettest vállonütötte, majd ismét ütésre emelte a kezét. A támadás elhárítása végett *Vass* tiszthelyettes *Zákány* ellen szuronyfegyvert használt és balcombján megsebesítette. Orvosi vélemény szerint *Zákány* sérülése 8 napon túl, de 20 napon alul gyógyul.

A fegyverhasználati ügyekben a kivizsgálás folyamatban van.

Magyar Diákkalauz *Horváth Kálmán* ny. min. számv. főtanácsos — amint arról megemlékeztünk —, praktikus és kimerítő tájékoztatót készített mindazokról a kedvezményekről és támogatásokról, amelyekben a tanulói ifjúság Magyar-

ország valamennyi közép-, felső- és szakiskolájában részesíthető. A gondosan szerkesztett és a maga nemében egyedülálló ujdonság most hagyta el a sajtót és felöleli az összes ösztöndíjakat s azok igényelhetésének a módját, az egyetemi és főiskolai ifjúság diákszociális intézményeit az egyetemi városokban és a főiskolák székhelyein, a különböző középiskolákkal és szakiskolákkal kapcsolatos internátusokat, konviktusokat, menzákat stb. A csinos kiállítású, hétéves munka ára három pengő és kapható a könyvtárusító helyeken vagy megrendelhető a szerzőnél (Budapest, I., Maros-u. 25. sz.), aki a munkát a pénz beküldése esetén bérmentve megküldi. Utánvételt egy pengővel drágább.

Modern rendőrségi fegyverek. Külföldi rendőrségek már régebben el vannak látva olyan fegyverekkel, melyek fegyverhasználatoknál biztosítják a szolgálati cél elérését anélkül, hogy valakinek életét vagy testi épségét veszélyeztetnék. Ilyenek a gázipisztolyok és a gázgyertyák. Ezeknek a fegyvereknek lényege az, hogy az egészségre teljesen ártalmatlanok, azonban a szemre erősen ingerlő hatású, könnyfakasztó gázokat fejlesztenek. A pisztolyokból — melyek a katonai világító pisztolyokhoz hasonlóak, — könnyfakasztó gázfejlesztőtöltényeket lönek ki. Ennek hátránya az erős hangjelenség (durranás), ami különösen tömeg ellen használva, könnyen vakrémületet idézhet elő. Ilyen alkalmakra a gázgyertyák felelnek meg jobban, melyek nagyságuk szerint vagy a zsebben, vagy a derékszíjra akasztva hordhatók. A gázgyertyák tetején dörzsfelület van, a gázfejlődés gyufával való meggyújtás után halk sisseregés mellett indul meg. A gázfegyverek hatása pillanatnyilag következik be és abban nyilvánul, hogy az, akit a gáz elért, képtelen a szemét kinyitni. A hatás körülbelül félóráig tart és az egészségre nem jár hátrányos következménnyel. A gázfegyvert alkalmazó a hatás ellen vagy egyszerű védő szemüveggel, vagy helyének a szélirány figyelembevételével mellett történt megválasztásával védekezik. Németországban ma már 5 lövetű gázrevolvereket és 3 lövetű gáz-ismétlőpisztolyokat is gyártanak.

Az osztrák csendőrség 1930. évi működése. Az osztrák csendőrség 1930. évben saját kezdeményezéséből törvénysértések miatt 305.232 egyént jelentett fel és 28.222 egyént vett őrizetbe. A felhívásra őrizetbe vettek száma 11.444 főt tett ki. 9431 esetben a csendőrség saját kezdeményezéséből, 842 esetben pedig felhívásra fogatosított házkutatást. Felhívásra ezenkívül a csendőrség a büntető igazságszolgáltatás számára 6277 esetben őrkíséretet és 2078 esetben karhatalmi szolgálatot teljesített. A közigazgatási hatóságok felhívására a csendőrség 5530 esetben vezényelt karhatalmi és tolonkiséreti szolgálatokat. 12.711 azon szolgálatok száma, melyeket a csendőrség elemei csapásokkal, balesetekkel, hullák találásával, eltűntek utáni kutatásokkal stb. kapcsolatban teljesített.

Az Országzászló himnusza. *Urmánczy Nándor* nemes eszméje volt az Országzászló létesítése s most ez a gondolat a zeneköltészetben is visszhangot keltett. *Szabados Béla*, a magyar Hiszekegy szerzője „Az Országzászló előtt” címmel új férfikórust írt. A szöveget *Vályi-Nagy Géza* százados, ismert katonaköltőnk szerezte.

Új emléktábla a Hadimúzeumban. A volt cs. és kir. 63. gyalogezred emléktábláját június 7-én leplezték le a Hadimúzeumban. Az ezred régi tisztikara és legénysége köréből sokan gyülekeztek a várbeli Kapisztrán-templomban, ahol az ezred hősi halottainak emlékére rekviemet tartottak. Az emléktáblát a rekviem után leplezték le, *Tordák Henrik* ny. ezredes, az ezred utolsó parancsnoka mondotta az emlékbeszédet. Az emléktábla az ezred 3724 hősi halottjának a dicsőségét hirdeti. A múzeum igazgatóságának a nevében *Aczél László* őrnagy vette át az emléktáblát. Az ezred egyik volt tagja, dr. vitéz *Gábriel Jenő* tartott ezután beszédet s megkoszorúzta az emléktáblát. Az ünnepség a Himnusz hangjai mellett ért véget. Az évfordulót évenként megünneplik.

Megörökítik a mohácsi csatában elesett lengyelek emlékét. Nemrég indult meg a mozgalom, melynek az a célja, hogy az 1526. évi mohácsi csatában elvérzett lengyel segédesapatoknak emléket állítson. Az e célból alakult „Mohácsi Lengyel Emlékmű Országos Bizottsága” ülést tartott a mohácsi városi házban. Az értekezlet után a mohácsi városi parkban helyszíni szemle volt. Az emlék helyét a már régebben tervezett részen jelölték ki, illetve véglegesítették. Elhatározták, hogy az emlékmű alapzatát még e hónapban elhelyezik, majd pedig hozzákezdenek az emlékmű felállításához.

Hősi emléktábla leleplezése Fajszon. Szép ünnepség keretében leplezték le Fajszon 112 hősi halált halt katona emléktábláját, mely közadakozásból készült. Az ünnepélyre a levették, a tűzoltóegyesületek, a hadirokkantak teljes számában kivonultak. A beszentelés után a község főjegyzője kegyeletes beszódban emlékezett meg az elhalt hősekről. Utána *Szentpétery* Lajos főszolgabíró tűzte fel a hadviselteknek a háborús emlékművet.

Lezuhant egy cseh katonai repülőgép. Olmütz közelében folyó hó 10-én az országútra lezuhant a 2. számú repülőezred A. 11. típusú repülőgépe, amelyben *Novák* hadnagy ült *Simon* pilótaórvezetővel. A repülőgép roncsai közül *Novák* hadnagyot holtan emelték ki, míg *Simon* pilótát reménytelen állapotban szállították be az olmützi kórházba.

Növelik a légi és mechanikai haderőt a japán hadseregben. A japán hadvezetőség a hadsereg létszámának csökkentését a légi és mechanikai haderő jelentékeny növelésével szándékozik ellensúlyozni.

Hős vasutasok emléke. Balassagyarmatot 1919. januárban megszállták a csehek, de a vasutasok a polgársággal együtt kiverték őket a városból. A harc közben elesett vasutasok emlékére a pályaudvaron fehér márványtáblát helyeztek el, amelyet nagy ünnepségek keretében leplezett le *József Ferenc* királyi herceg, hazafias beszéd kíséretében. Ott voltak az ünnepségen *Scitovszky* Béla belügyminiszter, *Sztranyavszky* Sándor államtitkár, *Soldos* Béla főispán, *Boros* József alispán, valamint a polgári és katonai hatóságok vezetői és a Máv. kiküldöttei.

Legionisták összejövetele. A Legionisták Társasága, amely a világháborúban magyar részről a lengyel légiókban szolgáltak és az 1920–22. években a lengyel lövészeknél beosztottakat egyesíti, a napokban értekezletet tartott. Elhatározták, hogy a lengyel legionisták lengyelországi kongresszusán küldöttségileg vesznek részt és deputációban képviseltetik magukat a mohácsi lengyel emlék leleplezésénél. Végül kimondták, hogy az ezévi bajtársi találkozójukat augusztus 20-án tartják meg Budapesten.

Bajtársi találkozó. *Soltész* István gépészmérnök (Budapest, Olasz-fasor 27.) felkéri volt hadifogoly társait, akik 1916 július 16-án Kol.-Szklin és Kol.-Pustomyty között vele együtt orosz fogságba estek és a fogság tartama alatt Selo-Bogorodskoe (Gorbatovskavo ujezda, Nyizsegorodskoj gub.) községben voltak, hogy címüket egy július 16-án rendezendő találkozó előkészítésének lehetővé tételére vele közöljék.

Könyvadományozás. *Barényi* Ferenc alezredes 100 darab szépirodalmi, tudományos könyvet s folyóiratot adományozott a balatonfüredi csendőrségi gyógyház könyvtárának s ezért a belügyminiszter köszönetét nyilvánította. Ilyen adományokat a gyógyház másoktól is szívesen elfogad. A könyvek leltárában az adományozók nevét megörökítik.

Csendőrségi közlöny 12. szám. Személyes ügyek: *Kormányzó Úr Ófőméltósága* *Verbó* János ezredest a szegedi csendőrkerületi parancsnoki állása alól felmenteni és helyébe *Buday* Andor ezredest szegedi csendőrkerületi parancsnokká kinevezni, továbbá *Szlabey* Imre ezredesnek nyugállománybahelyezését elrendelni méltóztatott. — A belügyminiszter *Gerzsabek* Kálmán századost szárnyparancsnoki minőségben Mórról Künszentmiklósrá, *Zékány* Zoltán századost ideiglenes szárnyparancsnoki minőségben Künszentmiklósról Móra, *Margitai* József alezredest csendőrkerületi parancsnokhelyettesi minőségben Szombathelyről Székesfehérvárra, *Somogyi* Mihály őrnagyot beosztott törzstiszti minőségben Sopronból Szombathelyre, *Patakfalvi Ferenczy* Sándor őrnagyot osztályparancsnoki minőségben Zalaegerszegről Sopronba, *Rutkay* Arnold alezredest a m. kir. csendőrség felügyelőjének segédtisztjéül Debrecenből Budapestre, *Farkas* Dezső századost kerületi előadótiszt minőségben Makóról Szombathelyre, *Mildschütz* Kálmán századost osztálysegédtiszt minőségben Szombathelyről Debrecenbe, *Herberger* Sándor századost szárnyparancsnokhelyettesül Kaposvárról Enyingre áthelyezte, míg *Dalmay* József őrnagyot ideiglenes beosztott törzstisztté a debreceni kerületi parancsnoksághoz, *Szluha* Dénes őrnagyot a pécsi szárny parancsnokává, vitéz *Kiss* Jenő századost debreceni kerületi segédtisztté, *Kirchner* Boldizsár századost a ceglédi szárny parancsnokává, *Egry* László századost a pécsi kerület előadótisztjévé, *Babics* Kálmán századost a kaposvári III. osztály segédtisztjévé, *Fuchs* István

századost a pécsi 4. nyomozó alosztály parancsnokává, *Berweiler* János századost a pécsi 4. nyomozó alosztály parancsnokhelyettesévé kinevezte, *Mallár* Béla volt ny. századost szolgálaton kívüli viszonyba helyezte, *Balássy* László g. századost pedig a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján nyugállományba helyezte s egyben nevezettnek a tiszti rendfokozataról való leköszönését elfogadta. — *Nyugállományba helyeztetett:* *Cseh* József VI. kerületbeli tiszthelyettes. — *Ideiglenes nyugállományba helyeztettek:* *Kun* Károly II., *Ivácsón* Aron VII., *Becze* Illés VII., *Hanics* János VI., *Odor* Imre II., *Szabó* András Mihály VI., *Rékasi* László I., *Burkus* István VI., *Kálmánchey* József VI. csendőrkerületbeli tiszthelyettesek. — *A ideiglenes nyugállományban meghagyattak:* *Köllő* Péter VI., *Gombos* Lajos VI., *Szabó* Mózes VI., *Tóth* Sándor VII. csendőrkerületbeli tiszthelyettesek és *Kapusi* István VI. csendőrkerületbeli alhadnagy. — A belügyminiszter *Brulyó* Gábor törzsőrmesternek „*Bakos*”-ra, *Részeg* Antal törzsőr tsernek és kiskorú gyermekeinek „*Révész*” re, *Zsivák* Ferenc próbacsendőrnek „*Lantos*”-ra való névváltoztatását megengedte. — *Szabályrendeletek:* *A háborús kitüntetések utólagos elismerését* célzó kérelmek felterjesztésének a határideje: *folyó évi augusztus 31.* A határidőn túl beérkező kérvényeket tárgyalás nélkül irattározzák. — *Parádon és Gyopároson* fürdőkülönítmények működnek. — *Ebben az évben az általános halászlai tilalom ellenőrzése* — különösen a főváros környékén — lanya volt. A belügyminiszter elrendelte, hogy jövőben az általános halászlai tilalom betartását szigorúan kell ellenőrizni és a tilalmi rendelkezések ellen vétőkkel szemben a kihágási eljárást haladéktalanul meg kell indítani. A halállományok, mint nemzeti vagyonnak, a védelme ugyanis fontos nemzetgazdasági érdek. — *Szent István napján és vasárnapokon május 10-től szeptember 13-ig bezárólag a szódavíz gyártását és házhoz szállítását a kereskedelemügyi miniszter megengedte.* Folyó évi szeptember 20-tól a szódavíz gyártására és házhoz szállítására nézve az ipari munka vasárnapi és Szent István-napi szünetelésének szabályozásáról szóló 94.537/1921. K. M. sz. rendelet 15. §-át kell alkalmazni. — *Cigányok részére vándoripari és házalási engedélyt* csak annak a megyei törvényhatóságnak (vármegyének) a területére lehet megadni, amely törvényhatóság területén a kérelmezőnek rendes lakóhelye van. Ha a cigány törvényhatósági jogú városban lakik, az engedélyt nemcsak a városnak, hanem annak a megyének a területére is meg kell adni, amelyik megyében az illető város fekszik. Ilyen engedéllyel ellátott *cigányok csak egyedül járhatnak*, segédet nem tarthatnak még a házaló cigányok sem, *családtagjaikat sem vihetik magukkal* és foglalkozásuk gyakorlása céljából *járóművet nem használhatnak.* — *Értesítés:* Zsebhen hordható daktiloszkópiai készletek a Palladis Rt.-nál (Budapest, V., Akadémia-utca 10.) háromhavi részletre beszerezhetők. Nagy készlet: 12.50 P, kis készlet 9.80 pengőért.

Előléptek: a szegedi V. kerületben törzsőrmesterré: *Bakó* Gábor, *Balogh* János, *Keeskeméti* József és *Kiss* György őrmesterek; *őrmesterré:* *Krobák* László, *Katona* Nándor, *Timár* Gergely és *Lutz* István csendőrök. — *A debreceni VI. kerületben törzsőrmesterré:* *Dabóczy* László, *Péter* Balázs, *Vasas* György, *Csoma* Károly, *Bokor* Mihály, *B. Borai* Mihály, *Kiss* Ferenc I. és *Bánszki* György őrmesterek; *őrmesterré:* *Moecári* János és *Simon* Lajos csendőrök.

Volt csendőrőrmester, nőtlen, nyugdíjas, aki szolgálatban szerzett sérülése folytán megrokkant és a testületől megválni kényszerült, de könnyebb szolgálatra alkalmas, elmenno községi levanteoktatónak. Irodai munkát is vállal. Ajánlatokat: *Szilágyi* Lajos címre Budapest, IX., Mester-utca 59., földszint 6. alá kér. Kéri a bajtársait, szíveskedjenek őt a községeknek ajánlani.

Erdős András ny. tiszthelyettes, ismeretlen helyen, gazdasági ispánt, keresi *Füleki* József alhadnagy (Toponár) s kéri bajtársait, hogy erre *Erdős* Andrásnak a figyelmét hívják fel.

Ki tud róla? *Matyó* József rákosszentmihályi lakos keresi *Hamar* Miklóst, ki Kalász községben (Nyitra megye) született és jelenleg a csendőrségnél, ismeretlen rendfokozatban teljesít szolgálatot.

Zeller Ferenc tabitótfalusi születésű csendőrt, aki 1922. évben Budapesten volt tanfolyamon, keresi *Samu* Sándor volt őrsékújvári, jelenleg Budapest, VI., Lovag-utca 10., földszint 4. szám alatti lakos, aki *Zeller*-rel együtt volt olasz fogságban. Kéri azon bajtársakat, akik *Zeller* hollétéről valamit tudnak, közöljék vele levelezőlapon.

Kiadó lakások. Kispesten levő házamban elsőrangú lakások kiadó. Utcai kettő szoba, konyha, éléskamra havi 65 P. udvari (kerti) egy szoba, konyha, éléskamra havi 40 P. Minden bérlőnek külön kapukules. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos: Budapest, telefon: 389-05.

Csendőr- vagy honvédtiszt részére kényelmesen berendezett erkélyes szép szoba kiadó. Autóbusz és villamos közvetlen közelben. VII., Róna-u. 45., I. 3.

Örsfőzónői állást keres éves bizonyítványokkal Horváth Gyuláné (48 éves), Budapest, VII., Amazon-utca 6-8., I. 4. és Bitunszki Mária budapesti (Szabóki-utca 30. szám alatti) lakos, ki éveken át csendőrörsön volt alkalmazva.

Melléklet. A mai számunkhoz csatoljuk a Tribon ruházati rt. mellékletét.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnymatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és választékos borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt a velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. Névtelen levélre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld be nekünk, kísérelje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. — Közérdekű kérdésekre a „Csendőrlekszikon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másától nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben innepnapok kivételével 15-18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Ibolya. Ilyen rendelkezést nem ismerünk. Arról lehet szó esetleg, hogy az egészen fiatal örmestereknek várniuk kell néhány évet. Ez így rendjén is volna szerintünk. De erre sincsen rendelkezés.

Májaradna. Jelentse örskihallgatáson, hogy a tanalosztály-segédoktatói beosztáshoz hajlamot, kedvet és tudást érez magában, kérje valamelyik tanalosztályhoz való beosztását. Az örsparancsnok szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz terjeszti fel a kérelmet. A jelentésben annak is kifejezést kell adnia, hogy a sportot üzi és szereti s ezen a téren mik a különös képességei.

P. törm., Debrecen. 1. A nagyapja nevét megkaphatja, ha anyakönyvi kivonattal igazolja, hogy a név úgy hangzott. De ezen az alapon más olyan nevet, amelyik i-vel végződik, nem fog kapni. Járjon utána a nagyapja s természetesen az apja anyakönyvi adatainak és az anyakönyvi hatóságnál kérje az ön nevének a helyesbítését. Erről kérjen anyakönyvi kivonatot s örskihallgatáson adja át az örsparancsnokának, aki az ügyet szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz felterjeszti. A levelében említett nevet nem adják meg, mert történelmi név, a kihagyott betű ezen nem változtat. Vannak egyszerűbb s mégis szebb magyar nevek is, válasszon azok közül. 2., 3. A kért törvényszakasz az ön esetére nem vonatkozik. Ön annak idején nem kapott végkielégítést, nincs tehát mit visszafizetnie. Ettől független kérdés az, hogy a megelőző szolgálatát a nyugdíjba beszámítják-e vagy sem. A megszakítás sok, de azért próbálja meg nyugdíjaztatása után kegyelmi úton kérni. Azt kell annak idején igazolnia, hogy önhibáján kívül, kényszerítő körülmények miatt szerelt le s ugyancsak azért volt olyan sokáig távol. Az erre vonatkozó igazolványokat már most szerezzé be, mert azokat később nehezen kapná meg. Lehet különben, hogy addig a katonai nyugdíjtörvényt a csendőrségre is kiterjesztik s akkor a megszakítások nyugdíj tekintetében a szolgálati időt nem darabolják szét. 4. Ott a 100%-os lakbéréket tárgyaltuk, jelenleg azonban csak 95%-ot folyósít a kincstár. Ebből ered a különbözet.

1906. Az állami alkalmazottak újabb létszámának a megállapítása tárgyában kiadott 600/M. E. 1931. sz. körrendelet a csendőrségnél 1 műszaki altisztet, 5 I. oszt. altisztet, 73 II. oszt. altisztet és 5 kiegészítő szolgát rendszeresített. A műszaki altiszt állás már be van töltve, ezzel szemben kiegészítő szolga a csendőrségnél jelenleg nincsen, mert az összes altisztek kinevezett II. oszt. altisztek. Mindaddig, amíg a létszám így marad és amíg fogyatéknem lesz, addig kiegészítő szolgát nem lehet felvenni s addig I. oszt. altiszteket sem lehet kinevezni. Azt ugyanis, hogy 5 II. oszt. altiszttel több van a rendszeresítetténél, a költségvetésben azzal kell pótolni, hogy I. oszt. altiszteket egyelőre nem neveznek ki.

T. I. v. cs. Kérdés, nem azért ment-e át annak idején a honvédséghez, hogy megnősülhessen. Ha megnősült, akkor szó sem lehet a csendőrséghez való visszavételéről. Ha nem nősült meg — vagy esetleg gyermektelenül özvegyen maradt, vagy gyermektelenül elvált —, akkor kihallgatáson adja elő kérelmét, hogy a csendőrséghez szeretne visszajönni. A kérést szolgálati úton átteszik a csendőrséghez (végső fokon a belügyminisztérium VI. c. osztályába) s ha a honvédség átadja, a csendőrség pedig hajlandó visszavenni, akkor nálunk visszakapja azt a rendfokozatát, amivel annak idején leszerelt. A további előlépési lehetőségeiről nem mondhatunk véleményt, mert nem írta meg, hogy milyen rendfokozattal szerelt le. Próbacsendőri kiképzésen nem kell újból áttesnie. A visszavétel tekintetében sok függ attól, hogyan viselkedett annak idején a csendőrségnél s azóta a honvédségnél.

N. G., Zsámbék. Túl hosszadalmas, egyébként jó. Megkurtítva közölni fogjuk.

Betegsegélyző. A loápoló után a betegsegélyző díjak felét a loápolónak, felét a kincstárnak kell fizetnie, a közzgazdálkodásnak semmi esetre sincsen köze ezekhez a díjakhoz, mert a loápoló nem a közzgazdálkodásnak, hanem a kincstárnak szolgál. Önöknek ezért ne fájjon a fejük, hanem egyszerűen ne fizessenek. Az örsparancsnok gondja, hogy ezt a kérdést a loápolási átalány keretében megoldja. Szükség esetén vigyék a kérdést szolgálati úton az osztályparancsnoksághoz. 2. A kincstár csak a közzgazdálkodás felállításakor, a berendezkedés kezdeti nehézségeiben jön a közzgazdálkodásnak a segítségére azzal, hogy edényeket ad. Később azonban ezen a címen a kincstártól nem lehet támogatást kérni, a pótlás a nőtlenek gondja. Általában azt tapasztaljuk, hogy sokan nem tudják eléggé külön választani a kincstár és a közzgazdálkodás dolgait. Egyiknek a másikhoz tulajdonképpen semmi köze sincsen, éppen úgy, mint ahogy a nők háztartásának sincsen semmi köze a kincstári átalányokhoz és egyéb pénzekhez. Ha a kincstár némely tekintetben a közzgazdálkodást támogatja (első beszerzésnél edények, gazdasági átalány fölöslegének az átutalása), azt mint ajándékot kell felfogni, de ezzel szemben a kincstár nevében nem lehet arra az álláspontra helyezkedni, hogy viszont amikor a kincstár szorulna a közzgazdálkodásra, akkor a közzgazdálkodás támogassa a kincstárt, mint pl. az 1. kérdésben tárgyalt loápoló-esetnél. Ez a lényege a kincstár és a közzgazdálkodások egymáshoz való viszonyának.

Üröm. A Szut. a kardlap használatát (kardlapozást) nem említi a megengedett fegyverhasználatok sorában. A levelében leírt esetben csak a szerencse menthetné meg a csendőrt attól, hogy a kardlapozásból nem származik nagyobb baja. Lehet, hogy némely esetben a kardlap is megfelelne s így komolyabb fegyverhasználat nélkül is célt lehetne érni, de sokkal több volna az olyan eset, amikor a kardlappal hadonászó csendőrt lefegyvereznék. A fegyverrel nem lehet játszani. Komoly ok nélkül nem nyúl a csendőr a kardjához, de ha hozzá kell nyúlnia, akkor használja olyan módon, ahogyan a kardot komolyan használni kell. Paskolásra semmi esetre sem.

Sok bajjal küzdő. Kár volt ennyi pénzt költeni erre a célra, inkább a szüleit támogatta volna továbbra is. Katonai kórházban nemcsak a gyógykezelést, hanem a gyógyszereket is ingyen kapja, csak a rendes ápolási díjakat kell megfizetnie, ha nem bejárással kezelteti magát, hanem befekszik a kórházba. Ha kórházba nem véteti fel magát, akkor az utazás költségeit a kórházba és vissza az állomáshelyre a kincstár fedezi. Ebben az esetben természetesen szolgálatot kell közben teljesítenie. Derék dolog a lelkiismeretesség, de túlozni ezt sem jó. Jelentse az ügyet örskihallgatáson, aztán az előjárói majd eligazítják a dolgát anélkül, hogy Önnek ebből bármiféle hátránya származnék. Ami a kérdés másik részét illeti, azt ne tőlünk kérdezze meg, hanem az orvosoktól. Ebben legyen nagyon lelkiismeretes, az orvosok tanácsát feltétlenül fogadja meg. A csendőrség szempontjából különben semmi akadály a dolognak, az előjárók azt nem nézik, hogy valaki az egészségi állapotánál fogva házasságra alkalmas-e vagy sem. Egyet ajánlunk: közöljön mindent a leánynyal, okvetlenül adjon neki is alkalmat, hogy az egész sorsára annyira fontos kérdésben a saját akarata és belátása szerint döntsön. Szóval: tiszta munkát! A tilalom feloldásának az idejéről még most semmit sem tudunk. Előnyösebb feltételekre nem lehet számítani. Megértjük az ön álláspontját, de vannak más, ennél fontosabb közérdekű szempontok, azok az elsők. Olvassa el még a mai számunkban „Remény” jelígre küldött üzenetünket is.

Drávamenti. Iskolai bizonyítványok vagy akármilyen más okmányok a születési anyakönyvi kivonatot nem pótolhatják, ezt tehát feltétlenül be kell szereznie, ha nehézségekbe ütközik is. Ha ezeket a nehézségeket semmiképpen sem tudja leküzdni, akkor adja be a belügyminiszter úrhoz a névváltoztatási kérvényét (az állampolgárságot igazoló okmány csatolásáról ne feledkezzék meg) s jelentse a kérvényében, hogy a születési anyakönyvi kivonatot ilyen és ilyen okokból beszerezni nem tudja. Jelentse be pontosan az adatokat: hol, mikor született, apjának, anyjának a nevét s akkor a belügyminisztérium a külügyminisztérium útján fogja az okmányt beszerezni. Ismételjük azonban: komoly adatokkal kell igazolni, hogy a kérelmező sehogyan sem juthatott hozzá. Mostanában már nem zárkoznak el a megszállott területek hatóságai az ilyen kérések elől. Levélben is kérheti tőlük.

Remény. 1. Az 1928. évi 128.775/VI. b. 1928. sz. B. M. rendelet (Csendőrségi Közlönyben nem jelent meg) értelmében azoknak az útiköltségeit, akik állomáshelyükről katonai kórházba járnak be betegségük kezelése végett, a kincstár megtéríti. Autóbuszt csak abban az esetben vehet a kincstár terhére igénybe, ha az örsállomás a vasúti állomástól 8 km-nél nagyobb távolságra van, máskülönben vagy a saját költségén vesz igénybe autóbuszt (előfogatot), vagy pedig gyalog, esetleg kerékpáron megy. 2. A gyógykezelésért és a gyógyszerekért nem fizet semmit, ezt a kórház az illetékes gazdasági hivatallal számolja el a csendőrség javadalmazása terhére. 3. Próbálja meg. Áthelyezést akármilyen indokolással lehet kérni, ezzel is, csak az a kérdés, hogy sikerül-e. Baja nem lehet belőle, ha kéri s esetleg nem sikerül, mert az ok komoly.

DOXA,

Omega és minden létező gyártmányú finom svájci órák, ókszerek, fall- és óbrasztó-órák 6 havi, alpacca evőszerek 12 havi részletfizetésre is. Számtalan elismerőlévi a m. kir. Csendőrség részéről is! Óra-, ékszerjavítások gyorsan és pontosan. Képes árjegyzék ingyen.

TÓTH JÓZSEF ÓRÁSMESTER, SZEGED

Kölcsey-utca 7. (a Brauswetter János cég volt művezetője)

PUCH

250-es motorkerékpárok 1931. évi eredményei:

KMAC téli megbízhatósági verseny:

PUCH

250, a szóló motorkerékpárok abszolút győztese

TTC megbízhatósági verseny:

PUCH

250 kategóriagyőztes

Grand Prix:

kategória győztese rekordidővel, második szintén rekordidőn belül

Nemzetközi csillagtúra:

szóló motorkerékpárok abszolút győztese

Nemzeti csillagtúra:

a legjobb eredményt elért szólómotorkerékpár

KAC megbízhatósági verseny:

kat eg ó ri a gy ő z t e s !

CsAC megbízhatósági verseny:

kat eg ó ri a gy ő z t e s !

Osztrák Tourist Trophy

kat eg ó ri a gy ő z t e s, a nap második legjobb ideje

Magyar Tourist Trophy

nemcsak kat eg ó ri a gy ő z t e s, de 30 perccel javítja meg a tavalyi rekordot

A csendőrség tagjainak kedvező részletre!

PUCH MŰVEK RT.

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 9. sz.

Barlang. A Csendőrségi Lapokat nem az őrsparancsnokságnak, hanem az őrs legénységének küldjük. Ha tehát a laktanyában lakók elolvasták, a nők is hazavihetik s otthon olvashatják el, mert erre a laktanyában — a foglalkozási idő alatt — nem igen nyílik alkalmuk. Azt nem lehet kívánni a nőktől, hogy a foglalkozási időn túl azért maradjanak bent a laktanyában, hogy a lapot elolvassák. Oda lehet adni elolvasásra természetesen a családtagoknak is, mi csak örülünk, ha ők is olvassák, mert szolgálati titkokat nem közlünk, egyébként pedig hadd szórakozzanak a családtagok is, ismerjék meg közelebbről, hogy a családfőnek milyennek kell lennie s mennyi mindent kell teljesítenie ahhoz, hogy számukra a kenyeret tisztességgel megkeresse. A mi lapunknak nem az a rendeltetése, hogy az őrsirodában elolvasatlan évfolyamokká dagadjon, hanem hogy mindenki, akinek a testülethez köze van, minél nyugodtabban elolvassa. Természetesen azonban, hogy beszírozni, összegyűrni a lapot nem szabad s ha erre valaki nem tud kellő gondot fordítani, érthető, ha az őrsparancsnok nem adja ki. De ezt sem szabad túlzásba vinni.

Búzavirág. 1. Kegyelmi kérvényt nyújtson be közvetlenül a Kormányzó Úr Öfömlétsége katonai irodájához. Igazolja községi előljáróságai igazolvánnyal azt, hogy az otthon töltött idő alatt nemzeti szempontból kifogástalanul viselkedett s éppen az volt leszerelésének az oka annak idején, hogy forradalmi időkben nem akart szolgálatot teljesíteni. Csak az a baj, hogy egy kicsit későn jött vissza, ezt is indokolnia kell. Az eredmény természetesen előre nem tudható, de érdemes megkísérteni, mert nemcsak a katonai szolgálati idejét, hanem a kedvezményes háborús éveket is beszámítanák. 2. Átköltözködési illetmények csak „rokkant” határozattal történt nyugállományba helyezéskor járnak. 3. Szanálás címén 40%-ot vonnak le a nyugdíjából, ha 15 évnél kevesebb a beszámítható szolgálati ideje és lakbért is csak annyit kap, mint az özvegyek. A 60. életév betöltése után azonban, vagy ha az érdekelt kérése alapján a felülvizsgáló bizottság megállapítja, hogy teljesen munka- és keresetképtelen, amellyel a nyugdíjon kívül más jövedelme nincsen, a szanálási levonások megszűnnek. 4. Nyugállományúaknál a családtagok száma nincs befolyással a lakáspénzre, nyugállományban csak egy lakáspénz-fokozat van. Ez megfelel annak a lakáspénznek, amelyet azok az azonos rendfokozatbeli tényleges szolgálatot teljesítők kapnak, akiknek legfeljebb 1 családtagjuk van. A folyó évi Csendőrségi Zsebkönyvben talál ezzel kapcsolatban pontos adatokat.

F. P. th., Dunaharaszti. Szívesen adunk választ, vagy ha kell, részletes felvilágosítást is a lekszikón rovatunkban minden kérdésre, csak az a kérésünk, hogy bajtársaink valóban megtörtént esetekből vegyék a kérdéseiket. A kitalált esetek rendszerint annyira lehetetlenek, hogy kár velük foglalkozni. Ez rendszerint onnan van, hogy a kérdező igyekszik a kérdését minél jobban komplikálni, hogy „megfogjon” vele minket. Ilyenforma az Ön kérdése is, amelyet egyébként a „Lese-stunde” című német folyóiratban olvastunk a múlt év folyamán, mint regényes elbeszélést. Nem foglalkozhatunk hát vele, mert kár az időért, hogy egy regényt minősítsünk.

H. Gy., Orosztony. Nem közölhető. Egyszerű, sablonos eset, nincs benne tanulság.

Orgovány. A háborús emlékérem az özvegyet illeti meg s a legidősebb fiú csak akkor kérheti, ha az özvegy sem él.

Hargitai öreg csendőr. Olvassa el a folyó évi 8. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 112.349/VI. b. 1931. sz. B. M. körrendelet utolsó bekezdését, abból látni fogja, hogy az orvosnak van igaza: csak a csendőregyéneknek jár kezelés, a családtagoknak nem. Négy látogatásért 10 pengő igazán nem sok. Ha a családtagokra is kiterjedne a rendelet hatálya, az érdekelt orvosok csak sokkal magasabb összegeért vállalnák ezt a szolgálatot, a költségvetésben pedig erre nincsen fedezet. Így van ez most minden vonalon: nincs pénz.

Tavaszi lesz. Kéziratát annak idején megsemmisítettük, a 20 filléres bélyeget pedig lapunk javára bevételztük. Akkoriban válaszböríték bekiildése mellett sem adtunk vissza kéziratokat.

Orgona. Márton Dénes (nem János) százados címe: Komáromújváros, m. kir. „Árpád fejedelem” 2. honvéd huszárezred. Bálványossy Tibor volt tartalékos főhadnagy főszolgabíró Igalban (Somogy megye).

Tiszavirág. 1. A vám métermázsankint 6 aranykorona és 30 aranyfillér (1 aranykorona = 1.60 P). Forgalmi adó 2%, alapul véve nemcsak a búza értékét, hanem a vámot is. A szállítás költségeit megközelítőleg sem mondhatjuk meg, mert nem írta, hogy hány métermázsáról van szó s honnan hová akarja azt szállítani, melyik határállomáson át. A boltára amellet nem építhet, mert ezt a segítséget az állam csak a csonkamagyarországi földben termelt búza termés-tőinek adja meg. Ha megírja a mennyiséget és a szállítás állomásait, a fuvardíjat is megadjuk, de úgy látjuk, kár a dologgal foglalkozni, mert így még kevesebbet kapnának a búzáért, illetve a földjükért. Mezőgazdasági ország vagyunk s így érthető, hogy ami búzát ide behoznak, az többbe kerül, mint amennyi az itteni búza ára. 2. Ha az idegen hangzású név y-nak végződik is, ez nem jogcím arra, hogy y-os magyar hangzású nevet vehessen fel.

Mátyás. Az illetőt a csendőrségnél létszám felett tartják nyilván, a névjegyzékből törölték, senkitől helyet nem vesz el s mindezt a különleges beosztása tette lehetővé anélkül, hogy másoknak az érdekeit érintené. A jólétszüksége tehát csak magában a tényben helytálló, a körülmények azonban más képet adnak a dolognak. Amit egyébként ön annyira szeret: az igazságot, azt mi is mindennél többre tartjuk, ez az egész ügy azonban nem alkalmas az ilyen szempontból való megítélésre s jelentéktelenebb is annál, hogy foglalkozzék vele.

B. I. törzsrörmester, Alattyán. Utánanéztünk a dolognak; az ön értesülései helytállóak. Bizonyos szempontokat azonban sokkal inkább tiszteltben tartunk, semhogy megütköznénk rajta. Biztosan meg van a maga különleges oka annak, hogy így történt. Olyan magas helyről jövő óhajjal szemben senki sem helyezkedhetik más álláspontra, mint a tiszteletteljes engedelmesség álláspontjára. Ez annyira természetes, hogy gondolkodni sem szabad fölötte.

Hegedű-Harmonika-Trombiták,

Citera, Tambora, mindenfajta zenekari fa- és fémfúvós hangszer. **Harmonikákat** csakis megbízható, jó gyártmányokat hozunk forgalomba. **Rakóczi-lárogató saját találmány. Óvakodjunk az itteni átgárosok által felajánlott külföldön készült utánzatoktól.** Hibás hangszereket szakemberrel javítunk. **Arjogyzéket ingyen küld az**

ELSŐ MAGYAR HANGSZERGYÁR
STOWASSER kir. udvari szállító

Budapest, II., Lánchíd u. 5. (Budán).
Az egyedüli hangszergyár az országban. **Több gyár nincs!**

AZ ÖSSZES ELŐÍRÁS SZERINTI EGYENRUHASZÖVETEK

Társasági zubbony- és dolmány-szövetek, úgyszintén mindenfajta polgári ruhaszövetek. Csendőrtisztek és altisztek részére kedvezményes fizetési feltételek mellett kaphatók a

KRASZNER LAJOS CÉGNÉL
BUDAPEST, V. KERÜLET, DEÁK FERENC-TÉR 2. SZ.

Az idegenlégió.

Írta: STEIN GYÖRGY (Berlin). (4.)

A fegyverzetten, lőszeren, a szükséges felső- és alsóruházaton kívül ivóvizet, tüzfát és az átlagosnál nagyobb élelmi-szer mennyiséget kell magával vinnie. Ez összesen 41 kg terhet jelent. A német gyalogos megterhelése háború előtt 29 kg volt, a többi európai államok hadseregeiben ez a súly 25–30 kg között váltakozott.

A málna súlya és az erőltetett menetek tartama egyébként a vidék viszonyaitól és a klímától is függ. A vízszegény, köves és homokos vidékeken ugyanis, amelyeken keresztül a légiónak menetelni kell, csak igen kevés olyan pont van, ahol vizet lehet kapni. A menetelő oszlopok bizonyos időn belül vagy elérik ezeket a pontokat, vagy az utolsó emberig szomjan pusztulnak. Ezért kell a legionáriusoknak ilyen súlyos málnával már a kiképzési időszakban elképzelhetetlenül fárasztó menetgyakorlatokat végezniük. Mindössze néhány olyan napot iktatnak a menetelések közé, amelyekben a legionáriusokat fegyvergyakorlatra és laktanyaszolgálatra oktatják. Különben: menetelni, egyre csak menetelni...

Feszés, kemény tartásban hagyják el a századok reggelenként a laktanyát. Megritkult sorokban, részegek módjára támolyogva, felsebzett lábakkal térnek este vissza és roskadnak halálosan mély álomba, amíg a reggeli kúrtszó fel nem harsan. És akkor megint: menetelni!

A francia gyarmatok újonnan szerzett részében igen sok munkaerőre van szükség. Ott teljesen hiányoznak az utak, erődítmények és a csapatok elszállásolására szolgáló építmények. Ezeket a munkákat is az idegenlegionáriusoknak kell elvégezniük, mert a bennszülöttektől ilyen teljesítményt nem lehet várni.

Egy példa. A 2. ezred 3. zászlóaljára hárult a kötelesség, hogy Marokkóban februártól májusig egy 120 km hosszú utat építsen. Ennek a zászlóaljnak megelőzőleg nehéz harcokat kellett vívnia és a létszáma nem haladta meg a 300 főt. A munkaidőt napi 14 órában állapították meg, 1 órai ebéd-szünettel. Az oda- és visszamenetelés ugyancsak igénybe vett 2 órát, a nap megmaradt 8 órájából pedig ezenkívül minden embernek 3 órát őrészen kellett állnia. Minden embernek

átlag 5 négyzetméternyi utat kellett naponta elkészítenie. Tekintettel az anyagszállítás nehézségeire, a primitív kéziszerszámokra, a gépek teljes hiányára, különösen pedig a kínzó hőségre, az rendkívüli teljesítményen kívül a zászlóalj

A nehéz munkából eredő kimerültségen kívül a zászlóalj állandóan ellenséges támadásoknak volt kitéve. A félmezelenül dolgozó legionáriusok közé, akiket állandóan a szomjúság gyötört, váratlan lövések csaptak be s itt is, ott is holtan terült el valaki a maga 5 négyzetméteres útdarabján. Munka közben kellett a fegyverekhez nyúlni, de ellenséget sehol nem lehetett látni. Végre is rideg vezényszó parancsolja vissza munkához az embereket... Az idegenlégióban nem törődnek sokat az emberélettel, csak az a fontos, hogy estére készen legyen az útból annyi, amennyit arra a napra előírtak.

Az útépités tartama alatt ez volt az étkezési fejadag:

hús	120 gramm.
kenyér	600 gramm.
főzelék — konzerv	60 gramm.
zsír	10 gramm.
ital	½ liter kávé, ¼ liter bor.

Összehasonlításképpen nézzük, mit kapott a német hadseregben egy katona a) helyőrségben, b) hadgyakorlat alkalmával, c) háborúban.

a) helyőrségben:

hús	230 gramm.
kenyér	750 gramm.
főzelék	500 gramm.
zsír	56 gramm.
kávé	tetszés szerint.

b) hadgyakorlaton:

hús	250 gramm.
kenyér	750 gramm.
főzelék	500 gramm.
zsír	80 gramm.
kávé	tetszés szerint.

c) háborúban:

hús	280 gramm.
kenyér	750 gramm.
főzelék	500 gramm.
zsír	100 gramm.
kávé	tetszés szerint.

Amint ezekből az adatokból látható, a legionárius élelmezése a nehéz szolgálat dacára is teljességgel elégtelen.

Menetelés közben rendszerint egy birka jut egy 15 emberből álló csoportra, akiknek 5 napon át kell azzal a húsdaggal beérniük, amit a levágott birka nyújt. A birka alatt azonban nem szabad a mi birkaajtánkat érteni, hanem egy különleges afrikai birkaajt, amelynek súlya átlagban nem haladja meg a 12 kilót. Nem csoda hát, ha ilyen élelmezés mellett ezek az amúgy is agyongyötört, lenyüzött emberek menetelés közben kidőlnek. A fáradalmak és nélkülözések

CSENDŐRSÉGI SZÁLLÍTÓ!

40 év óta fennálló cég, a csendőrség régi elismert bevásárló helye!

MÁRER

egyenruházati intézete
**BUDAPEST, VIII.,
BAROSS-TÉR 9. SZÁM.**
(A kolotti pályaudvar örkozási
oldalán) TELEFON: J. 321-78.

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — — 15.20 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— — — — — 17. — ”
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju	— — — — — 18.50 ”
Ugyanaz extra finomban	— — — — — 22.50—25. — ”
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt	7.60 ”

Egyenruhák külön mérték után 3-6 havi biltelre.

Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

BÜTOR

leghosszabb részleteire
Nemzeti Bútorház
Dohány-u. 46., Klauzál-u. sarok

SÁRGA JÁNOS

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

KIRÁLYI UDVAR
SZÁLLÍTÓ

ALAPÍTVA 1895
KOLOZSVAR

BUDAPEST, IV. KIRÁLY-UTCA 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN - KLOTILD PALOTA

okozta veszteségek aránylag sokkal nagyobbak, mint azok, amelyeket csatározások közben szenved a légió. A szerencsétlen emberek legtöbbször a szó szoros értelmében elsenyved a menetelés alatt és csak ritka esetben kap segílyt, mielőtt belehalna.

Ki büne a rossz élelmezés?

A francia állam a légió részére csak a fegyvereket, löszert és a főfelszerelési cikkeket szállítja. Minden másról a századparancsnokok gondoskodnak, akik naponta a létszámhoz mérten egy bizonyos összeget kapnak, amelyről senkinek nem tartoznak elszámolni. Ezt a módszert a legtöbb századparancsnok arra használja fel, hogy a legénység rovására, avagy helyesebben és szószerint a legénység bőrére meggazdagodjék.

Milyen kilátások kecsegtetik az idegenlegionáriust fizetést illetően? A csapatba való belépéskor 1000 frankot kap az újonc, azután 4 pfennig zsoldot naponta. Ez a zsold az utolsó években napi 15 pfennigre (kb. 20 fillér. Szerk.) növekszik. Ezért a zsoldért kell az embertelen munkában egészségét, a harcban pedig utolsó csepp vérért áldoznia.

A nevelésesen csekély napizsoldért alig tudnak a legionáriusok valamit venni maguknak. Néhány tájékoztató ár: egy kis doboz (20 db) cigaretta 45, egy doboz gyufa 8, egy kiló kenyér 75, egy levél bélyegköltése pedig 45 pfennig. Ezek azonban azok az árak, amelyek a helyőrségben érvényesek, hadizónának nyilvánított területeken ezek megkétszereződnek, sőt megháromszorozódnak.

Az előléptetési viszonyok nagyon rosszak. Német vagy más idegen nemzetiségű legionáriusból csak ritkán lesz altiszt.

Ha azután a legionáriusnak mégis sikerült valahogyan a maga öt, hét vagy nyolc esztendejét leszolgálnia, akkor kap egy durva posztóból készült polgári ruhát és egy írásbeli parancsot, hogy a legrövidebb úton menjen vissza oda, ahonnan jött. Ennek az elbocsátási ruhának megvan a maga előírásos szabása és színe, a francia csendőrök és rendőrök már messziről megismerik. Ha az elbocsátott legionárius útközben valahol jól érezné magát és ott kissé időzni szeretne, rögtön őrizetbe veszik és tovább toloncolják. Az elbocsátási okmányaira ugyanis — amint azt már cikkem legelején megemlítettem — rá van ütve a bélyegző, melynek vörös nyomásos körirata úgy szól: „Franciaországban nem tartózkodhatik!”

Hogy az előjárók miként használják ki különböző természetű saját célokra a legionáriust, annak megvilágítására álljanak itt a következő adatok. Mezopotámiában Rakánakál egy igen fontos rév van az Eufrat folyón. A kompartékelési szolgálatot idegenlegionáriusok végzik. Miután Rakka egy nagy karavánút mentén fekszik, a kompot állandóan sokan használják. Minden bennszülött és minden darab jószág után rév-pénz kell fizetni, annak dacára, hogy a

gyarmati törvény értelmében a kompot teljesen díjtalanul kellene a bennszülötteknek rendelkezésre bocsátani. Az idegenlegionáriusok előjárói ezzel mitsem törődve, a legnagyobb lelki nyugalommal dugják zsebre a tekintélyes bevételt. Ez a rakkai rév nagyon kedvelt szolgálati hely, mert vásárok idején közel 2000 ember veszi igénybe a kompot és nagyon sok állat, amelyekért darabonként 50 pfenniget szednek. Az idegenlegionárius közembereknek gályarabok módjára kell naponta 12 órát evezniük, miközben előjáróik kényelmesen meggazdagodnak.

Felsőbb rendelkezés szerint a Eufraton közlekedő teherhajók kirakodására a helyi viszonyoknak megfelelő napszám ellenében bennszülött munkásokat kellene alkalmazni. A szolgálattelvő altisztek azonban legionáriusokat vezényelnek a munkahelyre, a listákba úgy vezetik be őket, mint civilmunkásokat és a napszámért maguknak tartják meg. Ilyen esetek igen gyakran fordulnak elő.

A rendkívüli menetteljesítmények szükségességéről már írtam. Ezek a gyakorlómenetek azonban eltörpülnek azok mellett, amelyekkel háború esetén a sivatagvidékeken kell a idegenlegionáriusoknak megbirkóznia. Végtelen, forró homokszivatagon, rossz lábbelivel, lihegve ziháló mellei vonszolja magát előre a legionárius. A nehéz máhja szíjai mély barázdákat vágnak a vállába, nyelve hozzáragad a szájpadráshoz, lábát felsebzi a durva bakancs, melynek bőrét olykor teljesen átítatja a szutykos, megalvadt vér. Ezek a marsok valóban halálmarsok, mert sokaknak a halált jelenti és sok esetben amit nem végez el a kimondhatatlan kín és gyötrelmet, azt elvégzi egy golyó, amit egy halálraszánt pillanatban a legionárius saját fejébe röpít, hogy a szenvedéstől megszabaduljon.

Ezek az erőtetett menetek az egész életre tönkreteszik azoknak a legionáriusoknak lábát is, akik szerencsésen hazakerülnek. A szolgálati idő után még 3 év múlva is tele vannak a legionáriusok lábai véraláfutásokkal, kelésekkel és bütykökkel. Minél tovább tart egy menetelés a sivatagban, annál több ember dől ki útközben. Ezekből a szerencsétlenektől elveszik a fegyvert és ott hagyják őket a homokban. Menekvés nincs. Vagy meghalnak szomjan, vagy — amikor már az utolsó járják — sakálók és hiénák siettetik a borzalmasan szomorú Véget.

A menetelő csapat — az önfenntartási ösztön rideg kényszerének engedelmességedve — otthagyja őket a biztos halálnak kiszolgáltatva. Nincs idő, sem lehetőség arra, hogy egészségügyi szolgálatot végezzenek. Az ellenség, a nehezen felfedezhető sivataglakó bennszülött leskelődik... Minden utánpótlástól elvágva, az összeroskadásig megterhelve és fáradtan, minden mellétekintet félretéve, csak egy lebeg a szemük előtt: elérni a legközelebbi helyet, ahol víz van. Ha ez nem sikerül, egytől-egyig elvesztek.

Ez adja magyarázatát annak a monlásnak, amit egy

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai 10 havi részletfizetésre!

Az Urak részére:

Kész öltönyök, felöltők
Hubertus-kabátok és trench-coatok
Télikabátok, bundák
Öltöny- és felöltőszövetek
A H. M. új előírásának megfelelő katonai szövetek

Egyéb egyenruhászövetek nagy választékban
Férfi fehérneműk
Pullóverek, kötött mellények
Fehérneműanyagok méterszámra
Úszóruhák, fürdőköpenyek

Öltönyöket, felöltőket és egyenruhákat mérték szerint készitünk saját műhelyünkben

A Hölgyek részére:

Kész női felöltők és kosztümök
Kész női szövet és selyem, délutáni és estélyi ruhák
Pongyolák, blúzok, aljak
Pullóverek, kötött mellények és kötött kosztümök
Köpeny- és ruhaszövetek
Selymek és műselymek méterszámra
Vászonárúk, sifón stb.

Úszóruhák, fürdőköpenyek
Menyasszonyi kelengyék
Ágygarnitúrák
Kész női fehérneműk
Damasztáru
Asztali készlet
Sezlöntakarók, díszpárnák, szoba- és futószőnyegek

Felöltőket, kosztümöket és ruhákat mérték szerint készitünk saját műhelyünkben

WEISS GYULA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUHÁZA, BUDAPEST
IV. KERÜLET, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM — TELEFON: 895-41. — FENNÁLL 62 ÉVE!

tábornok a légió egyik ezredének zászlajába aranybetűkkel himeztetett be: „Menetelj, vagy megdöglesz!”

A légió tipikus menet- és harci teljesítményére álljon itt a következő példa: 1925 május 23-án este fél 6 órákor felriasztották a 3. ezred II. zászlóalját. Félórával később a zászlóalj menetkészen állott. A menetelés bizonytalan cél felé egész éjszaka tartott. A dohányzás és beszélgetés meg volt tiltva. Éjjel 2 órákor „Állj!”-t ve ényeltek. Negyven kilométer volt a megtett út. Elrendelték a táborozást „ala Szahara”, vagyis minden ember ott, ahol éppen állt, letehetette a felszerelést, arra ráülhetett és kipihenhetette magát. Kávékészítés céljára minden legionáriusnak le kellett adnia egy pohár vizet a szakácsnak. Az emberek felhörpintették a kávéját, azután — tovább! A pihenő csak egy óráig tartott. Most egyfolytában újra 42 kilométeres menetelés következett. Akkor egy nagyobb tüzérségi raktárhoz érkezett a zászlóalj. Itt már valamivel nagyobb kényelemben pihenhetett a legénység, ám a reménység, hogy a pihenő itt hosszabb ideig fog tartani, hiúnak bizonyult. Alig volt vége az étkezésnek, amely konzervhúsból, rizsből és egy pohár borból állott, — máris újra sorakozni kellett. Kimerülten, halálra fáradtan vonszolta magát tovább a zászlóalj, felsebzett lábakkal sántikálva — ezt már nem is lehetett menetelésnek nevezni. Most már meg volt engedve a beszélgetés, de már senkinek nem volt kedve beszélgetni. Időről időre rövid sóhajtás halatszott, amikor egy-egy legionárius erőtlenség a homokba roskadt. Görcsökből rángatózva dugták szegény ördögök fejüket a forró homokba; a legedzettebb bajtársak minden erejük megfeszítésével fogták át őket hónuk alatt és vonszolták tovább, hogy megmentse az elpusztulástól. Sokakat mégis ott kellett hagyni a sivatag forró homokjában, amely kielégítetlen étvágyával annyi meg annyi legionárius életét nyelte el.

Ilyen, sokszor megismélt, szívettépő jelenetek után a zászlóalj maradványa este fél 9-kor elérte rendeltetési helyét, amely kilenc kilométernyi távolságban volt Bibanétól. A menetelésnek ezen utolsó harmada 38 kilométert tett ki. A zászlóalj tehát 27 és fél óra alatt 120 km-t menetelt. Miután az ellenség a közvetlen közelben (Bibane) volt, nagy sietséggel kellett táborot ütni és a rajtaütést elkerülendő — a tábor körül lövészárkokat ásni.

Bibane fellázadt lakossága körülzárt három határörsöt, amelyek kisebb erődszerű laktanyáikban, a Bibane előtt elhúzódozó hegy hátán voltak elhelyezve. Egy élelmiszeroszlop három napon keresztül hiába próbálkozott, hogy a körülzárt örsöket megközelítse, a felkelők tüze nem engedte őket előrejutni. A zászlóalj kapta a feladatot, hogy az élelmiszeroszlopot megerősítse és az örsöket felszabadítsa.

A tábor körül folyó erősítési munkálatok közben megkésztették a löszert és megvizsgálták a fegyvereket. Tizenegy órákor este kapott a zászlóalj vacsorát és akkor adták ki másnapra is a parancsot. Miután éjszaka sok örszemre volt szükség, az embereket két-két órára örségre vezényelték. Hajnali három órákor volt ébresztő. Nem volt szabad tüzet rakni, a kávé is hűdegen kellett meginni. Rohamfelszereléssel hagyta el a zászlóalj a táborát, a sátrak és a podgyász a nehéz betegek őrzete alatt maradt vissza a sátoztáborban. Az élelmiszeroszlop, amelynek az volt a feladata, hogy az ellenséget baloldaltól átkarolva megtámadja, már előbb útnak indult. Alig hagyta el a zászlóalj a sátoztáborát, máris élénk puskaropogás jelezte, hogy az élelmiszeroszlop harcra keveredett.

Egy kis domb mögött a zászlóalj is hamarosan tűzbe került. A kabilok, jó fedezékeikből valóságos céltábla-lövészetet tartottak a közelgő csapatra. Nagy veszteségek közben elérte a zászlóalj a hegylánc lábát, ahol állást vonva,

felvette a tüzharcot a kabilok ellen. A harc délután 4 óráig tartott, anélkül, hogy egy ember csak egy lépést is előre tudott volna jutni, azért merész dologra határozta el magát a parancsnok. Felharsant a kürtjel: „II. zászlóalj szuronyt fel! Roham! Előre!”

Forró lihegéssel előre, fel a hegynek, az ellenség szakadatlan tüzelése közben tört előre a zászlóalj. A roham sikerült, aki szurony elé került, azt kíméletlenül leszúrták. Az ellenség, illetve ami az ellenségből megmaradt, hanyattthomlok rohant vissza a hegy túlsó lejtőin lefelé. A zászlóalj megszállta köröskörül a hegyet, az élelmiszeroszlop elérte célját, a határörsöket. Az élelmiszeroszlop lerakodott a három örödben, azután visszafelé indult. A zászlóalj is megkezdte a visszavonulást, amelyet a kabilok újra heves tüzeléssel kísérték.

Késő éjszaka ért vissza a zászlóalj a sátoztáborba. Ötszáz ember esett el a harcban, előzőleg azonban már menetelés közben kidőlt kétszáz, úgyhogy a zászlóalj összesen 700 embert vesztett.

A franciák nagyon jól tudják, miért nem adnak ki hivatalos veszteséglistákat a légió veszteségeiről. Ezek a veszteségek borzalmasak. Amint már fentebb említettem, nem is annyira a harcok, hanem túlnyomórészt a járványok, a láz és a minden emberi erőt meghaladó fáradalmak azok, amelyek könyörtelenül szedik áldozataikat.

(Folytatjuk.)

Lépcsőrejtvény*

(Pályázat.)

Összeállította: Járdánházy Gábor örm. (Kunszentmiklós.)

1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

1. — 1. A 103.816—1894. B. M. rendelet szerint csak orvos csinálhatja. 2. Régi. 1+2: Delejező.

2. — 1. Örs ezek nélkül el sem képzelhető. 2. Képző. 1+2: Ide jár a csendőrség legtöbbje.

3. — 1. A számtani feladatokban gyakran találkozunk vele. 2. Pl. A Csendőrségi Lapok, 1+2: Az 1930. évi XXV. t.-c. alapján mindenkiről állítottak ki ilyet.

* Támpontok a megfejtéshez: Minden sorban az 1. kérdés a lépcsőt jelentő vastag vonalig terjed, a 2. kérdés a lépcső utáni kockákra vonatkozik. A két kérdés megfejtése azután összeolvasva (1+2) egy harmadik szót ad.

A csendőrség legrégibb, legmegbízhatóbb és legolcsóbb bevásárlási helye

8 havi részlet!

TRIBON

Budapest, VIII., Üllői-út 14.

ruházati R.-T.

„Értesítjük igen tisztelt vevőinket, hogy cipőosztályunk megnyílt. A csendőrség tagjai cipővásárlásnál ugyanúgy, mint az összes ruházati cikkeknél, 8 havi részletfizetési kedvezményben részesülnek *Előleg nincs!*

4. — 1. A tűz egyik neme (Gy., Gy. Szab.). 2. Régi vezényszó. 1+2: Karhatalmi tüzelés vezényszava volt.

5. — 1. Ebben van a pénz. 2. Záró ellentéte. 1+2: Bünöző.

6. — 1. Testrés. 2. Reformátorok. 1+2: Kazinczy is ezek közé tartozott.

7. — 1. Fordítva ilyen vessző is van. 2. Eziránt érdeklődött Pilátus Krisztustól. 1+2: Axióma.

8. — 1. Ebből él az ügyvéd. 2. A fényképész is csinálja. 1+2: A bíróság végzi.

9. — 1. Ilyen minősítéssel lehet nősulni. 2. Ez éljen mindig bennünk. 1+2: Ilyen fok is van.

10. — 1. Névelő. 2. Zsiványivadék, népiesen. 1+2: Telivér-fajta.

1—10-ig a kezdőbetűk a májusban lévő hazafias ünnepnapot adják.

A pályázatban csak a csendőrség legénységi egyénei vehetnek részt. Határidő: július 10. A helyes megfejtők között egy „Cortébert” zseborát sorsolunk ki. Az eredményt a július 20-iki számunkban közöljük.

Megiejtés.

A folyó évi 15. számunkban közölt „Ki tud többet?” című pályázatunk helyes megfejtése a következő:

1. Élelmicikkek, ideértve a halféléket, az élő és leölt baromfit is, Budapest székesfővárosban reggel 7 órától d. e. 9 óráig, az ország egyéb területén mindennemű kereskedelmi és ipari árusítás reggel 7 órától d. e. 10 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 1. §.

2. Ha Szent István napja hétfőre esik, az e napot közvetlenül megelőző, ha szombatra esik, az e napot követő vasárnapon az ország egész területén mindennemű kereskedelmi és ipari árusítás reggel 7 órától d. e. 10 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 2. §.

3. Ha Mindszent ünnepe vasárnapra esik, ezen a napon, ha hétfőre esik, az azt megelőző vasárnapon, virágok, koszorúk, gyertyák, mécsesek és sírok díszítésére szolgáló egyéb tárgyak árusítása reggel 8 órától este 6 óráig. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 2. §.

4. A karácsony ünnepét megelőző vasárnapon a nyílt árusítási üzletek általában reggel 7 órától déli 12 óráig tarthatók nyitva. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 2. §.

5. Kenyér, péksütemény és gyümölcs, az ezek árusítására berendezett üzletekben reggel 7 órától déli 12 óráig, tej és tejtermékek délután 1 óráig árusíthatók. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 3. §.

6. Cukorka, száraz cukrászsütemény, mézeskalács és szeszt nem tartalmazó üdítő italok, Budapest székesfőváros területén reggel 7 órától d. e. 9 óráig, az ország egyéb részében reggel 7 órától d. e. 10 óráig árusítható. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 3. §.

7. Cukrászok üzleteiben az üzletükhöz tartozó cikkek — égetett szeszesitalok kivételével — reggel 8 órától, a szombatra nézve megállapított záróráig árusíthatók. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 3. §.

8. Színházakban, mozgófényképezem helyiségeiben és más szórakozóhelyeken élővirág, cukorka, cukrászsütemény, valamint a szokásos egyéb élelmi cikkek és italok — égetett szeszesitalok kivételével — árusítása az előadások kezdetétől azok befejezéséig. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 3. §.

9. Élővirág árusítása a kizárólag ezek árusítására berendezett üzletekben reggel 8 órától déli 12 óráig. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 3. §.

10. Utcákon és tereken a szokásos keretekben péksütemény és gyümölcs árusítása reggel 7 órától, élővirág 8 órától d. u. 2 óráig. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 3. §.

11. Kirándulóhelyeken, játék- és sporttereken péksütemény, kolbászka, cukorka, mézeskalács, száraz cukorsütemény és egyéb cukrászati sütemények, szeszt nem tartalmazó üdítő italok, valamint gyümölcs és élővirág, az említett helyek látogatásának tartama alatt árusíthatók. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 3. §.

12. Bor, bormust, gyümölcsbor, sör és szeszt nem tartalmazó üdítő italok a korlátlan kimérési üzletekben reggel 7 órától, az ezekre az üzletekre megállapított záróráig árusíthatók. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 6. §.

13. A korlátolt kimérés jogával felruházott üzletek közül a kávéházakban csemegebornak álló és ülő vendégek részére való poharazása, palackbornak és palacksörnek kimérése, továbbá cukrászdákban csemegebornak álló és ülő vendégek részére való poharazása és szeszt nem tartalmazó üdítő italok kiszolgáltatása, az ezekre az üzletekre megállapított záróráig van megengedve. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 6. §.

14. A korlátolt kimérés vagy kis mértékben való elárusítás jogával felruházott bármilyen elnevezésű fűszer-, csemege- stb. üzletekben, a pénzügyi hatóság engedélyében felsorolt szeszesitalok és üdítő italok — égetett szeszesitalok kivételével — az illető üzlet nyitvatartására megállapított idő alatt kimérhetők, illetve árusíthatók. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 6. §.

15. Napilapok és más időszakos folyóiratok, nyílt árusítási üzletekben, az azok nyitvatartására megállapított idő alatt, ujságosbódékban, utcákon és tereken este 7 óráig árusíthatók. 88.625—1922. szu. K. M. rend.

16. Nyílt piacokon és vásárcsarnokokban az árusítás d. e. 10 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 8. §.

17. Országos kirakóvásár alkalmával az ipari és kereskedelmi árusítás, továbbá az árunak a vevő által kívánt alakítása, reggel 9 órától. Október 1-étől február végéig pedig reggel 7 órától este 6 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 9. §.

18. A vásártéren levő, megmaradt áru összecsomagolása és a sátor szétszedése vasárnap este 8 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 9. §.

19. Ha az országos kirakóvásárt közvetlenül vasárnap vagy Szent István napja előzi meg, e napon az árucikkek csomagolása, a sátorverés, az áruk kiszedése, osztályozása, tisztítása, elhelyezése d. u. 4 órától este 6 óráig. Október 1-étől február végéig pedig d. u. 3 órától 5 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 9. §.

20. Bérnialakos és búcsúkon, ha azok vasárnapra vagy Szent István napjára esnek, imakönyvek, énekeskönyvek, olvasók, viaszgyertyák, péksütemény, kolbászka, cukorka, mézeskalács, száraz cukorsütemény és egyéb cukrászati készítmények, gyermekjátéktárgyak, szeszt nem tartalmazó üdítő italok, valamint gyümölcs, élővirág reggel 7 órától este 10 óráig árusíthatók. 69.008—1922. szu. K. M. rend.

21. A színházak és más előadásoknak látogatására, mutatványoknak, látványosságoknak, versenyeknek stb. megtekintésére, közlekedési eszközök igénybevételére szolgáló jegyek árusítása déli 12 óráig. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 11. §.

22. A tejnek és tejtermékeknek helyben való fogyasztására berendezett tejivócsarnokokban az üzletkörükhöz tartozó élelmiszerek, valamint szeszt nem tartalmazó üdítő italok, az ezekre az üzletekre megállapított záróráig kiszolgáltathatók. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 13. §.

23. A pékiparban az összes munkálatok a köznapokra megállapított időponttól d. e. 10 óráig, a közönség által sütés végett odavitt tészta- és húsneműek és húsneműek kisütése pedig déli 12 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 14. §.

24. A szódavíz gyártása déli 12 óráig, házhoz szállítása d. u. 2 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 15. §.

25. A fényképésziparban csupán a fényképfelvétel- és a negatív képek előállításával kapcsolatos munkák d. e. 9 órától este 6 óráig végezhetők. 60.243—1922. szu. K. M. rend.

26. A burgonyazúzóiparban az áru előállítása és szállí-

CSENDORSEGI SZALLÍTÓ!

REFORM Ruházati Rt.

KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

ALLÁNDÓ DÚS VÁLASZTÉK:

Kész női, férfi és gyermek tavaszi és átmeneti kabátokban, öltönyökben, női ruhákban, fehérneműekben, szövet-, selyem-, bélés- és divatáruban, ág- és asztalneműekben, paplanokban, takarókban, szőnyegekben, kötött- és szövöttáruban, stb., stb.

KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

VIDÉKI RENDELÉSEKET AZNAP ELINTÉZÜNK!

tása déli 12 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 18. §.

27. Friss hús, továbbá élő és leölt baromfi és vad, valamint élő és jegelt hal, Budapest székesfőváros területén, május 15-étől szeptember 30-áig, az ország egyéb területén pedig az évnek minden vasárnapján és Szent István napján reggel 7 órától d. e. 10 óráig árusítható és házhoz szállítható. 67.782—1921. szu. K. M. rend.

28. A gépiparban a halaszthatatlan javítási munkák, az örlő- és cséplőgépeknél feltétlenül szükséges és üzemkészen nem fognatosítható javítások és a kisiparnál rendelt, halasztathatlan javítási munkák déli 12 óráig végezhetők. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 20. §.

29. A sertéshízlalótelepeknél a hízlaláshoz szükséges anyagok szállítása, a sertéseknek a szállásokba vagy telepekre behajtása déli 12 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 21. §.

30. A bőrparban a kavarási és bőrforgatási ipari munkák végzése d. e. 9 óráig. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 22. §.

31. A fehérítési iparban a klórozási és lúgozási munkák végzése d. e. 10 óráig. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 22. §.

32. A téstagyártásnál a szárítással egybekötött munka déli 12 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 22. §.

33. Azok az önálló kisiparosok, akik segédszemélyzetet nem foglalkoztatnak lakásukon vagy lakásukkal kapcsolatos műhelyükben, déli 12 óráig dolgozhatnak. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 24. §.

34. Az alatt az idő alatt, amely alatt e rendelet értelmében az üzleti helyiségek nyitvatartása, illetőleg az árusítás megvan engedve, az áruk szállítása is végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 25. §.

35. Gyorsárunknak fuvarozása, felvétele és kiszolgáltatása általában, valamint élő baromfinak és romlékony természetű élelmiszereknek fuvarozása, elszállítása céljából teherárúként való feladása, továbbá a teherárúként érkező küldeményeknek a kiadása és az állomásról való elfuvarozása déli 12 óráig végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 26. §.

36. Nyílt árusítási üzletekben, valamint az ezekhez tartozó irodahelyiségekben az árusítással összefüggő irodai munka, a nyílt árusítási üzlet nyitvatartásának ideje alatt végezhető. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 28. §.

37. Az e rendelettel munkaszüneti napon megengedett kézműipari és gyáripari munka végzéséhez elkerülhetetlenül szükséges irodai teendők a munkaszüneti napon d. e. 9 órától 11 óráig végezhetők. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 28. §.

38. A gyógyszerárakban a gyógycélokra rendelt égetett szeszesitalok, ezen üzletek nyitvatartásának ideje alatt árusíthatók. 94.537—1921. szu. K. M. rend. 6. §.

39. Temetőben és a temetők bejáratai előtt élővirág, a temetők látogatásának tartama alatt árusítható. 60.243—1922. szu. K. M. rend.

40. Budapest székesfőváros területén a borbély- és fodrász-ipar, valamint a rokonszaknái, nevezetesen a női fodrászat és a manikűrpar körébe vágó munkák, ha Szent István napja szombatra esik, ezen a napon, ha hétfőre esik, akkor ezen a napon reggel 7 órától déli 12 óráig, az ország egyéb területén vasárnapokon és Szent István napján reggel 7-től déli 12 óráig végezhetők. 60.618—1926. sz. K. M. rend. 1. és 2. §.

41. Budapest székesfőváros területétől eltekintve, az ország egész területén húsneműek április 16-ától október 15-éig reggel 6 órától d. e. 10 óráig árusíthatók. 62.111—1925. szu. K. M. rend.

42. Bornak, bormustnak, gyümölcsbornak és sörnek nagyban való eladása, úgyszintén a kizáróan erre a célra berendezett üzletekből zárt edényekből, az üzleti helyiségen kívüli fogyasztásra kicsiben való iparszerű eladása vasárnapokon és Szent István napján reggel 7 órától, Budapest területén d. e. 9 óráig, az ország területének egyéb részeiben d. e. 10 óráig van megengedve. 59.805—1925. szu. K. M. rend.

43. Dohány, dohánygyártmányok, gyufa, szivarkapapír és szipka, továbbá postaértékjegyek és okmánybélyegek kizárólagos dohánypárudákban, vasárnapokon és Szent István napján reggel 7 órától este 8 óráig árusíthatók. 89.101—1927. szu. K. M. rend. 1. §.

44. A belföldön termelt gyümölcs-, főzelék- és zöldségfélék válogatása, csomagolása és osztályozása április 15-étől október 31-éig, vasárnap és Szent István napján d. u. 2 óráig végezhető. 101.380—1929. szu. K. M. rend.

45. A kivitelre szánt hizott baromfi leölése, csomagolása és szállítása augusztus 1-étől január 31-éig este 6 óráig, február 1-étől július 31-éig pedig d. e. 10 óráig végezhető. 121.196—1929. szu. K. M. rend.

46. Üvegből készült, mintával díszített emléktárgyak (porharak, serlegek, kancsók, tálca, virágvázák, gyöngyfüzérék) és az ezekre, a vevők által kívánt felírás a búcsú és bérmálás színhelyén, reggel 7 órától este 10 óráig végezhető. 153.744—1929. szu. K. M. rend.

A szörmekikészítő-iparban a csávázással kapcsolatos bőrforgatási munkák, a bőrfestés- és nedves bőröknek szárítása céljából való kitergetése és behordása déli 12 óráig végezhető. 144.933—1930. szu. K. M. rend.

48. A sörnek vasárnapokon és Szent István napján való fuvarozása Budapest székesfőváros területén, egész éven keresztül, déli 12 óráig, vidéken az évnek május 1-étől augusztus 31-éig terjedő szakában d. u. 4 óráig, az évnek egyéb szakában pedig déli 12 óráig végezhető. 135.787—1930. szu. K. M. rend.

49. Ha valamely város vagy község állomásán a sört szállító vonatok munkaszüneti napokon déli 12, vagy d. u. 4 óra után közlekednek, a sör az említett időpontokon túl is fuvarozható. 85.419—1925. szu. K. M. rend.

50. Büffé-vendéglőkben, élelmiszerüzletekben — a vendéglői ipar körébe tartozó ételek kivételével — az összes élelmicikkek csak reggel 7 órától, délelőtt 10 óráig árusíthatók. 94.537—1921. K. M. 13. §.

51. Gépjároművekkel a próbamenet csak délután 2 óráig végezhető. 56.100—1922. K. M.

52. Kerékpárüzletekben a kerékpár árusítása, Budapest kivételével, az egész ország területén reggel 7 órától, délelőtt 10 óráig meg van engedve. 73.631—1925. K. M.

53. A kézizálogüzletekben a zálogtárgyak bezálogosítása és kiváltása déli 12 óráig. 28.559—1903. K. M. II. A. 3/e. pont.

54. Dohány, dohánygyártmányok, gyufa, szivarkapapír, szivarszipka, postai értékjegyek és okmánybélyegek árusítása fürdőhelyeken, üdülőhelyeken és kirándulóhelyeken, e helyek látogatásának ideje alatt. 60.243—1922. K. M.

55. Az 1898:XXIII. t.-c. alapján alakult ipari és gazdasági hitelszövetkezetek közül, valamint a hasonló célú és hasonló keretekben működő egyéb ipari és gazdasági előleg- és hitelegyletek közül azok, amelyeknél az üzleti tevékenység kizárólag a vásár- és ünnepnapok néhány órájára szorítkozik, amelyek tehát köznapokon egyáltalában nem állanak a közönség rendelkezésére, és amelyek nem rendelkeznek saját, állandó személyzettel, vasárnapokon nyitva tarthatók s a rendes üzletmenettel járó összes teendőiket végezhetik. 23.128—1904. K. M.

A beérkezett 53 pályázat közül helyes volt a következő pályamunkája:

Batúr Antal th. (Budapest), Marton Mihály th. (Szombathely), Bányai Imre örm. (Kecskemét), Bugyi István cs. (Karancsbeszteri), Nagy Lajos II. örm. (Balmazújváros), Juhász József cs. (Debrecen), Majorovics János törm. (Deszk), Balogh János I. törm. (Toponár), Makra Mihály törm. (Gacsály), Csap Mihály örm. (Szeghalom), Nyers László g. th. (Kaposvár), Pályi Lajos cs. (Szirák), Füleki József alhgy. (Toponár), Deák Kálmán cs. (Veszprém).

A sorsolás során az ezüst cigarettatárcát Bányai Imre örm. (Kecskemét) nyerte meg. Elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.
Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

HALÁSZ GYULA

CSENDŐRSÉGI DOLMANYOK SPECIÁLIS KÉSZÍTŐJE.

úri szabósága és m. kir. egyenruházati és felszerelési intézete
BUDAPEST, IV., APPONYI-TÉR 1. FÉLEMELET.
(Kír. bérpalota)

— Tel.: Aut. 833-39. Alapítási év: 1915. Ezüstkoszorús mester.